

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้ผู้วิจัยได้ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลศิลาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยได้ศึกษา แนวคิดทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กรอบแนวคิดของการวิจัย และสมมติฐานของการวิจัยดังนี้

๒.๑ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารการจัดการ

๒.๑.๑ ความหมายของการบริหารจัดการ

๒.๑.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

๒.๑.๓ ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารการจัดการ

๒.๒ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๒.๒.๑ ความหมายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๒.๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

๒.๓.๑ ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น

๒.๓.๒ แนวคิดการปกครองส่วนท้องถิ่น

๒.๓.๓ องค์ประกอบของการปกครองส่วนท้องถิ่น

๒.๓.๔ โครงสร้างขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

๒.๓.๕ ภารกิจหน้าที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

๒.๔ ข้อมูลองค์การบริหารส่วนตำบล

๒.๔.๑ ความหมายขององค์การบริหารส่วนตำบล

๒.๔.๒ ความสำคัญของการบริหารส่วนตำบล

๒.๔.๓ อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

๒.๔.๔ โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล

๒.๕ ข้อมูลทั่วไปพื้นที่วิจัย

๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๖.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ

๒.๖.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๒.๖.๓ งานวิจัยที่เกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล

๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๒.๑ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

จากการตรวจสอบและทบทวนเอกสารปรากฏว่ามีผู้ให้ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการไว้ ดังนี้ คำว่า การบริหาร (Administration) และการจัดการ (Management) มีความหมายอย่างเดียวกัน แต่นิยมใช้ต่างสถานการณ์กัน คำว่า การบริหาร มักใช้กับกิจการสาธารณะหรือราชการ ส่วนคำว่า การจัดการ นิยมใช้กับกิจการธุรกิจ หรืออุตสาหกรรม โดยเหตุนี้ เราจึงเรียกผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารในหน่วยงานราชการว่าผู้บริหาร ในขณะที่บริษัทห้างร้าน เรียกว่า ผู้จัดการ เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นกิจการที่มุ่งประโยชน์และความสุขแก่มหาชน และเรียกผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารโดยรวมๆ ว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนั้น ขั้นตอนการบริหารจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจ และจำเป็นต่อการที่จะดำรงชีวิตของมนุษย์ในสังคม การบริหารเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ คือ การบริหารเป็นสาขาวิชาที่มีการจัดระเบียบอย่างมีระบบ คือ มีหลักการ กฎเกณฑ์ และทฤษฎีที่พึงเชื่อถือได้อันเกิดจากการค้นคว้าเชิงทางวิทยาศาสตร์ เพื่อประโยชน์ในการบริหารงาน โดยลักษณะเช่นนี้ การบริหารจึงเป็นศาสตร์ (Sciences) ทางสังคมซึ่งอยู่กลุ่มเดียวกันกับวิชาจิตวิทยา สังคมวิทยา และรัฐศาสตร์ แต่ถ้ามองการบริหารในลักษณะของการปฏิบัติที่ต้องอาศัยความรู้ความสามารถประสบการณ์และทักษะของผู้บริหารแต่ละคน ที่จะทำงานให้บรรลุ เป้าหมายซึ่งนับเป็นการประยุกต์เอาความรู้หลักการ และทฤษฎีไปปรับใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และสิ่งแวดล้อมแล้ว การบริหารก็จะมีลักษณะเป็นศิลป์ (Arts)

การบริหารนั้น มีความหมายหลายอย่าง เช่น “การบริหาร คือ การทำงานให้สำเร็จโดยอาศัยคนอื่น” ความหมายนี้เป็นการระบุว่า ผู้บริหารไม่ได้ลงมือทำงานด้วยตัวเอง แต่ทำงานโดยการสั่งให้คนอื่นทำภายในสภาพองค์การที่กล่าวมานี้ ทรัพยากรด้านบุคคล จะเป็นทรัพยากรหลักขององค์การที่เข้ามาร่วมกันทำงานในองค์การ ซึ่งคนเหล่านี้จะเป็นผู้ใช้ทรัพยากรด้านวัตถุอื่นๆ เพื่อผลิตสินค้าหรือบริการออกจำหน่าย และตอบสนองความพอใจให้กับสังคม “การบริหาร คือ กิจกรรมในการใช้ทรัพยากรเพื่อให้ บรรลุวัตถุประสงค์ ขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล” ตามความหมายนี้ การบริหาร ได้แก่ กิจกรรมในการวางแผน การจัดองค์การ การจูงใจ และการควบคุมทรัพยากรบุคคลและทรัพยากรวัตถุให้บรรลุเป้าหมายขององค์การด้วยดี “การบริหารคือ กระบวนการทำงานกับคน และวัตถุเพื่อให้ บรรลุเป้าหมายขององค์การด้วยดีอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล”^๑

๒.๑.๑ ความหมายของการบริหารจัดการ

นอกจากนี้ คำว่า การบริหาร หมายถึง การทำงานให้สำเร็จโดยอาศัยคนอื่น และกล่าวหน้าที่ของนักบริหารเป็นกรอบในการพิจารณาหน้าที่ของนักบริหารมีอยู่ ๕ ประการตามคำย่อในภาษาอังกฤษว่า POSDC ดังนี้

๑. Planning หมายถึง การวางแผนเป็นการกำหนดแนวทางดำเนินงานในปัจจุบัน เพื่อความสำเร็จที่จะตามมาในอนาคตผู้บริหารที่ดีต้องมีวิสัยทัศน์เพื่อกำหนดทิศทางขององค์กร

^๑ จันทราณี สงวนนาม, อ่างใน ศิริยา โฉแก้ว, “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาโรงเรียนสิริวิทย์วิทยา จังหวัดสมุทรปราการ”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, ๒๕๔๙.

๒. Organization หมายถึง การจัดองค์กรเป็นการกำหนดโครงสร้างความสัมพันธ์ของสมาชิกและสายบังคับบัญชาภายในองค์กร มีการแบ่งงานกันทำและการกระจายอำนาจภายในองค์กร

๓. Staffing หมายถึง งานบุคลากรที่เป็นการสรรหาบุคลากรใหม่ในการพัฒนาบุคลากร และการใช้คนให้เหมาะกับงาน

๔. Directing หมายถึง การอำนวยการเป็นการสื่อสารเพื่อให้เกิดการดำเนินการตามแผนผู้บริหารต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและมีภาวะผู้นำ

๕. Controlling หมายถึง การกำกับดูแลเป็นการควบคุมคุณภาพของปฏิบัติงานภายในองค์กรรวมทั้งกระบวนการแก้ปัญหาภายในองค์กร^๒

นักวิชาการได้ให้ความสำคัญของการบริหารความเจริญเติบโต พอจะสรุปได้ดังนี้ คือ

๑. การบริหารนั้นได้เจริญเติบโตควบคู่มากับการดำรงชีพของมนุษย์ และเป็นสิ่งช่วยให้มนุษย์ดำรงชีพออยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

๒. จำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เป็นผลทำให้องค์กรต่างๆ ต้องขยายงานด้านบริหารให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

๓. การบริหารเป็นเครื่องบ่งชี้ให้ทราบถึงความเจริญก้าวหน้าของสังคม ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ Technology ด้านต่างๆ ทำให้การบริหารเกิดการเปลี่ยนแปลง และก้าวหน้ารวดเร็วยิ่งขึ้น

๔. การบริหารเป็นวิธีที่สำคัญที่จะนำสังคม และโลกไปสู่ความเจริญก้าวหน้า

๕. การบริหารจะช่วยชี้ให้ทราบถึงแนวโน้ม ทั้งในด้านความเจริญ และความเสื่อมของสังคมในอนาคต

๖. การบริหารมีลักษณะเป็นการทำงานร่วมกันของกลุ่มบุคคลในองค์กร ฉะนั้นความสำเร็จของการบริหารจึงขึ้นอยู่กับปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม และวัฒนธรรมทางการเมืองอยู่เป็นอันมาก

๗. การบริหารมีลักษณะต้องใช้อาการวินิจฉัยสั่งการเป็นเครื่องมือ ซึ่งนักบริหารจำต้องคำนึงถึง ปัจจัยแวดล้อมต่างๆ และการวินิจฉัยสั่งการเป็นเครื่องแสดงให้ทราบถึง ความสามารถของนักบริหารและความเจริญเติบโตของการบริหาร

๘. ชีวิตประจำวันของมนุษย์ไม่ว่าในครอบครัวหรือในองค์กรย่อมมีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารอยู่เสมอ ดังนั้นการบริหารจึงเป็นเรื่องน่าสนใจ และจำเป็นต่อการที่จะดำรงชีพออย่างฉลาด^๓

^๒ พระธรรมโกศาจารย์, ประยูร ธมมจิตโต, พุทธวิธีในการบริหาร, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙), หน้า ๓-๕.

^๓ ดิน ปรัชญพฤทธิ, เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารการพัฒนาและการพัฒนาการบริหารเล่ม ๑, (นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๔๘), หน้า ๖.

การบริหารกิจการต่างๆ จำเป็นต้องมีทรัพยากรอันเป็นปัจจัยพื้นฐาน ๔ ประการ ในการบริหารเพราะประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารจัดการขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์ และคุณภาพปัจจัย นักวิชาการได้อธิบายดังนี้

๑. บุคคล (Man) การสร้างความสามารถในการแข่งขันขององค์การผ่านทรัพยากรมนุษย์ เช่น การฝึกอบรม การพัฒนาบุคลากร การปฏิบัติงาน เป็นต้น การทำงานของคนที่ใช้สติปัญญา และกำลัง แรงงานประกอบอาชีพสามารถตอบสนองตามต้องการของสังคมทั้งสิ้น

๒. เงินทุน (Money) เป็นการบริหารเงินทุนขององค์การ เช่น สถานะทางการเงิน กิจกรรมทางการเงิน และโอกาสในการลงทุน เป็นต้น ซึ่งเงินทุนที่ใช้ในการผลิตและการบริการนี้จะถูกแปลความหมายไปถึงเงินทุนที่ใช้ในการซื้อเครื่องมืออุปกรณ์อำนวยความสะดวกในการผลิตก็ตาม

๓. วัสดุอุปกรณ์ (Material) ประสิทธิภาพในการแปรรูปขององค์การ ตลอดจนการพัฒนาผลิตภาพ (Productivity) ของธุรกิจ เช่น การใช้เทคโนโลยี การจัดการวัสดุอุปกรณ์การจัดการคุณภาพ เป็นต้น

๔. การบริหารจัดการ (Management) เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบริหารองค์การ ความสามารถในการบริหารงาน เช่น โครงสร้างขององค์การ วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการปฏิบัติงาน หรือกฎเกณฑ์ตลอดจน ความสามารถของทีมงานหรือผู้บริหาร เป็นต้น การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งได้นำเอาทรัพยากรบุคคลและ เงินทุนมารวมกัน เพื่อการบริหารและบริการโดยมุ่งหวังผลกำไรเป็นสำคัญ ซึ่งจะต้องเผชิญกับความเสี่ยงในการขาดทุน ถ้าหากผลของการดำเนินธุรกิจไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง^๔

กระบวนการบริหารนั้นต้องประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ หรือที่เรียกกันย่อๆ ว่า “POSDCORB Model” ซึ่งอธิบายตามความหมายได้ดังนี้

๑. การวางแผน (P=Planning) หมายถึง การจัดวางโครงการและแผนปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้าว่าจะต้องทำอะไรบ้างและทำอย่างไร

๒. การจัดการองค์การ (O=Organizing) หมายถึง การจัดการหน่วยงานกำหนดโครงสร้างของหน่วยงาน การจัดสายงานตำแหน่งต่างๆ กำหนดอำนาจหน้าที่ให้ชัดเจน

๓. การจัดหาบุคคล (S=Staffing) หมายถึง การจัดหาบุคคลเป็นการบริหารงานทางด้านบุคคล อันได้แก่ การจัดอัตรากำลัง การสรรหา การพัฒนาบุคลากร การสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี การประเมินผลการทำงาน และการให้พ้นจากงาน

๔. การอำนวยการ (D=Directing) หมายถึง การตัดสินใจ การวินิจฉัยสั่งการหน่วยงานให้เกิดความร่วมมือเพื่อดำเนินไปสู่เป้าหมายเดียวกัน

๕. การประสานงาน (Co=Coordinating) หมายถึง การประสานงานกิจการด้านต่างๆ ของหน่วยงาน ให้เกิดความร่วมมือเพื่อดำเนินไปสู่เป้าหมายเดียวกัน

๖. การรายงาน (R=Reporting) หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติของหน่วยงานให้แก่ ผู้บริหารและสมาชิกของหน่วยงานได้ทราบความเคลื่อนไหวว่าก้าวหน้าเพียงใด

^๔ มัลลิกา ต้นสอน, การจัดการยุคใหม่, (กรุงเทพมหานคร : เอ็กซ์เปอร์เน็ท, ๒๕๔๗), หน้า ๕๗-๕๘.

๗. การงบประมาณ (B=Budgeting) หมายถึง การงบประมาณการจัดทำของงบประมาณบัญชี การใช้จ่ายเงิน การควบคุมและการตรวจสอบด้านการเงิน^๕

Henri Fayol ได้สรุปสาระสำคัญของหลักการบริหาร ไว้ดังนี้

๑. หน้าที่ทางการบริหาร (Management function) ซึ่งประกอบด้วยหน้าที่ทางการบริหาร ๕ ประการ คือ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การบังคับบัญชาสั่งการ (Commanding) การประสานงาน (Coordinating) และการควบคุม (Controlling)

๒. ผู้บริหารจะต้องมีลักษณะพร้อมด้วยความสามารถทางร่างกายจิตใจ ไหวพริบ การศึกษา หาคความรู้ เทคนิคการทำงานและประสบการณ์ต่างๆ

๓. หลักการบริหารมีหลักทั่วไปที่ใช้เป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับผู้บริหาร ๑๔ ข้อคือ

๓.๑ หลักการอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ (Authority and responsibility)

๓.๒ หลักของการมีผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว (Unity of command)

๓.๓ หลักการมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน (Unity of direction)

๓.๔ หลักการธารงไว้ซึ่งสายงาน (Scalar of chain)

๓.๕ หลักการแบ่งงานกันทำ (Division of work, or specialization)

๓.๖ หลักเกี่ยวกับระเบียบวินัย (Discipline)

๓.๗ หลักของการที่ถือประโยชน์ส่วนบุคคลและรองจากประโยชน์ส่วนรวม (Subordination of individual to general interest)

๓.๘ หลักของการให้ผลประโยชน์ตอบแทน (Remuneration)

๓.๙ หลักของการรวมอำนาจไว้ส่วนกลาง (Centralization)

๓.๑๐ หลักของการมีระเบียบเรียบร้อย (Order)

๓.๑๑ หลักของความเสมอภาค (Equity)

๓.๑๒ หลักของการมีเสถียรภาพของการว่าจ้างทำงาน (Stability of tenure)

๓.๑๓ หลักของความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Initiative)

๓.๑๔ หลักของความสามัคคี (Esprit de corps)^๖

องค์ประกอบของการบริหารที่สำคัญ และมีความจำเป็นต่อองค์การ มีดังนี้

๑. วัตถุประสงค์ที่แน่นอน กล่าวคือ จะต้องรู้ว่าจะดำเนินการไปทำไม เพื่ออะไร และ ต้องการอะไรจากการดำเนินการ เช่น ต้องมีวัตถุประสงค์ในการให้บริการ หรือในการผลิตต้องรู้ว่าผลิตเพื่อใคร ต้องการผลตอบแทนเช่นใด ถ้าหากไม่มีเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์แล้ว ก็ไม่มีประโยชน์ที่จะ บริหารการดำเนินงานต่างๆ จะไม่มีผลสำเร็จเพราะไม่มีเป้าหมายกำหนดไว้แน่นอน

๒. ทรัพยากรในการบริหาร ได้แก่ วัตถุและเครื่องใช้ เพื่อประกอบการดำเนินงาน รวมไปถึงความสามารถในการจัดการ ทรัพยากรในการบริหาร ได้แก่ 4M's คือ มนุษย์ (Man) เงิน

^๕ Gulick L. and Urwick J, *Papers on the Science of Administration*, (New York : Institute of Public Administration, 1973), pp.18-19.

^๖ Henri Fayol, *Industrial and General Administration*, (New York : Mc-Graw Hill, 1930), pp. 17-18.

(Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) และความสามารถในการจัดการ (Management) หรือ 6 M's ที่มีเครื่องจักร (Machine) และตลาด (Market) เพิ่มเข้ามาซึ่งในปัจจุบันมี ความจำเป็นมากขึ้น

๓. มีการประสานงานระหว่างกัน หรือเรียกได้ว่ามีปฏิริยาระหว่างกัน กล่าวคือ เป้าหมายและวัตถุประสงค์รวมทั้งทรัพยากรในการบริหารทั้ง 4M's หรือ 6M's ดังกล่าว จะต้องมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและเกิดปฏิริยาระหว่างกัน หรือกล่าวได้ว่าจะต้องมีระบบของการทำงานร่วมกัน และ ที่เกิดขึ้นจริงๆ ด้วยการนำปัจจัยทั้งหลายเบื้องต้นมาไว้ร่วมกันแล้ว ไม่เกิดปฏิริยาระหว่างกัน ไม่เกิด ความสัมพันธ์ระหว่างกัน การบริหารก็จะไม่เกิดขึ้น

๔. ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารงานนั้น สิ่งทีวัดผลสำเร็จของงานว่าบรรลุเป้าหมายของวัตถุประสงค์ขององค์การ ก็คือ ประสิทธิภาพขององค์การ หมายถึง ความสามารถขององค์การที่จะบริหารงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ ในการใช้ทรัพยากรขององค์การที่มีอยู่ในระยะสั้น โดยเปรียบเทียบกับปัจจัยนำเข้าและค่าใช้จ่ายกับปัจจัยนำออกและรายได้ขององค์การ^๗

นักวิชาการได้กล่าวถึงการบริหารจัดการไว้ดังนี้

การบริหารหมายถึง การพัฒนาศักยภาพที่เริ่มต้นตั้งแต่การคัดเลือกบุคคลเข้ามาปฏิบัติงานในองค์กร ซึ่งต้องมีเกณฑ์เพื่อคัดเลือกที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสมพร้อมที่จะแสดงบทบาทในชุมชนหรือสังคมและมีภาวะแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อการ กล่าวคือจำเป็นจะต้องพิจารณาตั้งแต่ภาวะเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยีตลอดจนพิจารณาถึงการมีระบบและโครงสร้างภายใต้กฎหมายและมีระเบียบที่จะต้องยึดเป็นแนวทางปฏิบัติและยังรวมถึงการพิจารณาสัมพันธ์ภาพของกลุ่มหรือบุคคลภายในองค์กร ทั้งหมดนี้มีผลกระทบต่อการทำให้องค์การมีประสิทธิภาพและเป็นจุดผลักดันให้องค์การสามารถบริหารจัดการให้มีศักยภาพที่ดีได้^๘

จากแนวคิดต่างๆ ที่กล่าวมาสรุปได้ว่า “การบริหารจัดการ” คือ เป็นกระบวนการของการวางแผนการจัดองค์การ การกระตุ้นและการควบคุมให้บรรลุจุดหมายร่วมกัน โดยใช้ทรัพยากรบุคคลและอื่นๆ หรือการใช้ศาสตร์และศิลป์นำเอาทรัพยากรมาบริหาร และประกอบเป็นกระบวนการบริหาร ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยปัจจัยหลัก คือ เงิน บุคคล วัสดุสิ่งของ และวิธีการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมาย

ตารางที่ ๒.๑ สรุปความหมายของการบริหารจัดการ

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	ความหมายของการบริหารจัดการ
จันทร์านิ สงวนนาม, ศิริยา โถแก้ว, (๒๕๔๙)	๑. การบริหารเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ๒. กิจกรรมในการวางแผน ๓. การจัดการองค์การ ๔. การควบคุมทรัพยากรบุคคล
พระธรรมโกศาจารย์, ประยูร ธมมจิตโต, (๒๕๔๙ หน้า ๓-๕)	๑. การวางแผนเป็นการกำหนดแนวทาง ๒. การจัดองค์การและกำหนดโครงสร้าง ๓. การกำกับดูแลการควบคุม

^๗ สมคิด บางโม, การบริหาร, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๕), หน้า ๖๒-๖๓.

^๘ Charles Handy, Understanding Organization, England : Glays Ltd, (1994) p. 5.

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	ความหมายของการบริหารจัดการ
ดิน ปรัชญพฤทธิ, (๒๕๔๘, หน้า ๖)	๑. การบริหารจัดการเดิมโตควบคู่กับมนุษย์ ๒. จำนวนประชากรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ๓. การบริหารรู้ถึงแนวโน้มในอนาคต
มัลลิกา ตันสอน, (๒๕๔๗, หน้า ๕๗-๕๘)	๑. บุคคล ๒. เงินทุน ๓. วัสดุอุปกรณ์ ๔. การบริหารจัดการ
Gulick L. and Urwick J, (1973, pp.18-19)	๑. การวางแผน ๒. การจัดการองค์การ ๓. การจัดหาบุคคล ๔. การอำนาจ ๕. การประสานงาน ๖. การรายงาน
Henri Fayol, (1930, pp. 17-18)	๑. ผู้บริหารต้องมีความสามารถทางด้านร่างกาย จิตใจ มีไหวพริบ มีวิสัยทัศน์
สมคิด บางโม, (๒๕๔๕, หน้า ๖๒-๖๓)	๑. วัตถุประสงค์ที่แน่นอน ๒. ทรัพยากรในการบริหาร ๓. มีการประสานงานระหว่างกัน
Charles Handy, (1993. p. 5)	๑. การพัฒนาศักยภาพคัดเลือกบุคคลเข้ามา ปฏิบัติงานในองค์การ ๒. องค์การมีเกณฑ์เพื่อคัดเลือกที่มีคุณสมบัติที่ เหมาะสม ๓. การบริหารจัดการให้มีศักยภาพที่ดีได้

๒.๑.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

สำหรับการบริหารจัดการนั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงความหมายของการบริหารจัดการตามแนวคิดของนักวิชาการ ดังนี้

การบริหารจัดการคืออะไร คำว่าการจัดการหรือที่บางคนเรียกว่าการบริหาร ซึ่งได้แยกประเด็นสำคัญสรุปได้ ๓ ประเด็น ดังนี้

๑. กล่าวว่าการบริหารจัดการเป็นศิลปะของการใช้บุคคลอื่นทำงานให้องค์กร จากความหมายนี้เมื่อพิจารณาแล้วเป็นการมองว่าสมาชิกในองค์กรเป็นชนวัตถุสิ่งของที่จะต้องปฏิบัติตามกิจกรรมต่างๆ ตามที่กำหนดแต่ในความเป็นจริงสมาชิกในองค์กรเป็นมนุษย์ที่มีความต้องการ มีความมุ่งหวังในความเจริญก้าวหน้า ในการปฏิบัติงานจำเป็นอย่างยิ่งที่องค์กรควรตอบสนองต่อสิ่งเหล่านั้น ทั้งนี้เพื่อองค์กรประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด จึงเห็นควรปรับปรุงคำว่า การจัดการ ให้มาเป็นการจัดการเป็นศิลปะของการใช้บุคคลอื่นทำงานให้แก่องค์กรโดยการตอบสนองความต้องการและจัดโอกาสให้เขาเหล่านั้นเจริญก้าวหน้าในการทำงาน

๒. การจัดการเป็นกระบวนการ ที่กล่าวว่าการจัดการเป็นกระบวนการนี้มีความสัมพันธ์กับการกำหนดจุดมุ่งหมายขององค์กรและแปรเปลี่ยนจุดมุ่งหมายนั้นสู่การปฏิบัติจริง ซึ่งความหมายนี้ผู้จัดการ จะทำให้การดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ ขององค์กรไปสู่เป้าหมายที่กำหนดโดยผ่านกระบวนการ

การที่เป็นระบบ (Systematic) มีการประสานงาน (Co-ordinated) และความรวมมือรวมใจจากทรัพยากรมนุษย์ขั้นตอนและกระบวนการต่างๆ ที่จะทำให้โครงการประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายจะมีชื่อต่างๆ กันล้วนแต่มีความหมายแตกต่างกันไป เช่น Henri Fayol ได้แสดงทัศนะว่าการจัดการเป็นกระบวนการที่ประกอบด้วย ๕ ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผนงาน การจัดองค์การ การจัดบุคคลเข้าทำงาน การสั่งการและการควบคุม

๓. การจัดการคือกลุ่มของผู้จัดการในความหมายนี้องค์การเป็นบุคคลที่ทำหน้าที่บริหาร คือ การจัดการกิจกรรมต่างๆ ในองค์การ เป็นผู้ดำเนินการตัดสินใจกำหนดเป้าหมายขององค์การ และประสานงานให้สมาชิกในองค์การดำเนินไปในทิศทางที่เป็นเป้าหมายร่วมกันคำว่ากลุ่มของผู้จัดการนั้น บ่งบอกว่ามีผู้จัดการหลายคนรวมกัน ทั้งนี้เพราะองค์การต่างๆ จะมีระดับการบริหารหลายระดับ อาทิ การจัดการระดับสูง การจัดการระดับกลาง และการจัดการระดับล่าง ซึ่งในแต่ละระดับที่กล่าวมา จะมีบุคคลสมทบเข้าเป็นผู้จัดการ จึงทำให้เป็นคณะผู้จัดการหรือคณะผู้บริหารที่ดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในองค์การ^๙

แนวคิดการบริหารแบบดั้งเดิม

แนวคิดการบริหารจัดการแบบดั้งเดิม (Classical Management Approach) เป็นทัศนะการบริหารโดยจะมุ่งที่ประสิทธิภาพขององค์การ ซึ่งจะเพิ่มความสำเร็จ เซอร์โต (Certo)^{๑๐} หรือ ทฤษฎีการบริหารจัดการที่มุ่งที่องค์การโดยสวนรวมตลอดจนวิธีการปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผล หลักสำคัญของแนวคิดนี้มี ๒ ประเด็น คือ

๑. มุ่งประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง ความสามารถในการผลิตผลลัพธ์ที่ต้องการด้วยการใช้ต้นทุนสำหรับทรัพยากรต่ำสุด

๒. มุ่งประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง ความสามารถขององค์การในการสร้างให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ซึ่งในบางครั้งไม่ได้คำนึงถึงปริมาณของทรัพยากรที่ใช้ในกระบวนการบริหารจัดการ ซึ่งแนวคิดแบบดั้งเดิมนี้จะประกอบไปด้วยการบริหารในแบบต่างๆ ดังนี้

๑. การบริหารจัดการแบบวิทยาศาสตร์ (Scientific Management) เป็นทัศนะการจัดการซึ่งจะเกี่ยวกับการพัฒนาความรู้ (ศาสตร์) โดยใช้หลักเหตุผลทางวิทยาศาสตร์เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากร ความเชี่ยวชาญในการทำงานและการผลิตจำนวนมาก ซึ่งประกอบด้วย (๑) กฎของการเคลื่อนไหวและเครื่องมือการทำงานที่มีมาตรฐาน (๒) การคัดเลือกและการฝึกอบรมแรงงานอย่างระมัดระวัง (๓) การให้การสนับสนุนการบังคับบัญชาแรงงานที่เหมาะสม การบริหารจัดการแบบวิทยาศาสตร์ถือได้ว่าเป็นการบริหารจัดการแบบดั้งเดิม (Classical Management) ผู้ที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดนี้ได้แก่ เฟรดเดอริก, เฮนรี, และลีเลียน (Frederick W. Taylor, Henry Gantt, Frank and Lillian Gilbreth & Harrington Emerson)

^๙ พรเพ็ญ อยู่บำรุง, “งานวิจัยเรื่องการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดสมุทรสาคร”, วิทยานิพนธ์อิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น : วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๑), หน้า ๓๕.

^{๑๐} Certo, Samuel C., **Modern Management**, (8th ed), New Jersey : Prentice-Hill, (2000), p.550.

๒. การบริหารจัดการแบบระบบราชการ (Bureaucracy) เป็นรูปแบบของการที่ใช้หลักเหตุผล (logic) และประสิทธิภาพ (Efficient) โดยยึดอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย (Order) ตรรกวิทยา (เหตุผล) และอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย (Legitimate authority) หรือเป็นรูปแบบของการในอุดมคติซึ่งกำหนดโดยนักสังคมวิทยาชาวเยอรมัน ชื่อ แมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber)^{๑๑}

๓. การบริหารจัดการเชิงพฤติกรรมศาสตร์ (Behavioral Management approach) เป็นทัศนะการบริหารที่มุ่งที่การเพิ่มความสำเร็จในองค์การโดยมุ่งที่บุคคลภายในองค์การ หรือเป็นทัศนะความเป็นผู้นำ ซึ่งระบุถึงสิ่งดีที่ผู้นำควรทำและสิ่งที่ผู้นำควรเลี่ยง^{๑๒} หรือเป็นแนวคิดด้านการบริหารจัดการ ซึ่งมุ่งที่ลักษณะและผลกระทบของแต่ละบุคคลและพฤติกรรมกลุ่มในองค์การ

๔. การบริหารจัดการเชิงปริมาณ (The Quantitative Management Approach) เป็นแนวคิดการบริหารจัดการ ซึ่งนำเทคนิคทางคณิตศาสตร์เครื่องมือสถิติ และข้อมูลเพื่อช่วยในการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการ การศึกษาเรื่องนี้มีความเชื่อเกี่ยวกับการบริหารจัดการแบบวิทยาศาสตร์ในการวัดและการใช้สูตรคณิตศาสตร์เพื่อการแก้ปัญหาต่างๆ ตัวอย่างเช่น ผู้บริหารฝ่ายอุตสาหกรรมใช้เทคนิคในการบริหารจัดการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตการพัฒนาตลาด ในอุตสาหกรรมต่างๆ เช่น อุตสาหกรรมเหล็ก การทอผ้าการค้าปลีก การขนส่ง การดูแลรักษาสุขภาพ ฯลฯ

การบริหารจัดการ หรือการบริหารและการจัดการ โดยภาพรวมการบริหารและการจัดการ หมายถึง กิจกรรมในการบริหารทรัพยากร และกิจการงานอื่นๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ร่วมกัน โดยคำว่า การบริหาร Administration ใช้ในการบริหารระดับสูงโดยเน้นหนัก การกำหนดนโยบายที่สำคัญ และกำหนดแผนซึ่งเป็นค่านิยมใช้ในการบริหาร ส่วนคำว่า การจัดการ Management เน้นการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ “Management” หมายถึง ศิลปะในการทำงานให้บรรลุ เป้าหมายร่วมกับผู้อื่น^{๑๓}

จากแนวคิดต่างๆ ที่กล่าวมาสรุปได้ว่า “การบริหารจัดการ” คือ นโยบายและกำหนดแผนงานเป็นระบบเพื่อนำปฏิบัติการจัดการกิจกรรมต่างๆ ในองค์การหรือเป็นผู้บังคับบัญชาที่ดำเนินการตัดสินใจกำหนดเป้าหมายขององค์การ และประสานงานให้สมาชิกในองค์การดำเนินไปในทิศทางเดียวกันที่เป็นเป้าหมายรวมกันและมุ่งประสิทธิภาพประสิทธิผลขององค์การสามารถทำงานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีตามวัตถุประสงค์ที่องค์การได้วางไว้

^{๑๑} Scherhorn, John R. Jr., James G. Hunt & Richard N. Osborn, USA : John Wiley & Sons, 2000, p. 1.

^{๑๒} Bateman. Thomas S. & Scott A. Snell, **Management : Building Competitive Advantage**, (4th ed), Boston : Irwin McGraw-Hill, 1999, p. 1.

^{๑๓} Don Hellriegel, **Management**, (third edition, Addison Wesley Publishing Company. Lmc. 1982, p. 6.

ตารางที่ ๒.๒ สรุปแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ
พรเพ็ญ อยู่บำรุง, วิทยานิพนธ์อิสระรัฐศาสตร์ มหาบัณฑิต, (สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น : วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น, (๒๕๕๑)	๑. การบริหารจัดการเป็นศิลปะ ๒. การจัดการเป็นกระบวนการ ๓. การจัดการคือกลุ่มของผู้จัดการ
Certo, (2000, p. 550)	๑. ทฤษฎีการบริหารจัดการ ๒. วิธีการปรับปรุงประสิทธิภาพ ๓. ประสิทธิภาพ
Schemerhorn, (2000, p. 1)	๑. แบบระบบราชการ, เหตุผล, ประสิทธิภาพ ๒. ตามกฎระเบียบ, ตามกฎหมาย
Bateman, (1999, p. 1)	๑. ทักษะการเป็นผู้นำ ๒. สิ่งที่คุณควรเลี้ยง
Don Hellriegel, (1982, p. 6)	๑. การบริหารจัดการ ๒. กิจกรรมในการบริหารทรัพยากร ๓. นโยบายที่สำคัญ

๒.๑.๓ ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

นักวิชาการที่มีชื่อเสียงหลายท่าน ได้คิดค้นการบริหารงานออกมาเป็นทฤษฎี ที่เราหลายคนหลายท่าน ได้ศึกษาแล้วสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง และทำให้การทำงานประสบผลสำเร็จ มาแล้วหลายหน่วยงาน ในแต่ละท่านจะมีรูปแบบที่ไม่เหมือนกัน และบางท่านอาจจะมีรูปแบบของ ทฤษฎีที่เหมือนกันดังที่ได้ศึกษามาดังนี้

ทฤษฎีการบริหารที่มีหลักเกณฑ์ได้พัฒนาการบริหารที่มีหลักเกณฑ์ซึ่งมีพื้นฐานอยู่ในหลักการ (Principles) ที่สำคัญ ๔ ประการ คือ

๑. ต้องมีการคิดค้นและกำหนดวิธีที่ดีที่สุด (One Best Way) สำหรับงานแต่ละอย่างคือ ต้องมีการกำหนดวิธีการทำงานที่ดีที่สุดที่ช่วยให้สามารถทำงานเสร็จลุล่วงไปด้วยดี ตามวัตถุประสงค์ มาตรฐานของงานจะต้องมีการจัดวางเอาไว้ โดยมีหลักเกณฑ์ที่ได้พิสูจน์มาแล้วว่าเป็นวิธีที่ดีที่สุดจริง และในเวลาเดียวกันการจ่ายผลตอบแทนแบบจูงใจต่างๆ ก็จ่ายให้ตามผลผลิตทั้งหมด

๒. ต้องมีคัดเลือกและพัฒนาคนงาน โดยตระหนักถึงความสำคัญและคุณค่าของการรู้จักงานให้เหมาะสมสอดคล้องกับคนงาน นอกจากนี้ต้องมีการอบรมคนงานให้รู้จักวิธีการทำงานที่ถูกวิธีด้วย และในการคัดเลือกคนงานจะต้องมีการพิจารณาเป็นพิเศษที่จะให้ได้คนที่มีคุณสมบัติที่ดีที่สุดตรงตามงานที่จะให้ทำ

๓. ด้วยวิธีการพิจารณาอย่างรอบคอบเกี่ยวกับวิธีการทำงาน ควบคู่กับการพิจารณาคนงานนี้ คนงานจะไม่คัดค้านต่อวิธีทำงานใหม่ที่ได้กำหนดขึ้น เพราะโดยหลักเหตุผลคนงานทุกคนจะเห็นจริงถึงโอกาสที่เขาจะได้รับรายได้สูงขึ้นจากการทำงานถูกวิธีที่จะช่วยให้ได้ผลผลิตสูงขึ้น

๔. การประสานร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่างผู้บริหารและคนงาน ฝ่ายบริหารควรจะได้ประสานอย่างใกล้ชิดเป็นประจำกับคนงานที่เป็นผู้ปฏิบัติงาน แต่ต้องไม่ใช่โดยการลงมือปฏิบัติงานที่ควรจะเป็นงานของคนงานเท่านั้นจากหลักการดังกล่าว พบว่า วิธีการต่างๆ ล้วนแต่เป็นวิธีการที่มีหลักเกณฑ์ตามหลักวิทยาศาสตร์ ทำให้เกิดทฤษฎีการบริหารขึ้นมาและได้เสนอแนะว่า ผู้บริหารต้องมีบทบาทเป็นจุดกลางของปัญหาและความสำเร็จของกลุ่มที่จะต้องรับผิดชอบนำเอาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพของกลุ่มมาคิดวิเคราะห์และปรับปรุงหาทางออกให้ได้เป็นผลดีที่สุดสำหรับกลุ่มให้ดีขึ้นและมากขึ้นเรื่อยๆ^{๑๔}

ได้เสนอแนวทางการบริหารโดย มีความเชื่อว่าเป็นไปได้ที่จะหาทางศึกษาถึงศาสตร์ที่เกี่ยวกับการบริหารซึ่งสามารถใช้ได้กับการบริหาร ทุกชนิดไม่ว่าจะเป็นการบริหารงานอุตสาหกรรมหรืองานรัฐบาล โดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการบริหาร ซึ่งประกอบด้วยหน้าที่ทางการบริหาร (Management Functions) ๕ ประการ คือ

๑. การวางแผน หมายถึง ภาระหน้าที่ของผู้บริหาร ที่จะต้องทำการคาดการณ์ล่วงหน้าถึงเหตุการณ์ต่างๆ ที่จะมีผลกระทบต่อธุรกิจและกำหนดขึ้นเป็นแผนปฏิบัติงานหรือวิถีทางที่จะปฏิบัติเอาไว้เพื่อเป็นแนวทางของการทำงานในอนาคต

๒. การจัดองค์การ หมายถึง ภาระหน้าที่ ที่ผู้บริหารจะต้องจัดให้มี โครงของงานต่างๆ และอำนาจหน้าที่ ทั้งนี้เพื่อให้เครื่องจักร สิ่งของ และตัวคนอยู่ในส่วนประกอบ ที่เหมาะสมในอันที่จะช่วยให้งานขององค์การบรรลุผลสำเร็จได้

๓. การบังคับบัญชาสั่งการ หมายถึง หน้าที่ในการสั่งการงานต่างๆ ต่อผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา ซึ่งจะกระทำให้ผลสำเร็จด้วยดี โดยที่ผู้บริหารจะต้องกระทำตนเป็น ตัวอย่างที่ดี จะต้องเข้าใจคนงานของตน จะต้องเข้าใจถึงข้อตกลงในการทำงานของคนงานและองค์การที่มีอยู่รวมถึงจะต้องมีการติดต่อ สื่อสารกับผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างใกล้ชิดทั้งขึ้นและลง นอกจากนี้ยังต้องทำการประเมินโครงสร้างขององค์การ และผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาของตน เป็นประจำอีกด้วยหากโครงสร้างขององค์การที่เป็นอยู่ไม่เหมาะสมก็จำเป็นต้องปรับปรุงเช่นเดียวกัน ถ้าผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาคนใดหย่อนประสิทธิภาพการไล่ออกเพื่อปรับปรุงกำลังคนที่มีอยู่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ก็เป็นสิ่งที่จำเป็นต้องทำ

๔. การประสานงาน หมายถึง ภาระหน้าที่ที่จะต้องเชื่อมโยงงาน ของทุกคนให้เข้ากันได้ และกำกับให้ไปสู่จุดมุ่งหมายเดียวกัน

๕. การควบคุม หมายถึง ภาระหน้าที่ ในการที่จะต้องกำกับ ให้สามารถประกันได้ว่า กิจกรรมต่างๆ ที่ทำไปนั้นสามารถเข้ากันได้กับแผนที่ได้วางไว้แล้ว^{๑๕}

นักวิชาการได้กล่าวทฤษฎีของการบริหาร คือ ทฤษฎี Z โดยหลังจากการศึกษากาการบริหารของธุรกิจญี่ปุ่น และ สหรัฐอเมริกา และได้ทำการประสมประสานกัน โดยมีแนวคิดด้านการบริหาร ดังนี้

^{๑๔} เทเลอร์, อังโนรชย์ สันติวงษ์, องค์การและการบริหาร, พิมพ์ครั้งที่ ๑๑, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๓), หน้า ๔๗ - ๔๘.

^{๑๕} Price, Alan, Human Resource Management, In a Business Context, 2 edition, (London : Thomson Learning, 2004), p. 110.

๑. การจ้างงานระยะยาว
๒. การตัดสินใจเป็นเอกฉันท์
๓. ความรับผิดชอบเฉพาะบุคคล
๔. การประเมินผลและการเลื่อนตำแหน่งแบบค่อยเป็นค่อยไป
๕. การควบคุมในตัวเองไม่เป็นทางการโดยมีการวัดผลอย่างชัดเจนและเป็นทางการ
๖. เส้นทางอาชีพแบบเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในระดับปานกลาง
๗. มีความเกี่ยวข้องในลักษณะครอบครัว^{๑๖}

จากแนวคิดทฤษฎีต่างๆ ที่กล่าวมาสรุปได้ว่า “การบริหารจัดการ” เป็นแนวคิดที่เกี่ยวกับใช้ศาสตร์หรือทักษะการบริหารจัดการ ที่ผู้บริหารจะใช้ในการตัดสินใจ เพื่อค้นหาวิธีที่ดีที่สุดในการดำเนินกิจกรรมและนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารจัดการมีองค์ประกอบและหลักการการดำเนินงานมากมาย ซึ่งเป็นหน้าที่สำคัญที่ผู้บริหารจำเป็นต้องทราบและนำมาใช้ประกอบในการตัดสินใจการดำเนินงานในองค์กรของตน เพื่อให้เกิดความเหมาะสมและประโยชน์สูงสุดกับทรัพยากรที่มีอยู่

ตารางที่ ๒.๓ สรุปทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ
เทเลอร์, (๒๕๔๓, หน้า ๔๗ – ๔๘)	๑. ทฤษฎีการบริหารที่มีหลักเกณฑ์ที่สำคัญ ๒. ต้องมีคัดเลือกและพัฒนาคนงาน ๓. ต้องมีการคิดค้นและกำหนดวิธีที่ดีที่สุด ๔. ด้วยวิธีการพิจารณาอย่างรอบคอบ ๕. การประสานร่วมมือ
Price, Alan, (2004, p. 110)	๑. การวางแผน ๒. การจัดองค์การ ๓. การบังคับบัญชาสั่งการ ๔. การประสานงาน ๕. การควบคุม
Ouchi William, (1971, p. 283)	ทฤษฎี Z ธุรกิจญี่ปุ่น และ สหรัฐอเมริกา ๑. การจ้างงานระยะยาว ๒. การตัดสินใจเป็นเอกฉันท์ ๓. ความรับผิดชอบเฉพาะบุคคล

^{๑๖} Ouchi William, *Organization and Management* , (Eaglewood Cliffs : Prentice Hill, 1971), p. 283.

๒.๒ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ทฤษฎีปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อที่จะให้ทุกคนมีพอเพียงได้ ให้พอเพียงนี้หมายความว่า มีกินมีอยู่ ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่หรูหราได้ โดยยึดหลักทางสายกลาง แต่ที่สำคัญอยู่ที่เรามีเศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน คือ อิ่ม खुตัวเองได้ ให้มีพอเพียงกับตัวเอง

๒.๒.๑ ความหมายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเข้าใจกับปัญหาที่เกิดขึ้นหากแต่พระองค์ทรงตระหนักและห่วงใยในทุกข์สุขของราษฎรไทยเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้น ในวันเฉลิมพระชนมพรรษาที่ ๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๐ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงมีพระราชดำรัส เรื่อง “เศรษฐกิจพอเพียง” ขึ้น ทั้งนี้ พระองค์ทรงใช้การยกตัวอย่างของการดำเนินชีวิตของบุคคล เป็นการปูพื้นฐานให้เห็นภาพอันเป็นที่มาของการเกิดปัญหาทางเศรษฐกิจ อีกทั้งพระองค์ทรงให้สติในการกลับไปทบทวนการพัฒนาประเทศที่ผ่านมา เห็นได้จากคำพูดที่ว่า “การจะเป็นเช่นนั้นไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เรามีเศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน หมายถึง อิ่ม खुตัวเองได้ ให้มีพอเพียงกับตัวเอง”

พระองค์ทรงขยายความหมายของเศรษฐกิจแบบพอเพียงไว้ว่า “ความพอเพียงนี้ ไม่ได้หมายความว่า ทุกครอบครัวต้องผลิตอาหารของตน จะต้องทอดผ้าใส่เอง อย่างนั้นมันเกินไป” และทรงแนะวิธีการแก้ไขไม่ว่าจะเป็นคนรวยหรือคนจนที่กำลังเผชิญวิกฤตการณ์นี้ คือ “ถ้าสามารถที่จะเปลี่ยนไปทำให้กลับเป็นเศรษฐกิจพอเพียง ไม่ต้องทั้งหมดแม้แค่ครึ่งก็ไม่ต้อง อาจจะสักเศษหนึ่งส่วนสี่ก็จะสามารถอยู่ได้”

หลังจากนั้น แนวคิดเรื่อง “เศรษฐกิจพอเพียง” ได้รับการขานรับและนำไปปฏิบัติใช้กับหน่วยงานต่างๆ หลายหน่วย แต่อย่างไร ก็ดียังมีคนบางส่วนที่ไม่เข้าใจแนวคิด และนำไปตีความหมายที่ผิด รวมถึงคนโดยส่วนใหญ่ยังเข้าใจว่าเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเรื่องของเกษตรกรเท่านั้นทั้งที่แนวพระราชดำรัสเศรษฐกิจพอเพียงนี้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับประชาชนที่ประกอบอาชีพอื่นๆ ได้ ดังนั้นในวันเฉลิมพระชนมพรรษาปี พ.ศ. ๒๕๔๑ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระมหากรุณาธิคุณอธิบายความหมายและแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงอีกครั้งหนึ่งสิ่งที่พระองค์ทรงเน้นย้ำในเรื่องแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ คือ “เศรษฐกิจพอเพียงนี้ให้ปฏิบัติเพียงครั้งเดียว คือ ไม่ต้องทำทั้งหมดหรือแม้จะเศษหนึ่งส่วนสี่ก็พอ และการทำได้เพียงเศษหนึ่งส่วนสี่ก็พอนั้นไม่ได้แปลว่าเศษหนึ่งส่วนสี่ของพื้นที่ แต่เศษหนึ่งส่วนสี่ของการกระทำ วิธีปฏิบัติเศรษฐกิจพอเพียงนั้นไม่ต้องทำทั้งหมดและขอเตือนว่าถ้าทำทั้งหมดก็จะทำไม่ได้ ถ้าครอบครัวหนึ่งหรือแม่หมู่บ้านหนึ่งทำเศรษฐกิจพอเพียง ร้อยเปอร์เซ็นต์ก็เป็นการถอยหลังถึงสมัยหิน

นอกจากนี้ พระองค์ยังทรงอธิบายความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงเพิ่มเติมไว้อีก คำว่า “พอเพียงมีความหมายอีกอย่างหนึ่ง มีความหมายกว้างออกไปอีก ไม่ได้หมายถึงการมีพอสำหรับใช้เองเท่านั้นแต่มีความหมายว่าพอมีพอกินก็ใช้ได้ ยิ่งถ้าทั้งประเทศพอมีพอกินก็ยิ่งดี ประเทศไทยสมัยก่อนนี้พอมีพอกิน มาสมัยนี้ชักจะไม่พอมีพอกิน จึงต้องมีนโยบายที่จะทำเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อที่จะให้ทุกคนมีพอเพียงได้ ให้พอเพียงนี้หมายความว่า มีกินมีอยู่ ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่หรูหราได้ แต่ว่าพอ แม้บางอย่างอาจจะดูฟุ่มเฟือยแต่ถ้าทำให้มีความสุข ถ้าทำได้ก็สมควรที่จะทำ สมควรที่จะปฏิบัติ อันนี้ก็ความหมายอีกอย่างของเศรษฐกิจหรือระบบพอเพียง”

ความพอเพียงในความหมายของพระองค์มิได้จำกัดแค่พอเพียงในการกระทำเท่านั้น หากยังรวมถึงพอเพียงทางความคิดและจิตใจด้วย “คนเราถ้าพอในความต้องการก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อยก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย ถ้าทุกประเทศมีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียง หมายความว่า พอประมาณ ไม่โลภอย่างมาก คนเราก็อยู่เป็นสุขพอเพียงอาจจะมีมาก อาจจะมีของหรูหราก็ได้ แต่ว่าต้องไม่เบียดเบียนคนอื่น ต้องให้พอประมาณตามอัตภาพ ฉะนั้นควรที่จะปฏิบัติสิ่งที่พอเพียงทางความคิดก็เหมือนกัน ไม่ใช่ทางกายเท่านั้น ความพอเพียงในความคิดก็คือ แสดงความคิดของตัวเอง ความเห็นของตัวเอง และปล่อยให้อีกคนพูดบ้างและมาพิจารณาว่าที่เขาพูดกับที่เราพูดอันไหนพอเพียง อันไหนเข้าเรื่องถ้าไม่เข้าเรื่องก็แก้ไข เพราะว่าถ้าพูดกันโดยไม่รู้เรื่องกันก็จะกลายเป็นทะเลาะในที่สุดก็นำมาสู่ความเสียหาย ฉะนั้น ความพอเพียงนี้ก็แปลว่า ความพอประมาณและความมีเหตุผล”

กล่าวโดยสรุปแล้วเศรษฐกิจพอเพียงหรือระบบเศรษฐกิจที่พึ่งตนเองได้ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้น อาจมองได้ ๒ ลักษณะใหญ่ คือ

๑. เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความสามารถของชุมชนเมืองรัฐ ประเทศ หรือภูมิภาคหนึ่งๆ ในการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิดเพื่อเลี้ยงสังคมนั้นๆ ได้โดยไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยต่างๆ ที่เราไม่ได้เป็นเจ้าของ

๒. เศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลนั้น คือ ความสามารถในการดำรงชีวิตได้อย่างไม่เดือดร้อน มีความเป็นอยู่อย่างประมาณตน ตามฐานะ ตามอัตภาพ และที่สำคัญไม่หลงไหลไปตามกระแสของวัตถุนิยม มีสุขภาพ เสรีภาพ ไม่พัวพันการอยู่กับสิ่งใด

กล่าวถึงความหมายของ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือเศรษฐกิจพอเพียงไม่ได้หมายความว่าต้องทำกินเองใช้เองทั้งหมด หากแต่เพียงทำได้หนึ่งในสี่ก็พอ แต่ก็มีการจัดการที่ดีเริ่มจากการเพิ่มตนเองระดับครอบครัวไปสู่ระดับชุมชนเครือข่าย การทำงานเป็นองค์กรชุมชน เป็นสหกรณ์ และไปสู่เศรษฐกิจพอเพียงระดับชาติ จากเศรษฐกิจพื้นฐานไปสู่แบบเศรษฐกิจแบบก้าวหน้า ทำธุรกิจการค้าอยู่ในโลกที่มีการแข่งขันอย่างมั่นคง^{๑๗} มีความต้องการตอบสนองความต้องการด้วยผลผลิตจากธรรมชาติเป็นสำคัญ จึงใกล้ชิดกับธรรมชาติมากที่สุด ผู้ปฏิบัติตามนี้จะสามารถอุ้มชูตัวเองได้ มีชีวิตอยู่ดีพอสมควร ไม่เดือดร้อนที่แรกตั้งตัวเองให้พออยู่พอกินให้ได้ก่อน ถ้าสามารถจึงค่อยสร้างความเจริญก้าวหน้าให้ขยับสูงขึ้นไปอีกได้ ทั้งนี้ทั้งนี้เศรษฐกิจพอเพียงยังเป็นแนวทางการพัฒนาที่จะนำความมั่นคงและยั่งยืนมาสู่สังคมไทยนั้น จำเป็นจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความพอเพียง ซึ่งหมายถึงการพอมีพอกินที่เกิดจากการพึ่งตนเองเป็นสำคัญทั้งในระดับบุคคลชุมชน และระดับประเทศเป็นเบื้องต้น^{๑๘}

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ได้ให้ความหมายเศรษฐกิจพอเพียงและแนวทางปฏิบัติของทฤษฎีใหม่ ว่าเป็นแนวทางในการพัฒนาที่นำไปสู่การพึ่งพาตนเองในระดับต่างๆ อย่างเป็นขั้นตอน โดยลดความเสี่ยงเกี่ยวกับการผันแปรของธรรมชาติ หรือการเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยต่างๆ

^{๑๗} เสรี พงษ์พิศ, **ร้อยคำที่ควรรู้**, พิมพ์ครั้งที่ ๑, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การพิมพ์, ๒๕๔๗), หน้า ๘๑.

^{๑๘} อุดมพร อมรธรรม, **เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารการพัฒนาและการพัฒนาการบริหาร**, (นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๔๙), หน้า ๑๙.

โดยอาศัยความพอประมาณ และความมีเหตุผลการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี มีความรู้ ความเพียรและความอดทน สติปัญญา การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และความสามัคคีการพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ความรอบคอบ และคุณธรรมประกอบการวางแผน การตัดสินใจ และการกระทำ^{๑๙}

ทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ อาจเปรียบเทียบกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีอยู่ ๒ แบบ คือ แบบพื้นฐานกับแบบก้าวหน้า ดังนี้

ความพอเพียงในระดับบุคคลและครอบครัว โดยเฉพาะเกษตรกรเป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบพื้นฐานเทียบได้กับทฤษฎีใหม่ขั้นที่ ๑ ที่มุ่งแก้ปัญหาของเกษตรกรที่อยู่ห่างไกลแหล่งน้ำ ต้องพึ่งพำน้ำฝนและประสบความเสี่ยงจากการที่น้ำไม่เพียงพอ โดยมีข้อสมมุติว่ามีที่ดินเพียงพอในการขุดบ่อเพื่อแก้ปัญหาความเสี่ยงเรื่องน้ำ จะทำให้เกษตรกรสามารถมีข้าวเพื่อการบริโภคและยังชีพได้ในระดับหนึ่ง และใช้ที่ดินส่วนอื่นๆ สนองความต้องการขั้นพื้นฐานของครอบครัว รวมทั้งขยายในส่วนที่เหลือเพื่อมีรายได้ใช้เป็นค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่ไม่สามารถผลิตเองได้ทั้งหมดนี้เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวเกิดขึ้นในระดับครอบครัว

ความพอเพียงในระดับชุมชนและระดับองค์กร เป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้าซึ่งครอบคลุมทฤษฎีใหม่ขั้นที่ ๒ ที่สนับสนุนให้เกษตรกรรวมพลังกันในรูปกลุ่มสหกรณ์ หรือเครือข่ายวิสาหกิจที่มีความพอเพียงขั้นพื้นฐานเป็นเบื้องต้น แล้วร่วมมือกันสร้างประโยชน์ให้แก่กลุ่ม และส่วนรวมบนพื้นฐานของการไม่เบียดเบียน แบ่งปัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามกำลังและความสามารถของตนเองทำให้ชุมชน โดยรวมหรือเครือข่ายวิสาหกิจนั้นๆ เกิดความพอเพียงในวิถีปฏิบัติอย่างแท้จริง

ความพอเพียงในระดับประเทศ เป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้า ซึ่งครอบคลุมทฤษฎีใหม่ขั้นที่ ๓ ที่ส่งเสริมให้ชุมชนหรือเครือข่ายวิสาหกิจสร้างความร่วมมือกับองค์กรอื่นๆ ในประเทศ เช่น บริษัทขนาดใหญ่ ธนาคาร สถาบันวิจัย เป็นต้น ซึ่งความร่วมมือเช่นนี้จะเป็ประโยชน์ในการสืบทอดภูมิปัญญาแลกเปลี่ยนความรู้เทคโนโลยี และบทเรียนจากการพัฒนาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ประเทศอันเป็นสังคมใหญ่ที่ประกอบด้วยชุมชนองค์กร และธุรกิจต่างๆ ที่ดำเนินชีวิตพอเพียงกลายเป็นเครือข่ายชุมชนพอเพียงที่เชื่อมโยงกันด้วยหลักไม่เบียดเบียน แบ่งปัน และช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ที่สุด

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสตรัสว่า “เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเสมือนรากฐานของชีวิตรากฐานความมั่นคงของแผ่นดินเปรียบเหมือนเสาเข็มที่ถูกตอกรอรับบ้านเรือนตัวอาคารไว้นั่นเอง สิ่งก่อสร้างจะมั่นคงได้ก็อยู่ที่เสาเข็ม แต่คนส่วนมากไม่เห็นเสาเข็มและลืมเสาเข็มเสียด้วยซ้ำไป”^{๒๐}

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสตรัสว่า เศรษฐกิจพอเพียง แปลว่า Sufficiency Economy คำว่า Sufficiency Economy ไม่มีในตำราเศรษฐกิจ. จะมี

^{๑๙} สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, เศรษฐกิจพอเพียงร่วมเรียนรู้สานขยายผล, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทอมรินทร์ก๊ร็นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๙), หน้า ๔๑.

^{๒๐} วารสารชัยพัฒนา, หลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท เพชรรุ่งการพิมพ์ จำกัด ๒๕๕๑), หน้า ๑.

ได้อย่างไร เพราะว่าเป็นทฤษฎีใหม่ Sufficiency Economy นั้นไม่มีในตำราหมายความว่าเรามีความคิดใหม่ และท่านผู้เชี่ยวชาญสนใจ ก็มีความหมายว่าเราก็สามารถที่จะไปปรับปรุงหรือไปใช้หลักการเพื่อที่จะให้เศรษฐกิจของประเทศและของโลกพัฒนาดีขึ้น^{๒๑}

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสตรัสว่า ในการพัฒนาประเทศนั้นจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้นเริ่มด้วยการสร้างพื้นฐาน คือความมีกินมีใช้ของประชาชนก่อน ด้วยวิธีการที่ประหยัด ระมัดระวัง แต่ถูกต้องตามหลักวิชา เมื่อพื้นฐานเกิดขึ้นมั่นคงพอควรแล้วจึงค่อยสร้างเสริมความเจริญขั้นที่สูงขึ้นตามลำดับต่อไป การถือหลักที่จะส่งเสริมความเจริญให้ค่อยเป็นไปตามลำดับด้วยความรอบคอบระมัดระวังและประหยัดนั้นก็เพื่อป้องกันความผิดพลาดล้มเหลวและเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จได้แน่นอนบริบูรณ์^{๒๒}

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสตรัสว่า ให้พอเพียงนี้ก็มี ความหมายว่า มีกินมีอยู่ ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่หรูหราก็ได้ แต่ว่าพอ แม้บางอย่างอาจจะดูฟุ่มเฟือย แต่ถ้าทำให้มีความสุขถ้าทำได้ก็สมควรที่จะทำสมควรที่จะปฏิบัติ อันนี้ก็หมายความว่าอีกอย่างหนึ่งของเศรษฐกิจหรือระบบพอเพียง พอเพียงนี้อาจจะมีมากอาจจะมีของหรูหราก็ได้ แต่ว่าต้องไม่ไปเบียดเบียนคนอื่น ต้องให้พอประมาณตามอัตภาพ พูดจาก็ต้องพอเพียง ทำอะไรก็ต้องพอเพียง ปฏิบัติตนก็พอเพียง^{๒๓}

ความหมายของหลักเศรษฐกิจพอเพียง ดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่าความหมายของนักวิชาการส่วนใหญ่เกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงเห็นว่าเป็นปรัชญาที่สอนให้ประชาชนยึดหลักความพอเพียง ความพอประมาณ และความช่วยเหลือกันในสังคม ที่สำคัญสอนให้ประชาชนเป็นคนมีคุณธรรมจริยธรรมในตัวจึงจะสามารถอยู่กับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนี้ได้อย่างเป็นสุขอย่างแท้จริง

^{๒๑} พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๒๓ ธันวาคม ๒๕๔๒, การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท เพชรรุ่งการพิมพ์ จำกัด ๒๕๕๑), หน้า ๑.

^{๒๒} พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๑๗ จากปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท เพชรรุ่งการพิมพ์ จำกัด ๒๕๕๑), หน้า ๓๑.

^{๒๓} พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๔ ธันวาคม ๒๕๔๑, นานาคำถามเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง , สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติ, ธันวาคม ๒๕๕๐.

ตารางที่ ๒.๔ สรุปความหมายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	ความหมายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
เสรี พงษ์พิศ, (๒๕๔๗, หน้า ๘๑)	๑. ต้องทำกินเองใช้เองทั้งหมด หากแต่เพียงทำได้หนึ่งในสี่ก็พอ ๒. เป็นสหกรณ์ และไปสู่เศรษฐกิจพอเพียงระดับชาติ
อุดมพร อมรธรรม, (๒๕๔๙, หน้า ๑๙)	๑. การพอมีพอกินที่เกิดจากการพึ่งตนเอง ๒. ในระดับบุคคล ชุมชน
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, (๒๕๔๙, หน้า ๔๑)	๑. พอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจ และการกระทำ
วารสารชัยพัฒนา, (๒๕๕๑, หน้า ๑)	๑. เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเสมือนรากฐานของชีวิตรากฐานความมั่นคงของแผ่นดิน
พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา, (๒๕๕๑, หน้า ๑)	๑. เป็นทฤษฎีใหม่ ๒. เรามีความคิดใหม่ ๓. เราก็สามารถที่จะไปปรับปรุง
พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, (๒๕๕๑, หน้า ๓๑)	๑. ตามลำดับขั้นเริ่มด้วยการสร้างพื้นฐาน ๒. วิธีการที่ประหยัด ๓. มีความระมัดระวัง
พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา, (๒๕๕๐)	๑. มีกินมีอยู่ ไม่ฟุ่มเฟือยไม่หรูหรา ๒. ให้พอประมาณตามอัตภาพ พึ่งตนเองได้

๒.๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จากการศึกษาทบทวนแนวคิดเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เกิดจากกระแสพระราชดำรัสที่ทรงพระราชทานในโอกาสต่างๆ มายาวนานกว่า ๓๐ ปีตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจที่ทรงเป็นห่วงการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับโดยใช้ แนวคิดที่ยึดหลักทางสายกลางเป็นหัวใจสำคัญของกรอบแนวคิด โดยความพอเพียง จะพบว่า มีนักวิชาการได้เสนอไว้ ดังนี้

ทัศนะเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไว้ ดังนี้ เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า ๒๕ ปี เพื่อเป็นแนวทางการแก้ไข เพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ โดยมีแนวทางปฏิบัติ ๔ ประการคือ

๑. ดำเนินไปในทางสายกลาง เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและการบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง ความหมายของคำว่า “ทางสายกลาง”

ก็คือมีความ “พอดี พอเหมาะ” ไม่ตึงเกินไปและไม่หย่อนเกินไป ไม่เร็วเกินไปและไม่ช้าเกินไป หรือไม่มากจนเกินไปและไม่น้อยจนเกินไป ฯลฯ

๒. เป็นเหตุเป็นผลตามกฎธรรมชาติ “ความพอเพียงหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผลรวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอก และภายใน” ในทางสายกลาง (ดังที่กล่าวมาในข้อ (๑) ได้นั้น ต้องอาศัย “การประมาณอย่างมีเหตุมีผล” และอย่างเป็นวิทยาศาสตร์เพื่อให้เกิดความพอดีพอเหมาะในการประพฤติปฏิบัติต่างๆ โดยถ้าหากสามารถสร้าง “เหตุ” ได้อย่างเหมาะสมถูกต้อง “ผล” แห่งความเจริญงอกงามก็จะเกิดตามมาในสัดส่วนที่สัมพันธ์พอดีกับ “เหตุ” นั้นๆ เสมอ

๓. อาศัยความรู้และคุณธรรม ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรู้ ความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผน และการดำเนินการทุกขั้นตอนและขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์ และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสมดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ

๔. รองรับกระแสโลกาภิวัตน์ เพื่อให้สมดุล และพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี^{๒๔}

ดังนั้น เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวกระแสพระราชดำรัส ไม่ได้พูดเลยว่าต้องหยุดเราไม่ต้องขยายงานจริงๆ ที่ท่านได้ตรัสไว้ ๓ ระดับ คือ

๑. ทำชีวิตตนเองให้พอเพียง ซึ่งก็ทรงตรัสถึงเกษตรกร ชาวไร่ ชาวนา ชาวสวน ชาวนา คนก็เลยเข้าใจว่าเป็นเรื่องเกษตรกร ทำให้ชีวิตเราอยู่ได้ พอมี พอกิน พอเหลือ ที่ผลิตขาย ก็มองในระดับนั้นก็ขายภายในชุมชน

๒. การอยู่ในชุมชน ก็ทำมาค้าขายแลกเปลี่ยนกันภายในชุมชน แล้วเมื่อมันเจริญก็มาขยายตัวระดับประเทศ

๓. เมื่อเป็นระดับประเทศก็ต่อไประดับระหว่างประเทศต่อไปด้วยเพราะฉะนั้น เมื่อมันมีผลดี มีการค้าขาย ก็มีธุรกิจ มันก็ไม่ได้เกี่ยวแต่เรื่องเฉพาะเกษตร มันมีเรื่องธุรกิจ มีเรื่องบริการ คือเป็นอยู่แล้ว แต่ว่าอยากให้เราเริ่มจากตัวเองก่อน คือจากภายในออกไปดังนั้นปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจึงไม่ได้ขัดกับระบบเศรษฐกิจกระแสหลัก แต่จะช่วยเหลือเสริมสถานะภาพเศรษฐกิจดีขึ้น^{๒๕}

แนวคิดเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงได้ข้อสรุปว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีองค์ประกอบอย่างสมบูรณ์ที่จะสามารถใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนากรอบทางเศรษฐศาสตร์ได้ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น ๕ ส่วน กล่าวคือ

^{๒๔} สุนัย เศรษฐบุญสร้าง, แนวทางปฏิบัติ ๗ ขั้นสู่วิถีเศรษฐกิจพอเพียงจากแนวปฏิบัติสู่แนวคิดทางทฤษฎีของเศรษฐกิจพอเพียง, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท ซีอีดูเคชั่นจำกัด (มหาชน), ๒๕๕๐), หน้า ๑๐.

^{๒๕} อาชว์ เตาลานนท์, ดร. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง Road to Sustainable Economy, (กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดเม็ดทรายพรินต์, ๒๕๕๐), หน้า ๑๐๓.

๑. กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลามุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤติ เพื่อความมั่นคง และความยั่งยืนของการพัฒนา

๒. คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน โดยเป็นปรัชญาที่มองโลกเชิงระบบ เน้นการรอดพ้นจากวิกฤติในแต่ละช่วงเวลา เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา ทั้งในมิติทางธรรมชาติทางสังคม และทางเศรษฐกิจตลอดจนพิจารณาและวิเคราะห์สถานการณ์ และความเปลี่ยนแปลงรวมทั้งนโยบายวิธีการพัฒนา และผลที่เกิดขึ้นอย่างเชื่อมโยงภายใต้การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี วัฒนธรรมและค่านิยมทางสังคม

๓. คำนียาม ความพอเพียงถือได้ว่าเป็นพื้นฐานไปสู่ความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากภายนอกได้ ซึ่งความพอเพียง หมายถึงพฤติกรรมหรือการกระทำซึ่งประกอบด้วย ๓ คุณลักษณะพร้อมๆ กัน ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และ ภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ดังนี้

๓.๑ ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไป ในมิติต่างๆ ของการกระทำ เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ เพื่อนำไปสู่ความสมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลง และหมายถึงการพึ่งตนเองและการมีชีวิตที่เรียบง่าย

๓.๒ ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอประมาณ นั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ และยังรวมถึงการสะสมความรู้และประสบการณ์ ความสามารถในการวิเคราะห์การรู้จักตนเอง การมองการณ์ไกลตลอดจนมีความเมตตาเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

๓.๓ การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล ซึ่งมีพื้นฐานมาจากความสามารถในการพึ่งตนเองและความมีวินัยในตนเองภายใต้ข้อจำกัดของความรู้ที่มีอยู่ และสร้างภูมิคุ้มกันในตัวให้พอเพียงที่จะสามารถพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ได้ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ระดับของความพอประมาณต้องครอบคลุมมิติการจัดการความเสี่ยงเชิงพลวัต จึงจะนับได้ว่าเป็นความพอเพียงที่สมบูรณ์

๔. เงื่อนไขการตัดสินใจ การกระทำและการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผน และการดำเนินการทุกขั้นตอน ขณะเดียวกันต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์ สุจริต และให้มีความรู้ที่เหมาะสมดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ กล่าวคือ

๔.๑ เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้ เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบคอบ ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

๔.๒ เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วยการพัฒนาคนให้เป็นทั้งคนเก่งและคนดี มีสุขภาพจิตและสุขภาพกายที่เข้มแข็งพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงอันจะต้องเสริมสร้างใน ๒ ด้าน ได้แก่ (๑) ด้านจิตใจ/ปัญญา โดยเน้นความรู้คู่คุณธรรมตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความรอบรู้ที่เหมาะสม (๒) ด้านการกระทำหรือแนวทางการดำเนินชีวิต เน้นความอดทน ความเพียร สติปัญญา และความรอบคอบ^{๒๖}

นัยสำคัญของแนวคิดระบบเศรษฐกิจพอเพียงมีองค์ประกอบหลักอยู่ ๓ ประการได้แก่

ประการที่หนึ่ง เป็นระบบเศรษฐกิจที่ยึดหลักการที่ว่า “ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน”โดยมุ่งเน้นการผลิตพืชผลหรือผลผลิตให้เพียงพอกับความต้องการบริโภคในครัวเรือนเป็นอันดับแรก เมื่อเหลือพอจากการบริโภคแล้ว จึงคำนึงถึงการผลิตเพื่อการค้าเป็นอันดับรองลงมา หลักใหญ่สำคัญยิ่งคือ การลดค่าใช้จ่าย โดยการสร้างสิ่งอุปโภคบริโภคในที่ดินของตนเอง

ประการที่สอง เศรษฐกิจแบบพอเพียงให้ความสำคัญกับการรวมกลุ่มของชาวบ้านทั้งนี้กลุ่มชาวบ้านหรือองค์กรชาวบ้าน จะทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่างๆ ให้หลากหลายครอบคลุมกิจกรรมต่างๆ เช่น การเกษตรแบบผสมผสานหัตถกรรมการแปรรูปอาหาร การทำธุรกิจค้าขายและการท่องเที่ยวระดับชุมชน เป็นต้น เมื่อองค์กรชาวบ้านเหล่านี้ได้รับการพัฒนาให้เข้มแข็งและมีเครือข่ายที่กว้างขวางมากขึ้นแล้วชุมชนก็จะได้รับการดูแลให้มีรายได้เพิ่มขึ้น รวมทั้งได้รับการแก้ไขปัญหาในทุกๆ ด้าน เมื่อเป็นเช่นนี้ เศรษฐกิจโดยรวมของประเทศก็จะสามารถเติบโตได้อย่างมีเสถียรภาพ ซึ่งหมายความว่า เศรษฐกิจสามารถขยายตัวไปพร้อมๆ กับสภาพการณ์ด้านการกระจายรายได้ที่ดีขึ้น

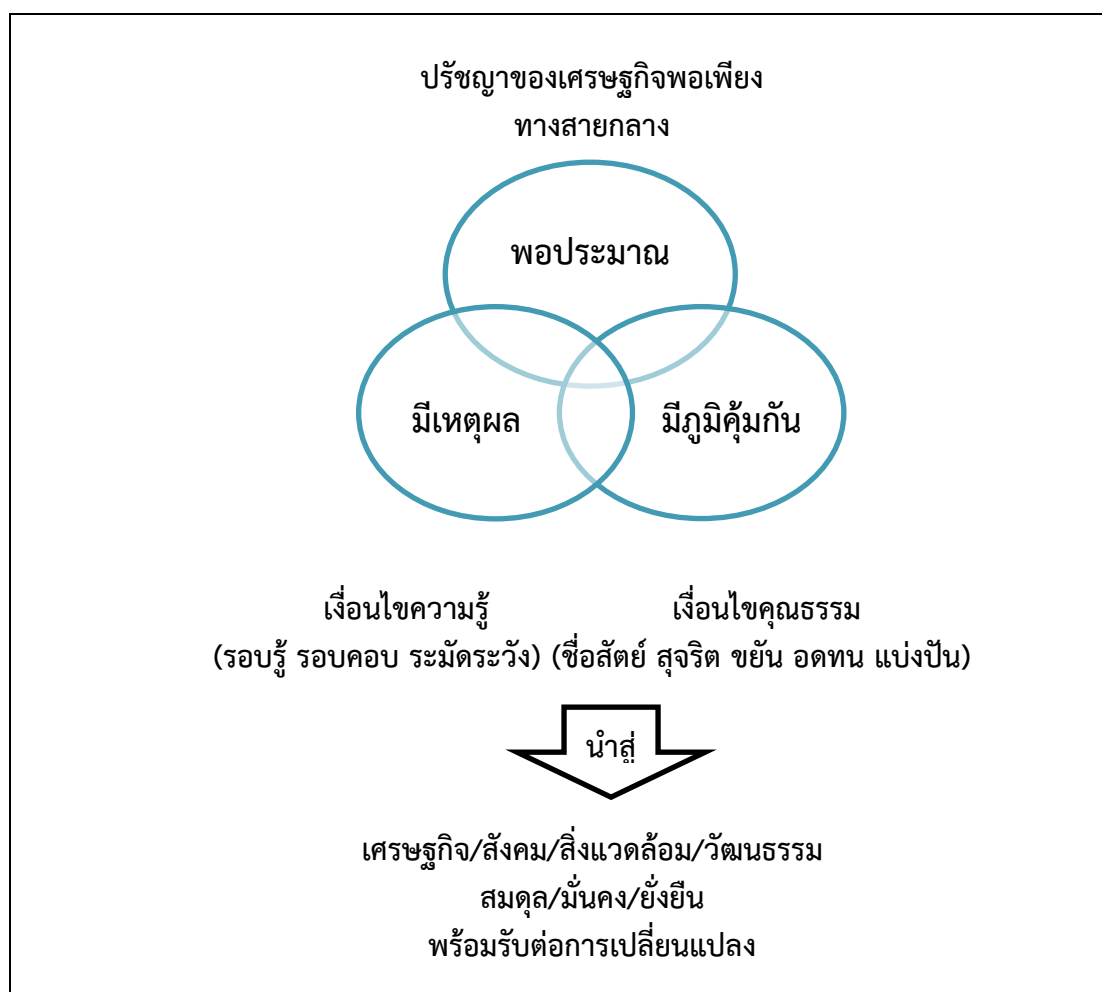
ประการที่สาม เศรษฐกิจแบบพอเพียงตั้งอยู่บนพื้นฐานของการมีความเมตตา ความเอื้ออาทร และความสามัคคีของสมาชิกในชุมชนในการร่วมแรงร่วมใจเพื่อประกอบอาชีพต่างๆ ให้บรรลุผลสำเร็จ ดังนั้น ประโยชน์ที่เกิดขึ้น จึงมิได้หมายถึงรายได้แต่เพียงมิติเดียว หากแต่ยังรวมถึงประโยชน์ในมิติอื่นๆ ด้วย เช่น การสร้างความมั่นคงให้กับสถาบันครอบครัวสถาบันชุมชนความสามารถในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของชุมชน บนพื้นฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งการรักษาไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงามของไทยให้คงอยู่ตลอดไปสำหรับในภาคอุตสาหกรรมนั้น ก็สามารถนำ แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ได้ คือ เน้นการผลิตด้านการเกษตรอย่างต่อเนื่อง และไม่ควรรทำอุตสาหกรรมขนาดใหญ่เกินไปเพราะหากทำอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ก็จะต้องพึ่งพาสินค้าวัตถุดิบและเทคโนโลยีจากต่างประเทศเพื่อนำมาผลิตสินค้า โดยต้องคำนึงถึงสิ่งที่มีอยู่ในประเทศก่อน จึงจะทำให้ประเทศไม่ต้องพึ่งพาต่างชาติอย่างเช่นปัจจุบัน ดังนั้น จะต้องช่วยเหลือประเทศให้มีความเข้มแข็ง ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงเป็นผู้จุดประกายระบบเศรษฐกิจแบบพอเพียงอันเป็นการช่วยลดปัญหาการนำเข้าวัตถุดิบและชิ้นส่วน ที่นำมาใช้ในการผลิตให้เป็นลักษณะพึ่งพาซึ่งมีมาแล้วเกือบ ๒๐ ปี แต่ทุกคนมองข้ามประเด็นนี้ไปตลอดจนได้รับอิทธิพลด้านวัฒนธรรมการเป็นอยู่ หรือ การใช้ชีวิตจากภายนอกประเทศทำให้ประชาชนหลงลืมและมึนเมาอยู่กับการเป็นนักบริโภคนิยมรับเอาของต่างชาติเข้ามาอย่างไม่รู้ตัว และรวดเร็วจนทำให้เศรษฐกิจของไทยตกต่ำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวปฏิบัติ

^{๒๖} กาญจนา บุญยัง และคณะ, “รายงานการวิจัยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในองค์การบริหารส่วนตำบล”, รายงานการวิจัย, (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, ๒๕๕๒), หน้า ๘.

โดยยึดหลักความพอดีกับศักยภาพของตนเองบนพื้นฐานของการพึ่งตนเอง รวมทั้งมีความเอื้ออาทรต่อคนอื่น

ในสังคมเป็นประการสำคัญถึงแม้ว่าแนวคิดนี้จะมุ่งเน้นไปสู่กลุ่มเกษตรกร หรือผู้มีที่ดินทั้งหลายแต่ก็ไม่ได้ หมายความว่าทุกคนจะต้องกลับไปสู่ภาคเกษตรทั้งหมด ซึ่งเป็นไปไม่ได้ ในสภาพความเป็นจริง สำหรับคนอยู่นอกภาคเกษตรนั้น เศรษฐกิจพอเพียงก็จะต้องนำมาใช้เป็นหลักในการดำเนินชีวิต เพราะเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาเป็นแนวปฏิบัติตน ไม่ว่าจะอยู่ในกิจกรรมใดอาชีพใดก็ต้องยึดวิถีชีวิตไทย อยู่แต่พอดีอย่าฟุ่มเฟือยอย่างไรประโยชน์ อย่ายึดวัตถุเป็นที่ตั้ง ให้ยึดเส้นทางสายกลาง อยู่กินตามฐานะ ใช้สติปัญญาในการดำรงชีวิต เติบโตอย่างค่อยเป็นค่อยไป อย่าใช้หลักการลงทุนเชิงการพนัน ซึ่งตั้งอยู่บนความเสี่ยงต้องตั้งอยู่บนหลักของ “รู้รักสามัคคี” ใช้สติปัญญาปกป้องตนเองไม่ให้หลงกระแสนโยบายที่ผิดโดยให้รู้ถึงเหตุและผลตามสภาพแวดล้อมหรือบริบทของสังคมไทย ให้รู้จักแยกแยะสิ่งดีหรือสิ่งเลว สิ่งที่เป็นประโยชน์และไม่เป็นประโยชน์ ตามสภาพความเป็นจริงของบ้านเมืองของเราเป็นที่ตั้ง ให้มีความรัก ความเมตตา ที่จะช่วยเหลือสังคมให้รอดพ้นจากภัยพิบัติและรวมพลังกันด้วยความสามัคคีเป็นหมู่เหล่า ขจัดข้อแย้งไปสู่ความประนีประนอม รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง เศรษฐกิจพอเพียง คือการดำรงชีวิตในความพอดี มีชีวิตใหม่ คือหวนกลับมาสู่วิถีชีวิตไทยที่จะทำให้ชาติบ้านเมือง และตัวเราหลุดพ้นจากความทุกข์ ด้านเศรษฐกิจและมีความสุขในที่สุด

แผนภาพที่ ๒.๑ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง^{๒๗}

แนวคิดหลักเป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและการบริหารประเทศ ให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ เป้าหมาย มุ่งให้เกิดความสมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งทางวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม จากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี หลักการความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้าง ภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในเงื่อนไขพื้นฐานคุณธรรมกำกับความรู้ จะต้องอาศัยความรู้ รอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวัง อย่างยิ่งในการนำวิชาต่างๆ มาใช้ในการวางแผน และการดำเนินการทุกขั้นตอน การเสริมสร้างจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและ

^{๒๗} สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, “แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐”, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาค, ๒๕๕๐-๒๕๕๔), หน้า ๑๓.

นักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ

ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ไม่โลภ และไม่ตระหนี่

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ให้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงว่าเป็นแนวคิดที่สามารถนำไปใช้ให้เหมาะสมได้ในชีวิตประจำวัน ด้วยการพิจารณา ดังนี้

๑. พิจารณาความสามารถในการพึ่งพาตนเองเป็นหลักที่เน้นความสมดุลทั้ง ๓ ประการ คุณลักษณะคือ พอประมาณ มีเหตุมีผล และมีภูมิคุ้มกัน มาประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ เป็นขั้นตอน รอบคอบ ระมัดระวัง พิจารณาถึงความพอดี พอเหมาะ พอควร และพร้อมรับการกระทบ และการเปลี่ยนแปลง ที่มีองค์ประกอบครอบคลุมทั้ง ๕ ประการ

๑. ความพอเพียงด้านจิตใจ มีจิตใจเข้มแข็งฝึกตนเองได้มีจิตสำนึกที่ดี เอื้ออาทร ประนีประนอม นึกถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก มีความซื่อสัตย์ สุจริต อดทน และมีความเพียร

๒. ความพอเพียงด้านสังคม มีความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน รู้รักสามัคคี รู้จักหมั่นก้าลังสร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัวและชุมชน มีกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดจากรากฐานที่มั่นคงแข็งแรง

๓. ความพอเพียงด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รู้จักใช้และจัดการอย่างฉลาดและรอบคอบ สามารถเลือกใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดความยั่งยืนสูงสุด ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในประเทศเพื่อพัฒนาประเทศให้มั่นคง และระวังไม่ให้เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อม

๔. ความพอเพียงด้านเทคโนโลยี รู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการและภูมิโนเวศน์ พัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

๕. ความพอเพียงด้านเศรษฐกิจดำรงชีวิตอยู่อย่างพอดี พอมี พอกิน พอใช้ สมควรตามอัตภาพและฐานะของตน ประกอบอาชีพสุจริต (สัมมาอาชีพะ) ด้วยความขยันหมั่นเพียร อดทน ใช้ชีวิตเรียบง่ายโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น มีรายได้สมดุลกับรายจ่าย รู้จักการใช้จ่ายของตนเองและครอบครัวอย่างมีเหตุผลเท่าที่จำเป็น ประหยัด รู้จักการเก็บออมและแบ่งปันผู้อื่น

๒. พิจารณาความรู้คู่คุณธรรม มีการศึกษาเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ทั้งภาคทฤษฎี และการปฏิบัติจริง ในวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิต ใช้สติปัญญาในการตัดสินใจต่างๆ อย่างรอบรู้ รอบคอบ และมีเหตุผลที่จะนำความรู้ต่างๆ เหล่านั้น มาปรับใช้อย่างมีขั้นตอนและระมัดระวังในการปฏิบัติ มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความเพียร ความอดทน และสติปัญญาอย่างชาญฉลาดในการดำเนินชีวิตในทางสายกลาง

คุณธรรมที่ควรศึกษาและน้อมนำมาปฏิบัติมี ๔ ประการ ประกอบด้วย

๑. การรักษาความซื่อสัตย์ ความจริงใจที่มีต่อตัวเอง ที่ควรจะประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์และเป็นธรรม

๒. การรู้จักข่มใจตนเอง ฝึกใจตนเองให้ประพฤติปฏิบัติอยู่ในสัจจะความดีนั้น

๓. ความอดทน อดกลั้น และอดออมที่จะไม่ประพฤติล่วงความสัตย์สุจริตไม่ว่าด้วยเหตุประการใด

๔. การรู้จักละวางความชั่ว ความทุจริต และรู้จักสละประโยชน์ของตน เพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ของบ้านเมือง

การพัฒนาชีวิตด้วยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงควรดำเนินการ ดังนี้

๑. ค้นหาความต้องการของตนเองให้พบว่า มีความต้องการอะไรมีเป้าหมายในการดำเนินชีวิตอย่างไร เช่น ต้องการมีชีวิตที่มือนาคก้าวหน้า มีความเป็นอิสระมีเวลาเพื่อครอบครัวและสังคม มีทรัพย์สินเพียงพอ มีความสุข หลุดพ้นจากความยากลำบาก

๒. วิเคราะห์ข้อมูลของตนเองและครอบครัว ซึ่งจะช่วยให้รู้สถานภาพรู้สาเหตุของปัญหา รู้ปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องรู้ผลกระทบต่างๆ ที่เกิดขึ้นทั้งทางด้านเศรษฐกิจสังคม เทคโนโลยีและทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๓. ศักยภาพของตนเอง เช่น ความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ (ทักษะ) ชื่อเสียง ประสิทธิภาพ ความมั่นคง ความก้าวหน้า สภาพทางการเงิน การสร้างรายได้ การใช้จ่าย การออม คุณธรรมและศีลธรรม

๔. ศักยภาพของครอบครัว เช่น วิธีการดำรงชีวิต ภาวะเศรษฐกิจของครอบครัว ความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยม วัฒนธรรม ประเพณี คุณภาพชีวิตของคนในครอบครัว ฐานะทางสังคม ฐานะทางการเงิน ที่เป็นทรัพย์สินและหนี้สินและหนี้สินของครัวเรือน รายได้ รายจ่าย ของครัวเรือน

การวางแผนการดำเนินชีวิต

๑. พัฒนาตนเอง ให้มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และสร้างวินัยกับตนเองโดยเฉพาะวินัยทางการเงิน

๒. สร้างนิสัยที่มีความคิดก้าวหน้ามุ่งมั่นในเป้าหมายชีวิต หมั่นพิจารณาความคิดตัดสินใจแก้ปัญหา เป็นระบบโดยใช้ความรู้ (รอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง) มีความรับผิดชอบต่อตนเอง สังคมและครอบครัว

๓. หมั่นบริหารจัดการใจให้มีความซื่อสัตย์ สุจริต รักษาดี เสียสละ สามัคคี เทียงธรรม มีศีลธรรม

๔. ควบคุมจิตใจเพื่อให้ตนเอง ประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ดีงามสร้างสรรค์ความเจริญรุ่งเรือง

๕. พัฒนาจิตใจให้ลด ละ เลิก อบายมุข กิเลส ตัณหา ความโกรธ ความหลง

๖. เสริมสร้างและฟื้นฟูความรู้และคุณธรรมของตนเองและครอบครัว เช่น เข้ารับการฝึกอบรม ฝึกทักษะ ในวิชาการต่างๆ หรือวิชาชีพ หมั่นตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องอย่างสม่ำเสมอ

๗. ปรับทัศนคติในเชิงบวก และมีความเป็นไปได้อ

๘. จัดบันทึกและทำบัญชีรับ – จ่าย

๙. สรุปผลการพัฒนาตนเองและครอบครัว โดยพิจารณาจาก

๙.๑ อารมณ์ต้องไม่เครียด มีเหตุมีผล มีความเชื่อมั่น มีระบบคิดเป็นระบบเป็นขั้นเป็นตอน มีแรงจูงใจ กล้าคิดกล้าทำ ไม่ท้อถอย หรือหมดกำลังใจ เมื่อประสบปัญหาในชีวิต

๙.๒ สิ่งเหล่านี้ได้ลด ละ เลิก ได้แก่ รถป้ายแดง เงินพลาสติก โทรศัพท์มือถือสถานเรีงรมย์ เหล้า บุหรี่ การพนันการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงภาคเกษตร^{๒๘} การดำเนินวิถีชีวิตของเกษตรกรไทยในปัจจุบัน ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคมและสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติทำให้มีต้นทุนการผลิตสูง รายได้ไม่เพียงพอและเป็นหนี้สิน จึงจำเป็นต้องปรับระบบการเกษตรของครัวเรือนให้สอดคล้องกับสภาวะการผลิตและการตลาดในปัจจุบัน ตามความเหมาะสมของระบบนิเวศเกษตร โดยใช้แนวทางเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งจะทำให้ครัวเรือนเกษตรกรมีความมั่นคงในอาชีพ และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืนต่อไป

๑. ลดรายจ่าย เป็นการประหยัด และเป็นผลดีต่อสุขภาพ การทำพืชผักสวนครัวรั้วกินได้ เป็นอาหารสำหรับการบริโภคในครัวเรือน นับเป็นงานอดิเรกที่สร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว แม้ไม่มีพื้นที่ก็สามารถทำสวนครัวในบ้านได้ เช่น การปลูกพืชในกระถางหรือในภาชนะแขวน ฯลฯ พืชที่ปลูกก็เป็นพืชที่ใช้เป็นประจำในครัว เช่น พริก มะเขือ กะเพรา ชะพลู หอม ผักชี ชะอม ตำลึง ผักหวาน เป็นต้น

๒. เพิ่มรายได้ โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในครัวเรือนให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น การถนอมอาหาร และแปรรูปงานฝีมือ ในหัตถกรรมสิ่งประดิษฐ์ การผลิตกล้าไม้ดอก – ไม้ประดับเลี้ยงสัตว์ ประมง เพาะถั่วงอก เพาะเห็ด เป็นต้น ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการทำกิจกรรมการเกษตร

๓. ขยายโอกาส เกิดจากการพัฒนาศักยภาพตนเอง ครอบครัว และชุมชน โดยการร่วมมือการสร้างอาชีพ ให้เหมาะสมกับทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า บุตร – หลาน ได้รับการศึกษาสูงขึ้น ชุมชนมีความเข้มแข็ง สามารถรวมกันจัดหาตลาด แหล่งเงินทุน และเครือข่ายมาใช้ในการประกอบอาชีพอย่างยั่งยืน ทำให้ครอบครัวมีความมั่นคงและอบอุ่นต่อไปเศรษฐกิจพอเพียงด้านการเกษตร เกษตรกรสามารถดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงได้ ด้วยการทำการเกษตรที่ผลิตเพื่อการบริโภคในครอบครัวก่อน เมื่อเหลือจึงจำหน่ายเป็นรายได้ ที่เห็นได้ชัดคือ การทำเกษตรทฤษฎีใหม่ ที่แบ่งพื้นที่ออกเป็นสวนๆ มีพื้นที่นาข้าว พืชไร่ ไม้ผล สระน้ำ และบริเวณบ้าน

๔. กิจกรรมการผลิตที่หลากหลายมีผลผลิตออกทุกฤดูกาล มีรายได้ประจำวัน สัปดาห์ เดือน และปี การทำการเกษตรแบบนี้ สามารถทำได้ในพื้นที่ทุกขนาดตั้งแต่ขนาดเล็กประมาณ ๑ – ๒ ไร่ จนถึงฟาร์มขนาดใหญ่

^{๒๘} กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, คู่มือประกอบการเรียนรู้ของเกษตรกรโครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนปี, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด), ๒๕๕๑, หน้า ๗๓-๗๕.

สรุปได้ว่า เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า ๒๕ ปี เพื่อเป็นแนวทางการแก้ไขเพื่อให้ รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ “ความพอเพียงหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผลรวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน” อาศัยความรู้และคุณธรรม ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรู้รอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผน และการดำเนินการทุกขั้นตอน เพราะเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญา เป็นแนวปฏิบัติตน ไม่ว่าจะอยู่ในกิจกรรมใด อาชีพใด ก็ต้องยึดวิถีชีวิตไทย อยู่แต่พอดีอย่าพุ่มเพออย่างไร้ประโยชน์ อย่ายึดวัตถุเป็นที่ตั้ง ให้ยึดเส้นทางสายกลาง อยู่กินตามฐานะใช้สติปัญญาในการดำรงชีวิต เติบโตอย่างค่อยเป็นค่อยไป ต้องตั้งอยู่บนหลักของ “รู้รักสามัคคี” ใช้สติปัญญาปกป้องตนเองไม่ให้หลงกระแสโลกาภิวัตน์ โดยให้รู้ถึงเหตุและผลตามสภาพแวดล้อมหรือบริบทของสังคม เศรษฐกิจพอเพียง คือการดำรงชีวิตในความพอดี มีชีวิตใหม่กลับมาสู่วิถีชีวิตไทยที่จะทำให้ชาติบ้านเมือง และตัวเราหลุดพ้นจากความทุกข์ และมีความสุขในที่สุด

ตารางที่ ๒.๕ สรุปแนวคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
สุนัย เศรษฐบุญสร้าง, (๒๕๕๐, หน้า ๑๐)	๑. ดำเนินไปในทางสายกลาง ๒. เป็นเหตุเป็นผลตามกฎธรรมชาติ ๓. อาศัยความรู้และคุณธรรม ๔. รองรับกระแสโลกาภิวัตน์
อาชวี เตาลานนท์, (๒๕๕๐, หน้า ๑๐๓)	๑. ทำชีวิตตนเองให้พอเพียง ๒. อยู่ในชุมชนก็ทำมาค้าขาย ๓. เป็นระดับประเทศ
กาญจนา บุญยัง, (๒๕๕๒, หน้า ๘)	๑. กรอบแนวคิด ๒. คุณลักษณะ ๓. ค่านิยม ๔. เงื่อนไขการตัดสินใจ
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, (๒๕๕๐-๒๕๕๔, หน้า ๑๓)	๑. ความพอประมาณ ๒. ความมีเหตุผล ๓. การมีภูมิคุ้มกัน ๔. เงื่อนไขความรู้ ๕. เงื่อนไขคุณธรรม
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, (๒๕๕๑, หน้า ๗๓-๗๕)	๑. การพัฒนาชีวิตด้วยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ๒. การวางแผนการดำเนินชีวิต

๗.๑.๓ หลักธรรมสัปปริสธรรม ๗

ธรรมที่ทำให้คนเป็นสัตบุรุษ หรือเป็นคนดี มีคุณธรรม เป็นคนเก่ง มี ๗ ประการ คือ

๑. อัมมัญญู รู้จักเหตุ คือ รู้จักเหตุ คือ รู้หลักความจริง รู้หลักการ รู้หลักเกณฑ์ รู้กฎเกณฑ์แห่งเหตุผล และรู้หลักการที่จะทำให้เกิดผล เช่น เห็นเหตุการณ์อะไรก็ตามแต่ก็จะรู้ว่าเกิดจากเหตุอะไร เช่น ทำไมฝนจึงตก สาเหตุมาจากอะไร และผลจะเป็นอย่างไร รู้ว่าต้องกระทำเหตุแบบนี้ จึงจะให้เกิดผลที่ต้องการนั้นๆ เป็นต้น

๒. อัตถัญญู รู้จักผล รู้ความหมาย รู้ความมุ่งหมาย รู้ประโยชน์ที่ประสงค์ คือรู้จักผลที่จะเกิดขึ้นสืบเนื่องจากการกระทำ ซึ่งสามารถก่อให้เกิดประโยชน์เกิดผลได้จริง

๓. อัตตัญญู รู้จักตน เป็นผู้รู้จักตนคือ รู้จักตัวตนของเราเอง ว่าโดยฐานะ ภาวะ เพศ กำลังความรู้ ความสามารถ ความถนัด และคุณธรรม สามารถประเมินตนเองได้ในหลักธรรม ดังนี้ ศรัทธา (ชอบ รักในงานอะไร) ศีล (วินัย) สุตะ(ความรู้) จาคะ (ความเสียสละ) ปัญญา (กระบวนการในการพัฒนาความรู้ที่มีอยู่) เป็นต้น แล้วประพฤติให้เหมาะสม และรู้ที่จะแก้ไขปรับปรุงต่อไป

๔. มัตตัญญู รู้จักประมาณ เป็นผู้รู้จักประมาณ คือ ความพอดี เช่น ภิคุรุรู้จักประมาณในการรับและบริโภคปัจจัยสี่ คฤหัสถ์รู้จักประมาณในการใช้จ่ายโภคทรัพย์ พระมหากษัตริย์รู้จักประมาณ ในการลงทัณฑ์อาชญาและในการเก็บภาษี เป็นต้น

๕. กาลัญญู รู้จักกาล เป็นผู้รู้จักกาลคือ รู้กาลเวลาอันเหมาะสม และระยะเวลาที่จะต้องใช้ในการประกอบกิจ กระทำหน้าที่การงาน เช่น แบ่งเวลา ทำให้ถูกจังหวะ ให้ตรงเวลา ให้เป็นเวลา ให้ทันเวลา ให้พอเวลา ให้เหมาะสมเวลา เป็นต้น

๖. ปริสัณญู รู้จักบริษัท เป็นผู้รู้จักบริษัท คือ รู้จักชุมชน และรู้จักที่ประชุม รู้กิจวิธียที่จะประพฤติต่อชุมชนนั้นๆ ว่า ชุมชนนี้เมื่อเข้าไปหา จะต้องทำกิจวิธียอย่างไร จะต้องพูดอย่างไร ชุมชนนี้ควรสงเคราะห์อย่างไร เป็นต้น

๗. ปุคคลปโรปรัญญู รู้จักเลือกคบคนบุคคลัญญูตา หรือ บุคคลปโรปรัญญูตา เป็นผู้รู้จักบุคคล คือ ความแตกต่างแห่งบุคคลว่า โดยอธยาศัย ความสามารถ และคุณธรรม เป็นต้น ใครๆ ยิ่งหรือหย่อนอย่างไร และรู้ที่จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นๆ ด้วยดี ว่าควรจะคบหรือไม่ จะใช้จะตำหนิ ยกย่อง และแนะนำสั่งสอนอย่างไร เป็นต้น^{๒๙}

แนวคิดในการใช้สัปปริสธรรมในการบริหาร ตามหลักการบริหาร มี 4M ที่สำคัญคือ Man (คน) Machine (เครื่องจักร) Money (เงินทุน) และ Material (วัสดุ) และเชื่อว่า M ที่สำคัญที่สุดคือ Man (คน) เพราะคนสามารถหาเครื่องจักร หาเงิน และหาวัสดุมาได้ หากเราทำให้คนนั้นเป็นคนดีที่ถูกต้องแล้ว เชื่อแน่ว่าจะบริหารงานได้สำเร็จสมประสงค์ คนดีที่ถูกต้องนี้ คือ ต้องเป็นทั้งคนดี และคนเก่งด้วย

^{๒๙} พระธรรมปิฎก, (ประยุทธ์ ปยุตฺโต), "พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลธรรม", ๒๕๕๘. [ออนไลน์] แหล่งที่มา www.dmc.tv > บทความธรรมะ Dhamma Articles > Review รายการ DMC [๔ กันยายน ๒๕๕๘].

หลักเศรษฐกิจพอเพียง กับ หลักธรรมสัปปุริสธรรม ๗

เปรียบเทียบหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราชกับหลักธรรมในพระพุทธศาสนา หมวดสัปปุริสธรรม ๗ จะเห็นว่าหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้นมีความสอดคล้องกับหลักสัปปุริสธรรม ๗ อย่างยิ่ง

คุณสมบัติสำคัญ ๓ ประการ ของหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ

๑. ความพอประมาณ ความพอดีที่ไม่มากเกินไปหรือน้อยเกินไป ไม่เบียดเบียนทั้งตนเองและผู้อื่น

๒. ความมีเหตุมีผล การตัดสินใจเกี่ยวกับความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุมีผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ต้องตัดสินใจโดยรอบด้าน ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น อย่างมีสติและรอบคอบ

๓. มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี การรู้จักตนเอง การรู้จักสังคมที่ตนอยู่ การรู้จักประเมินสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นกับตนเองหรือสังคมที่ตนอาศัยอยู่ ซึ่งทำให้สามารถเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

หลักสำคัญ ๓ ประการนี้สอดคล้องอย่างยิ่งกับหลักธรรมในหมวดสัปปุริสธรรม ๗ อันหมายถึงธรรมของคนดี ธรรมของผู้สงบ จะเห็นว่าคุณสมบัติข้อของความมีเหตุมีผล จะตรงกับหลักธรรม อัมมัญญตา และ อัตถัญญตา อัมมัญญตา คือ รู้จักเหตุ รู้จักหลักการต่างๆ รู้หลักความจริง รู้ว่าเหตุอันใดทำแล้วจะเกิดผลที่เราต้องการนั้น ในขณะที่ อัตถัญญตา คือ รู้จักผล รู้จักความมุ่งหมาย รู้ถึงจุดประสงค์ของการกระทำใดๆ รู้เป้าหมายในการกระทำ รู้ว่าหลักการนี้ทำแล้วย่อมปรากฏผลอย่างไร การมีเหตุมีผลในการดำเนินชีวิตย่อมทำให้เรามีหลักยึดไม่เดินหลงทาง แม้ระหว่างทางอาจเกิดปัญหา ผลที่ได้อาจไม่ตรงกับที่คาดการณ์ไปบ้าง แต่เพราะมีหลักการในการดำเนินชีวิต ย่อมสามารถหาต้นตอของปัญหาและแก้ไขได้

ในข้อของความพอประมาณ จะสอดคล้องกับ หลักมัตตัญญตา, อัตตัญญตา และ กาลัญญตา มัตตัญญตา คือ ความรู้จักประมาณ ความรู้จักพอดี รู้จักประมาณในการบริโภค รู้จักประมาณในการกระทำทุกอย่าง การรู้จักประมาณจะทำให้เราลดการเบียดเบียนตนเองและผู้อื่น อัตตัญญตา คือ การรู้จักตนเอง การรู้จักลักษณะทางกายภาพ เพศ วัย ทำให้มีการบริโภคที่เหมาะสม ใช้ชีวิตอย่างเหมาะสม การรู้จักความสามารถของตนเอง ความสามารถในการพัฒนาตนเอง ย่อมทำให้รู้จักประมาณในการตั้งเป้าหมายในชีวิตไม่ให้อู้อกเกินกว่าขีดความสามารถของตนเองจนเกินไป ซึ่งจะทำให้การดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างเคร่งเครียด ปั่นคั้น และ กาลัญญตา คือ การรู้จักกาลเวลาอันเหมาะสม และรู้จักระยะเวลาที่เหมาะสมในการกระทำใดๆ เช่น รู้ว่าเวลานี้ควรทำงาน เวลานี้ควรพักผ่อนร่างกาย เวลานี้ควรผ่อนคลายจิตใจ รู้ว่าควรทำงานเป็นระยะเวลาเท่าไรจึงสัมฤทธิ์ผล เพื่อให้ไม่ให้อู้อกจนไม่ทันการณ์ หรือเร็วเกินไปจนไม่รอบคอบ

หลักสุดท้ายคือการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตนเอง จะสอดคล้องกับหลัก อัตตัญญตา, ปริสัญญตา, ปุคคัลญตา และ กาลัญญตา อัตตัญญตา คือ การรู้จักตนเอง รู้ถึงความสามารถ ข้อดีข้อด้อยของตนเอง ปริสัญญตา ความรู้จักบริษัท รู้จักชุมชน รู้จักสังคม รู้ว่าสังคมรอบตัวเป็นอย่างไร รู้ว่าจุดไหนคือโอกาส รู้ว่าสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร รู้จักธรรมชาติของคนในสังคมนั้นๆ ว่ามีพฤติกรรมอย่างไร มีธรรมเนียมอย่างไร ปุคคัลญตา ความรู้จักบุคคล รู้จักความแตกต่างของนิสัยของ

คนแต่ละคน รู้จักความสามารถของคนแต่ละคน รู้ข้อดีข้อด้อยของคนแต่ละคน รู้ว่าคนประเภทใดควรคบหาสมาคมหรือคนประเภทใดควรอยู่ให้ห่าง และ กาลัญญตา คือ การรู้จักกาลเทศะ รู้ว่าเวลาไหนควรพูดเวลาไหนควรฟัง เวลาไหนควรกระทำการใดๆ คาดการณ์ได้ว่าในกาลข้างหน้าสังคมจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร เพื่อหาทางในการปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงเหล่านั้น การรู้จักตนเอง การรู้จักผู้อื่น การรู้จักสังคมที่เราอาศัยอยู่ อาศัยความรู้เหล่านี้ประเมินพร้อมกับกาลเวลาจะทำให้เราสามารถคาดการณ์ถึงเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างใกล้เคียง ทำให้เราเป็นคนที่ยืนหยัดต่อโลกทันต่อยุคสมัย ยากต่อการหลอกลวง ยากต่อการล้มเหลว

หลักเศรษฐกิจพอเพียงจึงเป็นหลักดำเนินชีวิตที่มีจุดประสงค์เดียวกันกับหลักธรรมสัปปุริสธรรม ๗ คือหลักดำเนินชีวิตที่เป็นไปเพื่อให้มีชีวิตอันสงบและดีงาม^{๓๐}

สรุปได้ว่า แนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้น เท้าที่ปรากฏบทความหรือหนังสือต่างๆ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ภายหลังจากที่พระสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้หน่วยงานต่างๆ ได้นำพระราชดำรัสไปเผยแพร่เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่ายและประชาชนนั้นได้สร้างขบวนขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงโดยการจัดกิจกรรมและจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและขยายผลการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงแก่ภาคส่วนต่างๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชนอย่างต่อเนื่องโดยสามารถเสริมสร้างความเข้าใจ เห็นคุณค่า และน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ปฏิบัติอย่างจริงจังจนจะก่อให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิตให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และเทคโนโลยี เพื่อความก้าวหน้าอย่างสมดุล มั่งคั่งยั่งยืน และสังคม อยู่เย็นเป็นสุข ของประชาชน

ตารางที่ ๒.๖ สรุปหลักธรรมสัปปุริสธรรม ๗

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	หลักธรรมสัปปุริสธรรม ๗
พระธรรมปิฎก (ประยุทธิ์ ปยุตฺโต), (๒๕๕๘)	๑. ธัมมัญญู รู้จักเหตุ ๒. อัตถัญญู รู้จักผล ๓. อัตตัญญู รู้จักตน ๔. มัตตัญญู รู้จักประมาณ ๕. กาลัญญู รู้จักกาล ๖. ปริสสญญู รู้จักบริษัท ๗. ปุคคลปโรปรัญญู รู้จักเลือกคบคน
เกษมสันต์ โสภาคย์, (๒๕๕๗)	หลักธรรมสัปปุริสธรรมกับเศรษฐกิจพอเพียง ๑. ความพอประมาณ ๒. ความมีเหตุผล ๓. มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

^{๓๐} เกษมสันต์ โสภาคย์, สัปปุริสธรรม ๗ และเศรษฐกิจพอเพียง, กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด, ๒๕๕๗.

๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่น คือ รากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย (Basic Democracy) เพราะการปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองให้แก่ประชาชน ให้ประชาชนรู้สึกว่าตนมีความเกี่ยวข้องกับส่วนได้ส่วนเสียในการปกครอง การบริหารท้องถิ่น เกิดความรับผิดชอบ และหวงแหนต่อประโยชน์อันพึงมีต่อท้องถิ่นที่ตนอยู่อาศัย มีนักวิชาการได้ให้แนวคิดไว้หลากหลายสามารถพิจารณาได้ ดังนี้

๒.๓.๑ ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองในรูปลักษณะกระจายอำนาจการปกครองบางอย่างซึ่งรัฐได้มอบหมายให้ท้องถิ่นทำกันเองเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสปกครองและบริหารงานท้องถิ่นด้วยตนเองเพื่อสนองความต้องการส่วนรวมของประชาชนในท้องถิ่นนั้นให้งานดำเนินไปอย่างประหยัดมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลตรงกับความต้องการของประชาชน มีนักวิชาการให้ความหมายเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่

การปกครองท้องถิ่นเป็นหน่วยการปกครองทางการเมืองที่อยู่ในระดับต่ำลงมาจากชาติหรือระดับมลรัฐและรัฐ (ในกรณีที่ประเทศเป็นสหพันธรัฐหรือรัฐรวม) ซึ่งก่อตั้งโดยกฎหมายและมีอำนาจอย่างเพียงพอที่จะทำกิจกรรมในท้องถิ่นโดยตนเอง รวมทั้ง อำนาจเก็บภาษี หรือการให้แรงงานเพื่อบรรลุดัตถประสงค์ที่วางไว้ เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานดังกล่าวนี้ อาจได้รับการเลือกตั้งหรือจากการจัดสรร (แต่งตั้ง) ขึ้นมาโดยท้องถิ่นก็ได้” โดยอธิบายเพิ่มเติมว่า “การปกครองท้องถิ่นนั้นเป็นการปกครองของตนเองของชุมชนแห่งใดแห่งหนึ่งที่มีองค์การเกิดขึ้นทำหน้าที่ในเขตพื้นที่ที่กำหนดมีอำนาจในการบริหารงานคลัง มีอำนาจในการวินิจฉัยตัดสินใจ และมีสภาของท้องถิ่นเป็นองค์กรที่สำคัญขององค์กรนั้น”^{๓๑}

การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การปกครองซึ่งหน่วยการปกครองท้องถิ่นได้มีการเลือกตั้งโดยอิสระ เพื่อเลือกผู้ที่มีหน้าที่บริหารการปกครองท้องถิ่นมีอำนาจอิสระพร้อมความรับผิดชอบ ซึ่งตนสามารถที่จะใช้ได้ โดยปราศจากการควบคุมของหน่วย การบริหารราชการส่วนกลางหรือภูมิภาค แต่ทั้งนี้หน่วยการปกครองท้องถิ่นยังต้องอยู่ภายใต้ บทบังคับว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศ ไม่ได้กลายเป็นอิสระใหม่แต่อย่างใด”^{๓๒} การปกครองตนเองของชุมชนแห่งหนึ่ง แห่งใด ที่มีองค์การเกิดขึ้น ทำหน้าที่ในเขตพื้นที่ที่กำหนด มีอำนาจในการวินิจฉัย ตัดสินใจ และสภาของท้องถิ่นเป็นองค์กรสำคัญขององค์กรนี้”^{๓๓} รวมถึงการปกครองท้องถิ่นได้มีการเลือกตั้งโดยอิสระ เพื่อเลือกผู้ที่มีหน้าที่บริหาร การปกครองท้องถิ่น มีอำนาจอิสระพร้อมความรับผิดชอบซึ่งตนสามารถ ที่จะใช้ได้ โดยปราศจาก การควบคุมของหน่วย การบริหารราชการส่วนกลางหรือภูมิภาค แต่ทั้งนี้ หน่วยการ

^{๓๑} ลิขิต ธีระเวคิน, การเมืองการปกครองไทย, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๘) หน้า ๑๕๙.

^{๓๒} วิพุธ บุญประสาธ, “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการความช่วยเหลือทางกฎหมายของสำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน สำนักงานอัยการจังหวัดสุพรรณบุรี” วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, ๒๕๔๙.

^{๓๓} หควณ ชูเพ็ญ, เอกสารประกอบการบรรยายวิชาการบริหารองค์กรปกครองท้องถิ่น, (มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๖), หน้า ๓๔.

ปกครองท้องถิ่น ยังต้องอยู่ภายใต้ บทบังคับว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศ ไม่ได้กลายเป็นรัฐอิสระใหม่แต่อย่างใด^{๓๔} ทั้งนี้การปกครองท้องถิ่นยังหมายถึงหน่วยการปกครองที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวข้องกับการให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใด โดยเฉพาะและหน่วยการปกครอง ดังกล่าวนี้นี้จัดตั้งและอยู่ในความดูแลของรัฐบาลกลาง^{๓๕}

การปกครองส่วนท้องถิ่น คือการปกครองในรูปลักษณะการกระจายอำนาจบางอย่าง ซึ่งรัฐได้มอบหมายให้ท้องถิ่นทำกันเอง เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีโอกาสปกครองและบริหารงานท้องถิ่นด้วยตนเอง เพื่อสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้นให้งานดำเนินไปอย่างประหยัดมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตรงกับประสงค์ของประชาชน โดยเหตุที่ว่าประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมจะต้องการทราบความต้องการของท้องถิ่นนั้นๆ ได้ดีกว่าบุคคลอื่นและยังมีความผูกพันต่อท้องถิ่นนั้น

โดยจัดให้มีเจ้าหน้าที่ซึ่งราษฎรในท้องถิ่นได้เลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมดหรือแต่ บางส่วนมาบริหารราชการในท้องถิ่นโดยมีงบประมาณของตนเองและอิสระในการบริหารงานพอสมควร^{๓๖} ทั้งนี้การปกครองส่วนท้องถิ่นยังเป็นระบบการปกครองที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการ กระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐและโดยนัยที่จะเกิดการทำหน้าที่ปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคนในท้องถิ่นนั้นๆ องค์กรจัดตั้งและถูกควบคุมโดยรัฐบาลแต่มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุม ให้มีการปฏิบัติตามนโยบายของตนเองได้

สรุปได้ว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นระบบการปกครองที่เป็นผลเนื่องมาจาก การกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐ โดยรัฐบาลกลางมอบอำนาจให้ประชาชนดำเนินการ ปกครองตนเอง โดยให้มีหน่วยงานปกครองท้องถิ่นทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหาร การพัฒนาและ ให้บริการประชาชนในเขตดำเนินกิจการภายใต้ขอบเขตของกฎหมายที่กำหนดในท้องถิ่นของตนเอง เท่านั้นและหน่วยการปกครองท้องถิ่นนี้จะต้องอยู่ในการกำกับดูแลของรัฐบาลกลาง

^{๓๔} แฮร์ริส จี. มอนตาญ, “การปกครองส่วนท้องถิ่น”, http://govt101.blogspot.com/2008/08/blog-post_2237.html, ๒๕๕๘.

^{๓๕} โจน เจ. คลาร์ก, “การปกครองส่วนท้องถิ่น”, http://govt101.blogspot.com/2008/08/blog-post_2237.html, ๒๕๕๘).

^{๓๖} สวิท พงศ์ตัน, “นโยบายและการรับโอนงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อแก้ไข ปัญหาเศรษฐกิจของประชาชน : กรณีศึกษาเปรียบเทียบองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองแห่งกับองค์การบริหารส่วนตำบลแสนไห อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ”, การค้นคว้าแบบอิสระ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๐.

ตารางที่ ๒.๗ ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น
ลิขิต ธีระเวคิน, (๒๕๔๘, หน้า ๑๕๙)	๑. อำนาจในการบริหารงานคลัง ๒. มีอำนาจในการวินิจฉัยตัดสินใจ ๓. มีสภาของท้องถิ่นเป็นองค์กร
วิพุธ บุญประสาท, (๒๕๔๙)	๑. มีอำนาจอิสระพร้อมความ รับผิดชอบ ๒. การบริหารราชการส่วนกลาง หรือภูมิภาค
หควณ ชูเพ็ญ, (๒๕๔๖, หน้า ๓๔)	๑. มีอำนาจในการวินิจฉัย ตัดสินใจ ๒. สภาของท้องถิ่นเป็นองค์กร
แฮร์รีส จี. มอนตาญ, (๒๕๕๕)	๑. มีการเลือกตั้งโดยอิสระ ๒. เพื่อเลือกผู้ที่มีหน้าที่บริหาร
โจน เจ. คลาร์ก , (๒๕๕๕, หน้า ๑๒)	๑. หน่วยการปกครองที่มีหน้าที่ รับผิดชอบ เกี่ยวข้องกับการให้บริการประชาชน ๒. อยู่ในความดูแลของรัฐบาลกลาง
สวาท พงศ์ตัน, การค้นคว้าแบบอิสระรัฐศาสตร์ มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย เชียงใหม่, (๒๕๕๐).	๑. การปกครองในรูปลักษณะการกระจาย อำนาจ ๒. ให้ประชาชนในท้องถิ่นปกครองและบริหาร

๒.๓.๒ แนวคิดการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นในรูปของการปกครองตนเอง (Local Government) เป็นการปกครองที่ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นและการมีอำนาจอิสระในการปกครองตนเองภายใต้กฎหมายของรัฐหรือประเทศนั้นๆ สามารถ สรุปสาระสำคัญของหลักการปกครองท้องถิ่น ดังนี้

๑. อาจมีรูปแบบหน่วยการปกครองท้องถิ่นหลายรูปแบบ ตามความแตกต่างของความเจริญประชากร หรือขนาดของพื้นที่

๒. ต้องมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม

๓. หน่วยการปกครองท้องถิ่นต้องมีสิทธิตามกฎหมายที่จะดำเนินการปกครองตนเอง

๓.๑ สิทธิที่จะตรากฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับขององค์กรปกครองท้องถิ่น

๓.๒ สิทธิในการกำหนดงบประมาณเพื่อบริหารกิจการตามอำนาจหน้าที่

๔. มีองค์กรที่จำเอนในการบริหารและปกครองตนเอง คือ มีองค์กรฝ่ายบริหารและองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ

๕. ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น^{๓๗}

^{๓๗} โกวิท พวงงาม, การปกครองท้องถิ่นไทยหลักการและมติใหม่ในอนาคต, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๔๘), หน้า ๑๔.

สิ่งที่เป็สาระสำคัญของการปกครองท้องถิ่นค่อนข้างจะให้ความสำคัญกับสถานภาพและอำนาจขององค์กรที่เป็นทางการวาเป็นเช่นไรในขณะที่ ธเนศวร เจริญเมืองซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นความสนใจในการศึกษาและเห็นความสำคัญของท้องถิ่น ในการพัฒนาประเทศได้เน้นถึงบทบาทของการปกครองท้องถิ่นตอระบอบประชาธิปไตยทั้งในระดับชุมชนและระดับประเทศวอยางน้อย ๗ ประการ คือ

๑. เป็นการให้การศึกษากทางการเมือง
๒. เป็นการสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมือง
๓. เป็นการสร้างผู้นำทางการเมือง
๔. ก่อให้เกิดเสถียรภาพทางการเมือง
๕. สร้างความเสมอภาคทางการเมือง
๖. ทำให้ผู้นำมีความรับผิดชอบตอประชาชน
๗. นำไปสู่ความมีประสิทธิภาพในการบริหาร^{๓๘}

การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการปกครองในรูปลักษณะการกระจายอำนาจการปกครองบางอย่างซึ่งรัฐได้มอบหมายให้ท้องถิ่นทำกันเองเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสปกครองและบริหารงานท้องถิ่นด้วยตนเอง เพื่อสนองความต้องการของส่วนรวมของประชาชนในท้องถิ่นนั้นให้ดำเนินไปอย่างประหยัดมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตรงกับความต้องการของประชาชนโดยเหตุที่ว่าประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมจะทราบความต้องการของท้องถิ่นได้ดีกว่าบุคคลอื่นและย่อมมีความผูกพันต่อท้องถิ่นนั้นๆ ยิ่งกว่าผู้อื่นโดยการจัดให้มีเจ้าหน้าที่ซึ่งราษฎรในท้องถิ่นได้เลือกขึ้นมาทั้งหมดหรือแต่บางส่วนมาบริหารราชการในท้องถิ่นนั้นโดยมีงบประมาณของตนเองและมีอิสระในการบริหารงานพอควร^{๓๙} แล้วเป็นองค์การที่มีอาณาเขตแน่นอน มีจำนวนประชากรตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด มีอำนาจปกครองตนเอง มีการบริหารการคลังของตนเอง และมีสภาท้องถิ่นที่สมาชิกสภามาจากการเลือกตั้งของประชาชน^{๔๐}

การปกครองท้องถิ่นเป็นหน่วยการปกครองที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวข้องกับการให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่ หนึ่งพื้นที่ใด โดยเฉพาะ และหน่วยการปกครอง ดังกล่าวนี้อาจจัดตั้งและอยู่ในความดูแลของรัฐบาลกลาง^{๔๑} ซึ่งหน่วยการปกครองท้องถิ่นได้มีการเลือกตั้งโดยอิสระเพื่อเลือก ผู้ที่มีหน้าที่บริหาร การปกครองท้องถิ่น มีอำนาจอิสระพร้อมความรับผิดชอบซึ่งตนสามารถที่จะใช้ได้โดยปราศจาก การควบคุมของหน่วย การบริหารราชการส่วนกลางหรือภูมิภาค แต่ทั้งนี้หน่วยการ

^{๓๘} ธเนศวร เจริญเมือง, ๑๐๐ ปี การปกครองท้องถิ่นไทย พ.ศ. ๒๔๔๐-๒๕๔๐, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คบไฟ, ๒๕๔๔), หน้า ๓๔.

^{๓๙} วิญญู อังคนารักษ์, แนวความคิดในการกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : เอกสารประกอบการบรรยาย, ๒๕๔๑), หน้า ๑๕.

^{๔๐} สถาบันวิจัยและพัฒนา, “ผลการประเมินความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจและกำกับดูแลตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”, รายงานการวิจัย, (สถาบันวิจัยและพัฒนา : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๗), หน้า ๓-๙.

^{๔๑} Clark, John, Outline of Local Government of The United Kingdom, (London : Sir Lassie Piton and son, 1957), pp. 87-89.

ปกครองท้องถิ่น ยังต้องอยู่ภายใต้ บทบังคับว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศ ไม่ได้กลายเป็นรัฐอิสระใหม่แต่อย่างใด^{๔๒}

จากแนวคิดการปกครองท้องถิ่นที่ไดกลาวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าการปกครองท้องถิ่น เป็นการปกครองระดับรองของรัฐซึ่งรัฐจัดตั้งขึ้นเพื่อกระจายอำนาจการปกครองทั้งทางการเมือง และการบริหารให้ประชาชนในท้องถิ่นจัดการปกครองและดำเนินการบางอย่างเพื่อแก้ไขปัญหา และสนองตอบความต้องการของตนเองโดยมีอำนาจอิสระในการปกครองตนเอง สามารถกำหนด นโยบายและบริหารงานให้เป็นไปตามนโยบายหรือความต้องการของตนเองภายใต้ขอบเขตของ กฎหมายว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศโดยมีองค์กรที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่น

ตารางที่ ๒.๘ สรุปแนวคิดการปกครองส่วนท้องถิ่น

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดการปกครองส่วนท้องถิ่น
โกวิท พวงงาม, (๒๕๔๘, หน้า ๑๔)	๑. มีอำนาจอิสระในการปกครอง ๒. ประชาชนมีส่วนร่วม ๓. ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น ๔. มีองค์กรฝ่ายบริหารและองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ
วิญญู อังคนารักษ์, (๒๕๔๑, หน้า ๑๕)	๑. การกระจายอำนาจ ๒. รัฐได้มอบหมายให้
สถาบันวิจัยและพัฒนา, (๒๕๔๗, หน้า ๓-๙)	๑. มีอาณาเขตแน่นอน ๒. มีจำนวนประชากรตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด
Clark, John, (1957, pp. 87-89)	๑. มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่ ๒. อยู่ในความดูแลของรัฐบาลกลาง
Montagu. (1984, p 574)	๑. ต้องอยู่ภายใต้บังคับ ๒. ด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศ

๒.๓.๓ องค์ประกอบของการปกครองส่วนท้องถิ่น

๑. มีความเป็นอิสระอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาลกลางน้อยมาก พนักงานส่วนท้องถิ่นอยู่ภายใต้กฎหมาย ข้อบังคับของการบริหารบุคคลของท้องถิ่นเอง และได้รับเงินเดือนจากงบประมาณของท้องถิ่นเอง

๒. เป็นนิติบุคคลโดยเอกเทศ ตั้งขึ้นโดยกฎหมาย แยกจากส่วนกลาง มีขอบเขตปกครองที่แน่นอน มีคณะผู้บริหารที่ได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น

^{๔๒} Montagu, Harris G, **Comparative Local Government**, (Great Britain : William Brendon and son Lt.d., 1984), p. 574.

๓. มีอำนาจอิสระในด้านการคลัง เช่น การจัดเก็บภาษี หารายได้อื่นๆ ตามกฎหมายกำหนดและจัดทำงบประมาณของตนเอง

๔. มีอำนาจอิสระ ในการวางนโยบายและมีการบริหารงานของตนเอง ไม่ต้องขอคำสั่งจากราชการส่วนกลางก่อนและเนื่องจากการปกครองท้องถิ่นในรูปของการปกครองตนเอง เป็นการปกครองที่ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น และการมีอำนาจอิสระในการปกครองตนเองภายใต้กฎหมายของรัฐหรือประเทศนั้นๆ ดังนั้น ลักษณะของการปกครองท้องถิ่นที่สำคัญมีดังนี้^{๔๓}

๔.๑ มีสถานะตามกฎหมาย หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีการจัดตั้งขึ้นโดยกฎหมาย

๔.๒ มีพื้นที่และระดับหน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีพื้นที่การปกครองที่แน่นอนและชัดเจน และควรจะต้องมีการแบ่งระดับการปกครองท้องถิ่นว่ามีกี่ระดับ เช่น ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ เป็นต้น เกณฑ์ที่ใช้ในการกำหนดพื้นที่และระดับของการปกครองท้องถิ่นมีมากมาย เช่น สภาพภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ความสำนึกในการปกครองตนเองของประชาชน ประสิทธิภาพในการบริหารรายได้ และความหนาแน่นของประชากร เป็นต้น สำหรับประเทศไทยมีเกณฑ์จัดตั้งและยกฐานะหน่วยการปกครองท้องถิ่น ๓ ประการ คือรายได้ย้อนหลัง ๓ ปี ไม่รวมเงินอุดหนุนจำนวนประชากรและขนาดพื้นที่

๔.๓ มีการกระจายอำนาจและหน้าที่ การปกครองท้องถิ่นจะต้องมีการกระจายอำนาจการปกครองไปให้ท้องถิ่น โดยการกำหนดอำนาจและหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นไว้ในกฎหมายอย่างชัดเจน ดังนั้น การที่หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะมีอำนาจและหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมืองการปกครองเป็นสำคัญ

๔.๔ มีความเป็นนิติบุคคล หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องเป็นองค์การนิติบุคคล โดยเอกเทศจากองค์การของรัฐบาลกลางทั้งนี้ เพื่อดำเนินงานที่ถูกต้องตามกฎหมายและเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของตน เพราะหน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีงบประมาณทรัพย์สินหนี้สิน และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเป็นของตนเอง

๔.๕ มีการเลือกตั้ง การปกครองท้องถิ่นจะต้องมีหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งโดยประชาชนในท้องถิ่นเป็นสำคัญกล่าวคือ จะต้องให้สิทธิแก่ประชาชนในท้องถิ่นในการเลือกตั้งคณะเจ้าหน้าที่ผู้บริหารการปกครองท้องถิ่นทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อแสดงถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง

๔.๖ มีอำนาจอิสระ หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องไม่อยู่ในสายบังคับบัญชาของหน่วยงานรัฐบาลกลาง และมีอำนาจอิสระในการกำหนดนโยบายและการบริหารงานภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย สามารถกำหนดนโยบาย ออกกฎข้อบังคับ เพื่อกำกับควบคุมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายหรือความต้องการของท้องถิ่น และสามารถใช้จ่ายดุลยพินิจของตนในการปฏิบัติกิจการในขอบเขตของกฎหมายโดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลาง

^{๔๓} วัชรวิทย์ วัชรวิทย์, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม, ๒๕๕๔), หน้า ๑๔๒-๑๔๘.

๔.๗ มีงบประมาณของตนเอง หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ จัดเก็บภาษีตามขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจในการจัดเก็บ เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า

๔.๘ มีการกำกับดูแลของรัฐ หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีฐานะเป็นหน่วยการปกครองระดับรองของรัฐ และอยู่ในการกำกับดูแลของรัฐ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของประชาชนส่วนรวมและความมั่นคงแห่งรัฐตามบทบัญญัติในหมวด ๙ การปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา ๒๕๕-๒๕๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ที่กล่าวถึงที่มาขององค์กรปกครองท้องถิ่นโดยสรุปไว้ ดังนี้^{๔๔}

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง คณะผู้บริหารท้องถิ่นได้มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน หรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ สมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ ๔ ปี คณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น จะเป็นข้าราชการซึ่งดำรงตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือของราชการส่วนท้องถิ่นมิได้มีคุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งสมาชิกท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ในกรณีที่มีการยุบสภาท้องถิ่น หรือในกรณีที่สมาชิกสภาท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะและต้องมีการเลือกตั้ง คณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นชั่วคราวมิให้นำบทบัญญัติตามวรรคสองวรรคสาม และวรรคหก มาบังคับใช้ทั้งนี้ตามกฎหมายกำหนด

สรุปได้ว่า การปกครองท้องถิ่นจะสำเร็จผลไม่ได้ หากไม่ได้รับการร่วมมือจากประชาชน การปลูกฝังให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง และสร้างให้เกิดการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นจัดการเรื่องของตนเอง จะทำให้องค์กรปกครองท้องถิ่นสามารถบริหารตนเองได้ จะเป็นผลดีต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประเทศชาติต่อไป

^{๔๔} สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๔๐, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๔๐), หน้า ๑๔๔.

ตารางที่ ๒.๙ องค์ประกอบของการปกครองส่วนท้องถิ่น

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	องค์ประกอบของการปกครองส่วนท้องถิ่น
วัชร ไซยสาร, (๒๕๔๔, หน้า ๑๔๒-๑๔๘)	๑. มีความเป็นอิสระ ๒. เป็นนิติบุคคลโดยเอกเทศ ๓. มีอำนาจอิสระในด้านการคลัง, มีอำนาจอิสระในนโยบาย
สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, (๒๕๔๐, หน้า ๑๔๔)	๑. มีสถานะตามกฎหมาย ๒. มีพื้นที่และระดับ, มีการเลือกตั้ง ๓. มีการกำกับดูแลของรัฐ

๒.๓.๔ โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลท้องถิ่น

โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลประกอบไปด้วยส่วนต่างๆ ดังต่อไปนี้

๑. สภาองค์การบริหารส่วนตำบล

สภาองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหมู่บ้านละ ๒ คน ซึ่งเลือกตั้งขึ้นโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละ หมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นๆ ในกรณีที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียง ๑ หมู่บ้านให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน ๖ คน และในกรณีที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียง ๒ หมู่บ้านให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหมู่บ้านละ ๓ คน อายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีกำหนดคราวละ ๔ ปี นับแต่วันเลือกตั้งสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีประธานสภา และรองประธานสภา ๑ คน ซึ่งเลือกจากสมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนตำบลให้นายอำเภอแต่งตั้งประธานและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามมติของ สภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ ๒ ปี นับแต่วันที่ได้รับเลือกเป็นประธานหรือรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

๒. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ๑ คน ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ ๔ ปี นับแต่วันเลือกตั้งจะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกิน ๒ วาระไม่ได้ ในกรณีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลดำรงตำแหน่งไม่ครบวาระเวลา ๔ ปี ก็ให้ถือว่าเป็น ๑ วาระและเมื่อได้ดำรงตำแหน่ง ๒ วาระติดต่อกันแล้วจะดำรงตำแหน่งได้อีกเมื่อพ้นระยะเวลา ๔ ปี นับแต่วันที่พ้นตำแหน่ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลอาจแต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งมิใช่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลตามที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมายได้ไม่เกิน ๒ คน และอาจแต่งตั้งเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ๑ คนซึ่งมิได้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้

๓. พนักงานส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลมีพนักงานส่วนตำบลและอาจจัดแบ่งการ บริหารงานออกเป็น (๑) สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล (๒) ส่วนต่างๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้ตั้งขึ้น ให้ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ๑ คน เป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างองค์การบริหาร ส่วนตำบลรองจากนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและรับผิดชอบควบคุมดูแลราชการประจำของ องค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามนโยบายและมีอำนาจหน้าที่ตามที่มิ กฎหมายกำหนดหรือ ตามที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมาย

๔. อำนาจหน้าที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบล

สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑. ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบลเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการของ องค์การบริหารส่วนตำบล

๒. พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบังคับตำบล ร่างข้อบังคับงบประมาณ รายจ่ายประจำปี และร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

๓. ควบคุมการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารให้เป็นไปตามนโยบายและ แผนพัฒนาตำบลตาม (๑) และกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

๕. อำนาจหน้าที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบล นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมี อำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑. กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหารราชการของ องค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบายแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

๒. สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล

๓. แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและเลขานุการนายก องค์การบริหารส่วนตำบล

๔. วางระเบียบเพื่อให้งานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

๕. รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล

๖. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่นนายก องค์การบริหารส่วนตำบลควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามกฎหมาย และเป็นผู้บังคับบัญชาของพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล อำนาจหน้าที่ในการสั่งหรือปฏิบัติราชการของรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปตามที่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมายในกรณีที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่อาจปฏิบัติ หน้าที่ได้ ให้รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามลำดับที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแต่งตั้งไว้ เป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้รักษาราชการแทน

๖. อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ ในการพัฒนาตำบลทั้ง ในด้านเศรษฐกิจ สังคมและ วัฒนธรรม และภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การ บริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

๑. จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
๒. รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
๓. ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
๔. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
๕. ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
๖. ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
๗. คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๘. บำรุงรักษาศิลปจารีตประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
๙. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

นอกจากนี้องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดังต่อไปนี้(มาตรา ๖๘)

๑. ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร
๒. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
๓. ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
๔. ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ
๕. ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
๖. ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
๗. บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
๘. การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
๙. หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
๑๐. ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
๑๑. กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
๑๒. การท่องเที่ยว
๑๓. รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลมีรายได้จากแหล่งต่างๆ ดังต่อไปนี้

๑. รายได้จากอากรและค่าธรรมเนียม ดังนี้
 ๑. ภาษีบำรุงท้องที่
 ๒. ภาษีโรงเรือนและที่ดิน
 ๓. ภาษีป้าย
 ๔. อากรการฆ่าสัตว์ ค่าธรรมเนียมรวมถึงผลประโยชน์อื่นอันเกิดจากการฆ่าสัตว์
 ๕. ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน
 ๖. ภาษีธุรกิจเฉพาะ
 ๗. ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขายสุรา
 ๘. ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตในการเล่นพนัน

๙. อากรนนางแอ่น
๑๐. ค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล
๑๑. เงินอากรประทานบัตรใบอนุญาตและอาชญาบัตรตามกฎหมายว่าด้วยการ
ประมง
๑๒. ค่าภาคหลวงและค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้
๑๓. ค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามประมวลกฎหมายที่ดิน
๑๔. ค่าภาคหลวงแร่ตามกฎหมายว่าด้วยแร่
๑๕. ค่าภาคหลวงปิโตรเลียมตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียม
๑๖. เงินที่เก็บตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ
๑๗. ภาษีมูลค่าเพิ่ม
๑๘. ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับ ตามที่กฎหมายกำหนด
๒. เงินอุดหนุนจากรัฐบาล
๓. รายได้จากทรัพย์สินและรายได้อื่นๆ ดังต่อไปนี้
๑. รายได้จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
 ๒. รายได้จากสาธารณูปโภคขององค์การบริหารส่วนตำบล
 ๓. รายได้จากกิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์ขององค์การบริหารส่วนตำบล
 ๔. เงินและทรัพย์สินอื่นที่มีผู้อุทิศให้
 ๕. รายได้อื่นตามที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐจัดสรรให้
 ๖. รายได้อื่นตามที่จะมีกฎหมายกำหนดให้เป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล
๘. รายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลอาจมีรายจ่าย
ดังต่อไปนี้
๑. เงินเดือน
 ๒. ค่าจ้าง
 ๓. เงินค่าตอบแทนอื่นๆ
 ๔. ค่าใช้สอย
 ๕. ค่าวัสดุ
 ๖. ค่าครุภัณฑ์
 ๗. ค่าที่ดิน สิ่งก่อสร้าง และทรัพย์สินอื่นๆ
 ๘. ค่าสาธารณูปโภค
 ๙. เงินอุดหนุนหน่วยงานอื่น
 ๑๐. รายจ่ายอื่นใดตามข้อผูกพัน หรือตามที่มีกฎหมายหรือระเบียบของกระทรวง
มหาดไทยกำหนดไว้^{๔๔}

เงินค่าตอบแทนประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลรองประธานสภาองค์การบริหาร
ส่วนตำบล นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เลขานุการสภา

^{๔๔} สุรพล สุยะพรหม, การเมืองกับการปกครองของไทย, (กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘), หน้า ๒๓๓-๒๓๔.

องค์การบริหารส่วนตำบล เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้มีการประกาศใช้หลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนตำบล ตั้งแต่วันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นการประกาศใช้พร้อมกันทั่วประเทศ กำหนดให้ หมวดที่ ๑๑ ระเบียบเกี่ยวกับการบริหารและการปฏิบัติงาน ข้อ ๒๒๕ ให้กำหนดขนาดองค์การบริหารส่วนตำบล เป็น ๓ ขนาด ดังนี้^{๔๖}

๑. องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น ๑ กำหนดให้เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่
๒. องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น ๒ และชั้น ๓ กำหนดให้เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง
๓. องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น ๔ และชั้น ๕ กำหนดให้เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก

สรุปได้ว่า จากโครงสร้างในอดีตจนถึงปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลจะมีการปรับเปลี่ยนเรื่อยมาจากที่มีสมาชิกที่มาจากการเมือง และอยู่ในสายการบังคับบัญชาของการบริหารส่วนภูมิภาค เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล มาเป็นสมาชิกที่ได้รับการเลือกตั้งโดยตรงเท่านั้น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนมากขึ้น และความเป็นอิสระในการบริหารมากขึ้นด้วย

ตารางที่ ๒.๑๐ โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลท้องถิ่น

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลท้องถิ่น
สุรพล สุธะพรหม, (๒๕๔๘, หน้า ๒๓๓-๒๓๔)	๑. สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ๒. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ๓. พนักงานส่วนตำบล ๔. อำนาจอหน้าที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบล
สำนักงานเลขานุการ ก.อบต.อุบลราชธานี, (๒๕๔๒, หน้า ๘๔)	กำหนดขนาดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็น ๓ ขนาด ๑. ขนาดใหญ่ ๒. ขนาดกลาง ๓. ขนาดเล็ก

^{๔๖} สำนักงานเลขานุการ ก.อบต.อุบลราชธานี, คู่มือการบริหารงานบุคคล อบต, กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, (อุบลราชธานี : ม.ป.พ., ๒๕๔๒), หน้า ๘๔.

๒.๓.๕ การกิจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หลักการและรูปแบบในการจัดระบบการกิจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งปรากฏโดยทั่วไปนั้น มีอยู่ ๓ แนวคิด ดังนี้

๑. การกิจหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย หลักการกำหนดการกิจหน้าที่สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบนี้หมายถึง การกิจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีขอบข่ายเพียงใดและครอบคลุมกิจกรรม อะไรบ้างนั้น จะถูกกำหนดโดยกฎหมายซึ่งให้อำนาจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดทำได้ใน การกิจนั้นๆ กล่าวคือในแง่หนึ่งย่อมแสดงว่า การกิจหน้าที่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถ จัดทำได้นั้นจะต้องมีกฎหมายรับรองหรือระบุเอาไว้ว่า เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดทำภารกิจบางด้านที่กฎหมายมิได้ระบุไว้ จะถือว่าเป็นการกระทำที่ละเมิดขอบข่ายอำนาจหน้าที่ที่ตนสามารถกระทำได้หรือเป็นการใช้อำนาจเกินกว่า กฎหมายที่กำหนดให้ได้ (Ultra Vires) ดังนั้น ภายใต้หลักการเช่นนี้ การกิจหน้าที่ขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นจึงถูกกำกับโดยกฎหมายนั่นเอง

๒. การกิจหน้าที่ตามหลักความสามารถทั่วไป (General Competence) ภายใต้รัฐที่ระบบการปกครองท้องถิ่นมีการจัดการกิจหน้าที่ไปตามหลักความสามารถทั่วไป หมายความว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดทำภารกิจหน้าที่ได้อย่างกว้างขวาง ครอบคลุม เเท่าที่ไม่เป็นการกระทำที่ละเมิดกฎหมายหรือกระทบต่ออำนาจของสถาบันการปกครองอื่นๆ นั่นคือเป็นการถือหลักความจำเป็นและความต้องการของชุมชนเป็นหลัก หากชุมชนท้องถิ่นเกิดข้อเรียกร้อง ต้องการอะไรก็ตาม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็สามารถดำเนินการในกิจกรรมนั้นๆ เพื่อตอบสนอง ต่อปัญหาและความต้องการของชุมชนได้ ดังนั้น ในทางกฎหมายจึงไม่ปรากฏการระบุภารกิจหน้าที่ สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นออกมาเป็นรายกิจกรรม แต่จะให้อิสระกับองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นสามารถดำเนินกิจกรรมอะไรก็ได้เพื่อตอบสนองความต้องการภายในชุมชนของตนเอง

๓. การกิจหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย (Mandatory Delegated Function) โดยทั่วไปแล้ว หลักการที่กำหนดภารกิจหน้าที่สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมี อยู่สองระบบใหญ่ๆ ดังที่กล่าวถึงไปแล้ว อย่างไรก็ตาม ยังปรากฏหลักการจัดการกิจในอีกลักษณะหนึ่ง ซึ่งมักจะปรากฏซ่อนอยู่ภายใน ได้แก่ การกิจตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งหมายถึงหลักการจัด การกิจสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ถือว่า การกิจหน้าที่ในกลุ่มนี้เป็นภารกิจของรัฐ ซึ่งรัฐ จะต้องจัดให้มีขึ้น หากแต่รัฐได้มอบหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการแทน

สรุปได้ว่า การกิจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจะต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายกล่าวคือการจะปฏิบัติหน้าที่อะไรจะต้องมีกฎหมายรับรองหรือระบุเอาไว้ว่าเป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดทำภารกิจบางด้านที่กฎหมายมิได้ระบุไว้ จะถือ ว่าเป็นการกระทำที่ละเมิดขอบข่ายอำนาจหน้าที่ที่ตนสามารถกระทำได้หรือเป็นการใช้อำนาจเกินกว่า กฎหมายที่กำหนดให้

๒.๔ ข้อมูลองค์การบริหารส่วนตำบล

จากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับองค์การบริหารส่วนตำบล มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล ไว้หลากหลาย ในที่นี้ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างมาเฉพาะที่เห็นว่าน่าสนใจศึกษา ดังนี้

๒.๔.๑ ความหมายขององค์การบริหารส่วนตำบล

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กล่าวไว้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง ราชการส่วนท้องถิ่นที่เกิดจากแรงผลักดันของประชาชนและรัฐบาลที่ต้องการให้มีการกระจายอำนาจไปสู่องค์การบริหาร และองค์กรปกครองตนเองในระดับตำบล เพื่อให้ประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลสามารถแก้ไขปัญหาของตนเองและบริหารตามหลักการปกครองตนเอง องค์การบริหารส่วนตำบลจึงถูกก่อตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗^{๔๗} องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น มีฐานะเป็นนิติบุคคลและราชการส่วนท้องถิ่น จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๓๘

องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด จัดตั้งตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ (แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๔๖) ซึ่งได้บัญญัติให้ยกฐานะสภาตำบลที่มีรายได้ในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ ๑๕๐,๐๐๐ บาท โดยไม่รวมเงินอุดหนุนเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล โดยทำเป็นประกาศกระทรวงมหาดไทย ประกาศในราชกิจจานุเบกษา มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการส่วนท้องถิ่น จุดมุ่งหมายสำคัญของการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลก็เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สามารถรองรับการกระจายอำนาจไปสู่ประชาชนให้มากยิ่งขึ้น พัฒนาไปสู่การปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาล การเปลี่ยนแปลงเกณฑ์รายได้เฉลี่ยของสภาตำบลที่จะยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ให้ทำเป็นประกาศกระทรวงมหาดไทยประกาศในราชกิจจานุเบกษา^{๔๘}

องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง รูปแบบการปกครองที่สะท้อนการกระจายอำนาจให้หน่วยการปกครองพื้นฐานของประเทศโดยแท้จริงอันเป็นการสนองตอบต่อนโยบายการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นของรัฐบาลที่จะให้อำนาจการบริหารแก่หน่วยการปกครองท้องถิ่น เพื่อให้ท้องถิ่นสามารถบริหารงานที่สามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นได้ด้วยตนเองตามอำนาจหน้าที่และมีอิสระในการตัดสินใจในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับประชาชนในท้องถิ่นนั้น ตามขอบเขตที่กฎหมายกำหนด

^{๔๗} กรมการส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ประสานมิตร, ๒๕๔๖), หน้า ๓.

^{๔๘} สนิท จรอนันต์, ความเข้าใจเรื่องการปกครองท้องถิ่น (ฉบับปรับปรุง), (กรุงเทพมหานคร : บริษัทสุชมและบุตร จำกัด, ๒๕๔๘), หน้า ๖๓.

องค์การที่มีอาณาเขตแน่นอน มีจำนวนประชากรตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด มีอำนาจปกครองตนเองมีการบริหารการคลังของตนเอง และมีสภาท้องถิ่นที่สมาชิกสภามาจากการเลือกตั้งของประชาชน^{๔๙}

สรุปได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบล คือ ความพยายามในการที่จะร่วมมือดำเนินงานของส่วนราชการต่างๆ หรือดำเนินกิจการต่างๆ โดยเฉพาะในการบริหารจัดการงานต่างๆ ของภาครัฐ ทั้งด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและสิ่งแวดล้อมในชุมชนท้องถิ่นโดยผ่านการบริหารงานราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นหน่วยงานภาครัฐที่จัดตั้งขึ้นภายใต้องค์การปกครองท้องถิ่น มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการส่วนท้องถิ่น โดยประชาชนในท้องถิ่นเลือกตั้งผู้แทนแต่ละหมู่บ้านเข้าไปเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ตัดสินใจในการบริหารงานของตำบลตามที่กฎหมายกำหนดไว้

ตารางที่ ๒.๑๑ ความหมายขององค์การบริหารส่วนตำบล

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	ความหมายขององค์การบริหารส่วนตำบล
กรมการส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, (๒๕๔๖, หน้า ๓)	๑. เกิดจากแรงผลักดันของประชาชน ๒. รัฐบาลมีการกระจายอำนาจไปสู่องค์กร ๓. องค์กรปกครองตนเองในระดับตำบล
สนธิ จรอนันต์, (๒๕๔๘, หน้า ๖๓)	๑. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด ๒. การปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลจะยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ๓. สามารถกระจายอำนาจไปสู่ประชาชน
อุดม เขยกิจวงศ์, (๒๕๔๕, หน้า ๓๓-๓๔)	๑. ตามขอบเขตที่กฎหมายกำหนดขององค์การที่มีอาณาเขตแน่นอน ๒. มีจำนวนประชากรตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ๓. มีอำนาจปกครองตนเองมีการบริหารการคลัง

^{๔๙} อุดม เขยกิจวงศ์, หนังสือยุคปฏิรูปการศึกษาอบต, ประชาธิปไตยของชาวบ้าน (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, ๒๕๔๕), หน้า ๓๓-๓๔.

๒.๔.๒ ความสำคัญของการบริหารส่วนตำบล

จากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับ องค์การบริหารส่วนตำบล มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของ องค์การบริหารส่วนตำบล ไว้หลากหลาย ในที่นี้ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างมาเฉพาะที่เห็นว่าน่าสนใจศึกษา ดังนี้

องค์การบริหารส่วนตำบลมีความสำคัญ ดังนี้

๑. เป็นองค์กรตามกฎหมายที่ทำหน้าที่บริหารจัดการพัฒนาตำบล หมู่บ้าน และชุมชนตามนโยบายกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่น
๒. เป็นองค์กรที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนฐานราก มีความอิสระและมีความคล่องตัวในการบริหารงานภายในกรอบที่กฎหมายกำหนด ทำให้สามารถแก้ไขปัญหา อำนวยความสะดวก และตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างรวดเร็ว
๓. เป็นองค์กรที่มีผู้แทนประชาชนเข้าไปบริหารงานทั้งฝ่ายนิติบัญญัติ คือ สมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนตำบล และฝ่ายบริหาร คือ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ด้วยการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนอย่างเต็มรูปแบบ ทำให้การแก้ไขปัญหาและการพัฒนาตำบล หมู่บ้านตรงกับความต้องการอันแท้จริงของประชาชน
๔. เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้การปกครองระบอบประชาธิปไตยในทางปฏิบัติแก่ประชาชนในขอบเขตที่ไม่กว้างนัก ทำให้ประชาชนมองเห็นภาพรวมอย่างชัดเจน
๕. เป็นการสร้างผู้นำทางการเมืองที่จะเข้าสู่เวทีการเมืองในระดับต่างๆ รวมทั้งในระดับชาติต่อไป
๖. เป็นการส่งเสริมการใช้สิทธิและหน้าที่ของพลเมืองตามระบอบประชาธิปไตย^{๕๐}

ตารางที่ ๒.๑๒ สรุปความสำคัญของการบริหารส่วนตำบล

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	ความสำคัญของการบริหารส่วนตำบล
บัญญัติ พุ่มพันธ์, (๒๕๔๘, หน้า ๑๑)	๑. องค์กรตามกฎหมายที่ทำหน้าที่บริหารจัดการพัฒนาตำบล หมู่บ้าน และชุมชน ๒. เป็นองค์กรที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชน ๓. เป็นองค์กรที่มีผู้แทนประชาชนไปบริหาร ๔. เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้การปกครอง ๕. เป็นการสร้างผู้นำทางการเมือง ๖. ส่งเสริมการใช้สิทธิและหน้าที่

^{๕๐} บัญญัติ พุ่มพันธ์, อบต.ของเรา : **ท้องถิ่นของเรา**, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บพิตรการพิมพ์ จำกัด, ๒๕๔๘), หน้า ๑๑.

๒.๔.๓ การกิจอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

ภารกิจ อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

การพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการร่วมคิด ร่วมแก้ไขปัญหา ร่วมสร้าง ร่วมจัดทำส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นในทุกด้าน การพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลจะสมบูรณ์ได้ จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของชุมชน ในพื้นที่ให้เกิดความตระหนักร่วมกัน แก้ไขปัญหาและความเข้าใจในแนวทางแก้ไขปัญหากันอย่างจริงจัง และเน้นให้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาในทุกกลุ่มทุกวัยของประชากรนอกจากนี้ ยังได้เน้นการส่งเสริม และสนับสนุนในด้าน การศึกษาเด็กก่อนวัยเรียน และพัฒนาเยาวชนให้พร้อมที่จะเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพโดยยึดกรอบ แนวทางในการจัดระเบียบการศึกษาส่วนด้านการพัฒนาอาชีพนั้น จะเน้นพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน พึ่งตนเองในท้องถิ่น และเศรษฐกิจแบบพอเพียง

โดยส่วนรวมการวิเคราะห์ภารกิจ อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ตาม พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.๒๕๓๗ และตามพระราชบัญญัติกำหนด แผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๒ กฎหมายอื่นของ อบต. และการใช้เทคนิค SWOT ทั้งนี้เพื่อให้ทราบว่าองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ในการ ดำเนินการแก้ไขปัญหาในเขตพื้นที่ให้ตรงกับความต้องการของประชาชนได้อย่างไร โดยวิเคราะห์จุด แข็ง จุดอ่อน โอกาส ภัยคุกคาม ในการดำเนินการตามภารกิจตามหลัก SWOT องค์การบริหารส่วน ตำบลทุ่งเตาใหม่ กำหนดวิธีการดำเนินการตามภารกิจสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ แผนพัฒนาตำบล นโยบายของรัฐบาล และนโยบาย ของผู้บริหารท้องถิ่น ทั้งนี้ สามารถวิเคราะห์ภารกิจให้ตรงกับสภาพปัญหา โดยสามารถกำหนดแบ่ง ภารกิจได้เป็น ๗ ด้าน ซึ่งภารกิจดังกล่าวได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหาร ส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๒ ดังนี้

ด้านโครงสร้างพื้นฐาน มีภารกิจที่เกี่ยวข้องดังนี้

๑. จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก (มาตรา ๖๗ (๑) , ๑๖ (๒))
๒. ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร (มาตรา ๖๘ (๑))
๓. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น (มาตรา ๖๘ (๒))
๔. ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ (มาตรา ๖๘ (๓))
๕. การสาธารณสุข โภคและการก่อสร้างอื่นๆ (มาตรา ๑๖ (๔))
๖. การสาธารณสุข (มาตรา ๑๖ (๕))
๗. การขนส่งและการวิศวกรรมจราจร (มาตรา ๑๖ (๒๖))

ด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต มีภารกิจที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ (มาตรา ๖๗ (๖))
๒. ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ (มาตรา ๖๗ (๓))
๓. ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬาการพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ (มาตรา ๖๘ (๔))

๔. บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร (มาตรา ๖๘ (๗))
๕. การส่งเสริมการฝึกและประกอบอาชีพ (มาตรา ๑๖ (๖))
๖. การจัดการศึกษา (มาตรา ๑๖ (๙))
๗. การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส (มาตรา ๑๖ (๑๐))
๘. การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย (มาตรา ๑๖ (๒))
๙. การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน (มาตรา ๑๖ (๕))
๑๐. การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัวและการรักษาพยาบาล (มาตรา ๑๖ (๑๙))
๑๑. การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ (มาตรา ๑๖ (๑๓))
๑๒. การส่งเสริมกีฬา (มาตรา ๑๖ (๑๔))
๑๓. การจัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน (มาตรา ๑๖ (๒๐))
๑๔. การควบคุมการเลี้ยงสัตว์ (มาตรา ๑๖ (๒๑))
๑๕. การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์ (มาตรา ๑๖ (๒๒))

ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย มีภารกิจที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (มาตรา ๖๗ (๔))
๒. การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน (มาตรา ๖๘ (๘))
๓. การผังเมือง (มาตรา ๖๘ (๑๓))
๔. การรักษาความปลอดภัยความเป็นระเบียบเรียบร้อยและการอนามัย และสาธารณสถานอื่น (มาตรา ๖๘ (๑๓) ๑๖ (๒๕))
๕. การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (มาตรา ๑๖ (๑๗))
๖. การควบคุมอาคาร (มาตรา ๑๖ (๒๘))
๗. การรักษาความสงบเรียบร้อยการส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (มาตรา ๑๖ (๓๐))

ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว มีภารกิจที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว (มาตรา ๖๘ (๖))
๒. ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกร และกิจการสหกรณ์ (มาตรา ๖๘ (๕))
๓. บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร (มาตรา ๖๘ (๗))
๔. ให้มีตลาด (มาตรา ๖๘ (๑๐))
๕. ส่งเสริมการท่องเที่ยว (มาตรา ๖๘ (๑๒))

๖. กิจกรรมเกี่ยวกับการพาณิชย์ (มาตรา ๖๘ (๑๑))
๗. การส่งเสริม การฝึกและประกอบอาชีพ (มาตรา ๑๖ (๖))
๘. การพาณิชย์กรรมและการส่งเสริมการลงทุน (มาตรา ๑๖ (๗))
๙. การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง (มาตรา ๑๖ (๑))

ด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีภารกิจที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. คุ้มครองดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (มาตรา ๖๗ (๗))
๒. การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย (มาตรา ๑๖ (๘))
๓. การจัดการบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ที่ดินทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (มาตรา ๑๖ (๒๔))

ด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีภารกิจที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น (มาตรา ๖๗ (๘))
๒. ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (มาตรา ๖๗ (๕))

ด้านการบริหารจัดการและการสนับสนุนการปฏิบัติการกิจของส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีภารกิจที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาคและสิทธิเสรีภาพของประชาชน (มาตรา ๑๖ (๑๕))
 ๒. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎร ในการมีมาตรการป้องกัน (มาตรา ๑๖ (๑๖))
- ภารกิจทั้ง ๗ ด้านตามที่กฎหมายกำหนดให้อำนาจองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถจะแก้ไขปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบลได้ เป็นอย่างดี มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยคำนึงถึงความต้องการของประชาชนในเขตพื้นที่ประกอบด้วย การดำเนินการขององค์การบริหารส่วนตำบล จะต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนา จังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ แผนพัฒนาตำบล นโยบายของรัฐบาล และนโยบายของผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นสำคัญ

ภารกิจหลักและภารกิจรองที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะดำเนินการภารกิจหลัก

๑. ด้านการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน
๒. ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต
๓. ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย
๔. ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๕. ด้านการพัฒนาการเมืองและการบริหาร
๖. ด้านการส่งเสริมการศึกษา
๗. ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ภารกิจรอง

๑. การฟื้นฟูวัฒนธรรมและส่งเสริมประเพณี
๒. การสนับสนุนและส่งเสริมศักยภาพกลุ่มอาชีพ
๓. การส่งเสริมการเกษตรและการประกอบอาชีพทางการเกษตร
๔. ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน^{๕๑}

สรุปได้ว่า การพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการร่วมคิด ร่วมแก้ไขปัญหา ร่วมสร้าง ร่วมจัดทำส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นในทุกๆ ด้าน การพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลจะสมบูรณ์ได้ จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของชุมชนอย่างจริงจัง และเน้นให้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาในทุกกลุ่มทุกวัยของประชากร นอกจากนี้ ยังได้เน้นการส่งเสริม และสนับสนุนในด้านพัฒนาเยาวชนให้พร้อมที่จะเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพโดยยึดกรอบแนวทางในการจัดระเบียบการศึกษา ส่วนด้านการพัฒนาอาชีพนั้น จะเน้นพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองในท้องถิ่น และเศรษฐกิจแบบพอเพียง

ตารางที่ ๒.๑๓ อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล
กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, (๒๕๕๗)	๑. ด้านการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน ๒. ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต ๓. ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย ๔. ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๕. ด้านการพัฒนาการเมืองและการบริหาร ๖. ด้านการส่งเสริมการศึกษา

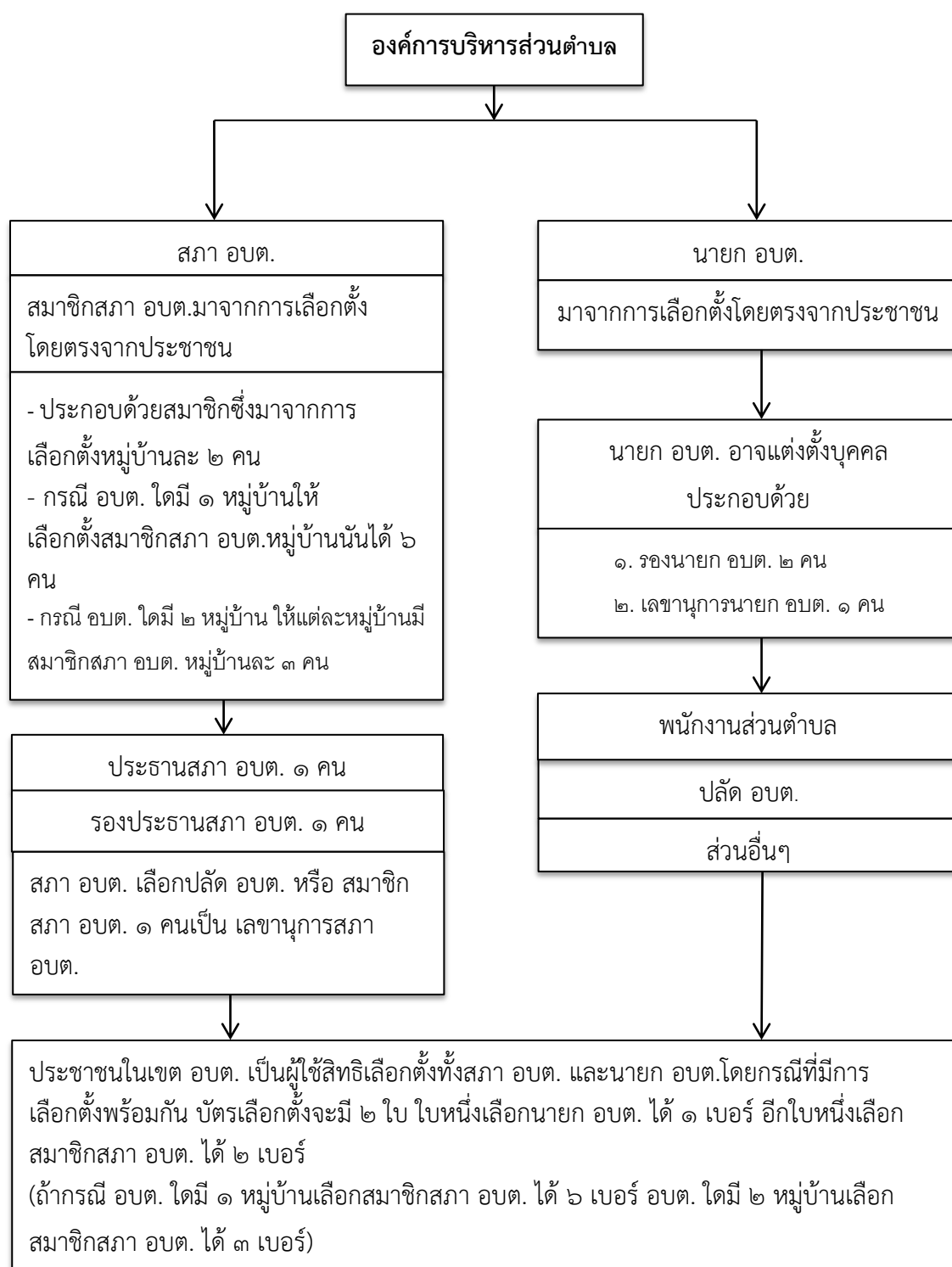
๒.๔.๔ โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล

โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง มีโครงสร้างเป็นไปตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ โดยโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖ ประกอบด้วย^{๕๒}

๑. สภาองค์การบริหารส่วนตำบล (ฝ่ายนิติบัญญัติ)
๒. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล (ฝ่ายบริหาร)

^{๕๑} กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, ภารกิจอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล, (กรุงเทพมหานคร : กระทรวงมหาดไทย), ๒๕๕๗.

^{๕๒} กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นพระราชบัญญัติ, สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล, (กรุงเทพมหานคร : กระทรวงมหาดไทย), (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖.

แผนภาพที่ ๒.๒ โครงสร้างองค์การบริหาร

สภาองค์การบริหารส่วนตำบล

สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งมาจากการเลือกตั้ง หมู่บ้านละ ๒ คน ในกรณีที่องค์การบริหารส่วนตำบลใดมี ๑ หมู่บ้าน ให้หมู่บ้านนั้นเลือกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๒ คน และในกรณีที่องค์การบริหารส่วนตำบลใดมี ๒ หมู่บ้านให้องค์การบริหารส่วนตำบลนั้น มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหมู่บ้านละ ๓ คน

สภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีวาระ ๔ ปีนับแต่วันเลือกตั้ง และสมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสิ้นสุดลงเมื่อ

๑. ถึงคราวออกตามอายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือเมื่อมีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

๒. ตาย

๓. ลาออก

๔. เป็นผู้ได้เสียในทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาจ้างองค์การบริหารส่วนตำบลที่ตนดำรงตำแหน่งหรือในกิจการที่กระทำให้อบต.

๕. ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามเกี่ยวกับคุณสมบัติผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

๖. ไม่ได้อยู่ประจำในหมู่บ้านที่ตนได้รับเลือกตั้งเป็นระยะเวลาติดต่อกันเกิน ๖ เดือน

๗. ขาดประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลติดต่อกัน ๓ ครั้ง โดยไม่มีเหตุผลที่สมควร

๘. สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง เนื่องจากมีพฤติกรรมที่เสื่อมเสียหรือก่อ

ความไม่สงบเรียบร้อยแก่องค์การบริหารส่วนตำบลหรือให้องค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อมเสีย

๙. ราษฎรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลได้ลงคะแนนเสียงให้พ้นจากตำแหน่ง

สภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีประธานสภาและรองประธานสภา ๑ คน ซึ่งเลือกจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล แล้วให้นายอำเภอแต่งตั้งประธานและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามมติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยที่ประธานและรองประธานสภาดำรงตำแหน่งจนครบอายุของสภาหรือมีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (มาตรา ๔๙)

สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจ (มาตรา ๔๖) ดังต่อไปนี้

๑. ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบลเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล

๒. พิจารณาให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

๓. ควบคุมการปฏิบัติงานของคณะผู้บริหารให้เป็นไปตามนโยบายและแผนพัฒนาตำบลตาม (๑) และกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

๔. เลือกประธานสภา รองประธานสภา และเลขาธิการสภา อบต.

๕. รับทราบนโยบายของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลก่อนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเข้ารับหน้าที่ และรับทราบรายงานแสดงผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลได้แถลงไว้ต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นประจำทุกปี

๖. ในที่ประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีสิทธิตั้งกระทู้ถามต่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลอันเกี่ยวกับงานในหน้าที่ได้

๗. สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจในการเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นในปัญหาเกี่ยวกับการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลโดยไม่มีการลงมติได้

๘. สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจในการเลือกปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หรือสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลคนใดคนหนึ่งเป็นเลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ดำเนินการประชุม และดำเนินการอื่นๆ เพื่อให้เป็นไปตามข้อบังคับการประชุมที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด ขณะที่รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ช่วยประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติงาน ตามที่ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมายให้ทำ ในกรณีประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่สามารถปฏิบัติงานได้ ให้รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติงานแทน ในการดำเนินการประชุม ให้ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นผู้เรียกประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ตามสมัยประชุมและเป็นผู้เปิดหรือปิดการประชุม หากว่าไม่มีประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่เรียกประชุม ให้นายอำเภอเป็นผู้เรียกประชุมพร้อมทั้งเป็นผู้เปิดหรือปิดการประชุม

เมื่อตำแหน่งประธานหรือรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลว่างลงเพราะเหตุอื่นใดนอกจากครบวาระ ให้มีการเลือกประธานหรือรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแทนตำแหน่งที่ว่างภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ตำแหน่งนั้นว่างลง และให้ผู้ซึ่งได้รับเลือกแทนนั้น อยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน (มาตรา ๕๑) เลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมาจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับเลือกตั้งจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจะดำรงตำแหน่งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้โดยที่เลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการ การจัดการประชุม และงานที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมาย

สมัยประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายอำเภอต้องกำหนดให้สมาชิกสภา อบต. ดำเนินการประชุมสภา อบต. ครั้งแรกภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง และให้ที่ประชุมเลือกประธานสภา ๑ คน และรองประธานสภา ๑ คน ซึ่งประธานสภาและรองประธานสภานี้จะดำรงตำแหน่งจนครบวาระ

ในกรณีที่สภา อบต. ไม่สามารถจัดให้มีการประชุมครั้งแรกได้ภายใน ๑๕ วันดังกล่าว หรือมีการประชุมแต่ไม่อาจเลือกประธานสภาได้นายอำเภออาจเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดให้มีคำสั่งยุบสภา อบต.

ในปีหนึ่งให้สภา อบต. มีสมัยประชุมสามัญ ๒ สมัย หรือมากกว่า ๒ สมัย แต่ไม่เกิน ๔ สมัย สมัยหนึ่งๆ ไม่เกิน ๑๕ วัน แต่อาจขยายได้อีกโดยขออนุญาตนายอำเภอ วันเริ่มสมัยประชุมสามัญประจำปีให้สภา อบต. เป็นผู้กำหนด

นอกจากสมัยประชุมสามัญแล้ว เมื่อเห็นว่ามีความจำเป็น ประธานสภา นายก อบต. หรือสมาชิกสภา อบต. จำนวนไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาที่มีอยู่ อาจนำคำร้องยื่นต่อนายอำเภอขอเปิดประชุมวิสามัญได้

นายกองค์การบริหารส่วนตำบล

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลทำหน้าที่เป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถแต่งตั้งผู้ช่วยดำเนินการได้ โดยสามารถแต่งตั้งบุคคลที่ไม่ใช่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลได้ ๒ คน และเป็นเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลได้ ๑ คน

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีวาระการดำรงตำแหน่ง ๔ ปี และสามารถดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกิน ๒ วาระไม่ได้จะดำรงตำแหน่งได้อีกครั้งเมื่อพ้นระยะเวลา ๔ ปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งแม้ดำรงตำแหน่งไม่ครบระยะเวลา ๔ ปีก็ให้นับเป็น ๑ วาระ

ผู้ที่จะมีสิทธิรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังนี้

๑. มีอายุไม่ต่ำกว่า ๓๐ ปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง
๒. จบการศึกษาไม่ต่ำกว่า มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า หรือเคยเป็นสมาชิกสภาตำบลสมาชิกสภาท้องถิ่น นักบริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกรัฐสภา
๓. ไม่เป็นผู้มีพฤติกรรมในทางทุจริตหรือพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาตำบล สมาชิกสภาท้องถิ่น

คณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น หรือเลขานุการหรือที่ปรึกษาของผู้บริหารท้องถิ่น เพราะเหตุที่ไม่มีส่วนได้เสียไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาหรือกิจการที่กระทำกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่ถึง ๕ ปีนับถึงวันรับสมัครเลือกตั้ง

นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑. ก่อนเข้ารับหน้าที่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลต้องแถลงนโยบายต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยไม่มีการลงมติ หากไม่สามารถดำเนินการได้ให้ทำเป็นหนังสือแจ้งต่อสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทุกคน และจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นประจำทุกปี (มาตรา ๕๘/๕)

๒. อำนาจหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕)พ.ศ. ๒๕๔๖ (มาตรา ๕๙) กำหนดไว้ดังนี้

๒.๑ กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

๒.๒ สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล

๒.๓ แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

๒.๔ วางระเบียบเพื่อให้งานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

๒.๕ รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล

๒.๖ ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น

๓. ควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลตามกฎหมายและเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและลูกจ้างองค์การบริหารส่วนตำบล (มาตรา ๖๐)

๔. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือผู้ที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมาย มีสิทธิเข้าประชุมสภา และมีสิทธิแถลงข้อเท็จจริง ตลอดจนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของตนต่อที่ประชุม แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน

๕. กรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งประธานและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือสภาองค์การบริหารส่วนตำบลถูกยุบ หากมีกรณีที่สำคัญและจำเป็นเร่งด่วนซึ่งปล่อยให้เนิ่นช้าไปจะกระทบต่อประโยชน์สำคัญของราชการหรือราษฎร นายกองค์การบริหารส่วนตำบลจะดำเนินการไปพลางก่อนเท่าที่จำเป็นก็ได้

ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้แทนขององค์การบริหารส่วนตำบล และเมื่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามลำดับที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแต่งตั้งไว้ เป็นผู้รักษาราชการแทน จากนั้น นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถมอบอำนาจในการสั่ง อนุญาต อนุมัติให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หรือหัวหน้าส่วนราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติราชการแทนได้

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่งเมื่อ (มาตรา ๖๔/๑)

๑. ถึงคราวออกตามวาระ

๒. ตาย

๓. ลาออกโดยยื่นหนังสือลาออกต่อนายอำเภอ

๔. ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามที่กฎหมายกำหนด

๕. กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๖๔/๒ ของพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล(ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖ คือ

๕.๑ ดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่อื่นใดในส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเว้นแต่ตำแหน่งที่ดำรงตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

๕.๒ รับเงินหรือประโยชน์ใดๆ ที่เป็นพิเศษจากส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจนอกเหนือไปจากที่ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ปฏิบัติกับบุคคลในธุรกิจการงานตามปกติ

๕.๓ เป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นเป็นคู่สัญญาหรือในกิจการที่กระทำให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้น หรือที่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นจะกระทำ

บทบัญญัตินี้ไม่ให้ใช้บังคับกับกรณีที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และเลขาธิการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลได้รับเบี้ยหวัด บำเหน็จบำนาญ หรือเงินปีพระบรมวงศานุวงศ์ หรือเงินอื่นใดในลักษณะเดียวกัน และไม่ให้ใช้บังคับกับกรณีที่บุคคลดังกล่าวรับเงินตอบแทนค่าเบี้ยประชุมหรือเงินอื่นใด เนื่องจากการดำรงตำแหน่งกรรมการของรัฐสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือสภาท้องถิ่นอื่น หรือกรรมการที่มีกฎหมายบัญญัติให้เป็นโดยตำแหน่ง

๖. ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๘๗/๑ วรรคห้า หรือมาตรา ๙๒

๖.๑ การพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๘๗/๑ วรรคห้า คือ การที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ยอมนำร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ซึ่งปรับปรุงแก้ไขโดยคณะกรรมการ ซึ่งตั้งโดยนายอำเภอเพื่อพิจารณาหาข้อยุติความขัดแย้งจากกรณีที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่รับหลักการหรือไม่เห็นชอบกับร่างข้อบัญญัติงบประมาณที่เสนอโดยนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในครั้งแรก เสนอต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อพิจารณาใหม่ภายใน ๗ วัน นับแต่ได้รับร่างข้อบัญญัติจากนายอำเภอ กรณีนี้ให้นายอำเภอรายงานต่อผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อสั่งให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่ง

๖.๒ การพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๙๒ คือ นายอำเภอสอบสวนแล้วปรากฏว่ากระทำการ ผิดแผกต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือละเลยไม่ปฏิบัติตาม หรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่จริง กรณีนี้นายอำเภอสามารถเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่งได้

๗. ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

๘. ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล มีจำนวนไม่น้อยกว่า ๓ ใน ๔ ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาลงคะแนนเห็นว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่สามารถดำรงตำแหน่งต่อไปตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

สรุปได้ว่า การกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น การปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นการบริหารที่ให้บุคลากร ในชุมชนใช้ศักยภาพของตนเอง ทรัพยากรในท้องถิ่นในการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน การให้ประชาชนทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา ตัดสินวางแผนกำหนดแผนงาน โครงการ งบประมาณ ดำเนินงาน และติดตามประเมินผล ที่ทำให้สนองตอบของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตนเอง

ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องมีการจัดวางระบบเพื่อให้การบริหารงานที่ดีเกิดขึ้น เพื่อจะหาให้สามารถดำเนินกิจการต่างๆ ได้ตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นอันจะทำให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ตารางที่ ๒.๑๔ สรุปความหมายขององค์การบริหารส่วนตำบล

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	ความหมายขององค์การบริหารส่วนตำบล
สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลศีลา, จำนวนประชากร, (๒๙ กันยายน ๒๕๕๘)	๑.มีการพัฒนาให้บริการแบบบูรณาการในทุกพื้นที่ที่รับผิดชอบของตำบลศีลา ๒.การสร้างเมืองน่าอยู่ การเชิดชูคุณธรรม จริยธรรม นำประโยชน์มาสู่ประชาชน
โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติ, (๒๕๕๖)	โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๖

๒.๕ ข้อมูลทั่วไปพื้นที่วิจัยองค์การบริหารส่วนตำบลศีลา อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์

ประวัติความเป็นมา

องค์การบริหารส่วนตำบลศีลาจัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๘ ตำบลศีลาเป็นหนึ่งใน ๙ ตำบล ของอำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ ห่างจากที่ว่าการอำเภอ ทางทิศเหนือประมาณ ๒๔ กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมด ๑๘๗.๑๕ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๑๑๖,๙๖๘ ไร่ซึ่งมีพื้นที่มากที่สุดของอำเภอหล่มเก่า ซึ่งเป็นพื้นที่ สูงมีภูเขาสลับซับซ้อน ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำไร่ข้าวโพด ทำสวนมะขามหวานและปลูกผัก

จำนวนหมู่บ้าน ตำบลศีลาแบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๑๖ หมู่บ้าน

หมู่ที่ ๑ บ้านโป่งสามขา	หมู่ที่ ๙ บ้านหนองเขียว
หมู่ที่ ๒ บ้านสักง่า	หมู่ที่ ๑๐ บ้านห้วยผักกูด
หมู่ที่ ๓ บ้านอุ่มกระหาด	หมู่ที่ ๑๑ บ้านช้างนุ่น
หมู่ที่ ๔ บ้านวังกันหวด	หมู่ที่ ๑๒ บ้านโคกสว่าง
หมู่ที่ ๕ บ้านหินโง่น	หมู่ที่ ๑๓ บ้านโคกใหม่
หมู่ที่ ๖ บ้านศีลา	หมู่ที่ ๑๔ บ้านกลาง
หมู่ที่ ๗ บ้านห้วยข่อย	หมู่ที่ ๑๕ บ้านใหม่ห้วยนา
หมู่ที่ ๘ บ้านสงเปลือย	หมู่ที่ ๑๖ บ้านน้ำยา

ประชากร

ประชากรทั้งสิ้น ๙,๘๐๘ คน แยกเป็นชาย ๔,๙๘๑ คน แยกเป็นหญิง ๔,๘๒๗ คน ที่มีอายุตั้งแต่ ๑๘ ขึ้นไป

ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาตำบลศิลา

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ด้านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านคมนาคม

วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนา ก่อสร้าง ปรับปรุง บำรุงรักษาซ่อมแซม ถนนทางเท้า และสะพานให้ได้มาตรฐาน มีประสิทธิภาพสูงสุดเหมาะสมสอดคล้องกับพื้นที่ เกิดความคล่องตัวและสะดวกสบายต่อการเดินทางสัญจรไปมาของประชาชน ตลอดจนปรับปรุงถนนลาลองเพื่อการขนส่งผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรให้สะดวกยิ่งขึ้น

แนวทางการพัฒนา

๑. งานก่อสร้างปรับปรุงขยายและบำรุงรักษาถนน ทางเท้า สะพาน ท่อระบายน้ำ
๒. พัฒนาระบบจราจรพร้อมรณรงค์การขับซี่ยานพาหนะให้ได้รับความปลอดภัยและรณรงค์การสวมหมวกนิรภัยเพื่อลดอุบัติเหตุ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านป้องกันน้ำท่วม

วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาก่อสร้าง ปรับปรุง บำรุงรักษา ท่อ ท่อเหลี่ยม เขื่อน อ่างเก็บน้ำ ฝายกันน้ำ พนังป้องกันตลิ่งพัง เป็นการลดปริมาณน้ำที่จะไหลเข้าหมู่บ้าน อันจะทำให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินตลอดจนเศรษฐกิจของหมู่บ้านชุมชน

แนวทางการพัฒนา

- ๑.งานก่อสร้าง ปรับปรุง บำรุงรักษา ซ่อมแซม ท่อ ท่อเหลี่ยม เขื่อน/ฝายกันน้ำ อ่างเก็บน้ำ พนังป้องกันตลิ่งพัง ขุดลอกแม่น้ำ ลำคลอง คู หนองบึง และประสานงานเพื่อบริหารจัดการน้ำ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสาธารณูปโภค

วัตถุประสงค์ เพื่อก่อสร้าง ขยาย พัฒนาและปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค เช่น ระบบไฟฟ้า ระบบประปา และโทรศัพท์สาธารณะให้มีการใช้งานได้ดีมีประสิทธิภาพรองรับภารกิจขององค์การบริหารส่วนตำบลศิลา

แนวทางการพัฒนา

๑. งานก่อสร้าง ขยาย พัฒนา ปรับปรุงระบบไฟฟ้าและไฟฟ้าสาธารณะระบบประปาและโทรศัพท์

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาอาชีพและส่งเสริมอาชีพให้ราษฎรในพื้นที่ให้มีรายได้เพิ่มขึ้นลดรายจ่ายเป็นการแก้ไขปัญหาความยากจนให้กับประชาชน

แนวทางการพัฒนา

๑. อบรมให้ความรู้ความเข้าใจและส่งเสริมการประกอบอาชีพ เกษตรอินทรีย์ เกษตรทฤษฎีใหม่ สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน โดยใช้แผนแม่บทชุมชนหมู่บ้านมาวิเคราะห์สร้างความเข้มแข็งให้กับประชาชนให้มีอำนาจต่อรองกับพ่อค้าได้เพิ่มขึ้น

๒. ปรับปรุงดินและพัฒนาแหล่งน้ำ ชลประทานระบบท่อโดยใช้ เทคโนโลยีที่ทันสมัย เหมาะสม พัฒนาเกษตรทางเลือกที่พึ่งธรรมชาติ ลดการใช้พลังงาน ปุ๋ยและยาฆ่าแมลงจากต่างประเทศเพื่อลดปัญหาหนี้สินและการทำลายสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการท่องเที่ยว

วัตถุประสงค์ เพื่อเสริมสร้างเอกลักษณ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น วิถีชีวิตของท้องถิ่น ให้พึ่งพาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนตลอดจน ค้นหาพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวใหม่ พัฒนาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ส่งเสริมประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวให้แพร่หลาย พัฒนาบุคลากรของผู้ประกอบการในพื้นที่ ในการเป็นมิตรที่ดีเพื่อต้อนรับนักท่องเที่ยวให้ครอบคลุมและทั่วถึง

แนวทางพัฒนา

๑. ส่งเสริมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยวและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว จัดตั้งพัฒนา ปรุสานงาน ศูนย์ส่งเสริมการท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ด้านการพัฒนาสังคม

วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมให้เด็ก เยาวชน ประชาชน เล่นกีฬา เดินแอโรบิกเพื่อส่งเสริมสุขภาพ อนามัยที่แข็งแรง ป้องกันและระงับโรคติดต่อ โดยเฉพาะการป้องกันโรคไข้เลือดออกในพื้นที่ และได้รับการดูแลด้านสาธารณสุขและการรักษาพยาบาลอย่างทั่วถึง ตลอดจนการสร้างประชาคมหมู่บ้านในตำบล ให้เข้มแข็ง เพื่อสร้างพลังในการต้านยาเสพติด

แนวทางพัฒนา

๑. ส่งเสริมสุขภาพอนามัยของประชาชน เฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคติดต่อต่างๆ ป้องกันและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด พัฒนาฝึกอบรม อสม. ตลอดจนส่งเสริมการเล่นกีฬา และการออกกำลังกาย ในหมู่เด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไป

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ด้านการพัฒนาการศึกษา

วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา แก่เด็กและเยาวชนในเขตพื้นที่ทั้งการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ ให้มีการศึกษาอย่างทั่วถึง และจัดการเรียนการสอนเด็กก่อนประถมศึกษาและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ให้เด็กและเยาวชนประชาชนทั่วไปมีแหล่งค้นคว้าข้อมูล

องค์การบริหารส่วนตำบลศิลา ผลการพัฒนาท้องถิ่นรององค์การบริหารส่วนตำบลในระยะที่ผ่านมา มีการพัฒนาให้บริการแบบบูรณาการในทุกพื้นที่รับผิดชอบของตำบลศิลา จนเกิดผลสัมฤทธิ์ ต่อการบริหารจัดการ การบริการที่ดีการสร้างเมืองน่าอยู่ การเชิดชูคุณธรรม จริยธรรม นำประโยชน์มาสู่ประชาชน ดำเนินการในด้านต่างๆ เพื่อความสงบเรียบร้อยภายในตำบล ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่น ในด้านต่างๆสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาอาชีพและเพิ่มรายได้ ให้กับประชาชนในท้องถิ่นคือการพัฒนาเศรษฐกิจแบบรากหญ้า เสริมการปกครองท้องถิ่นและพัฒนาชุมชนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การพัฒนาการบริการเรื่องการเสียภาษีโรงเรือนและที่ดิน และภาษีการพัฒนา การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาให้บริการประชาชน^{๕๓}

^{๕๓} สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลศิลา, **จำนวนประชากร**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา <http://www.sila.go.th/system/showgedjakam.asp?TID=507>, [๒๙ กันยายน ๒๕๕๘].

ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี

๑.วิสัยทัศน์องค์การบริหารส่วนตำบลศิลา

ศิลาหน้าอยู่ เชิดชูคุณธรรม น้อมนำเศรษฐกิจพอเพียง

๒. ยุทธศาสตร์และแนวทางพัฒนาในช่วงสามปี

ยุทธศาสตร์การพัฒนา	แนวทางการพัฒนา	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
๑. ยุทธศาสตร์การพัฒนา ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	๑. พัฒนาการคมนาคม ๒. พัฒนาด้านการป้องกันน้ำท่วม ๓. พัฒนาสิ่งสาธารณูปโภค	องค์การบริหารส่วนตำบลศิลา องค์การบริหารส่วนตำบลศิลา องค์การบริหารส่วนตำบลศิลา
๒. ยุทธศาสตร์การพัฒนา ด้านเศรษฐกิจ	๑. พัฒนาด้านเศรษฐกิจชุมชน เมือง ๒. พัฒนาและส่งเสริมการ ท่องเที่ยว	องค์การบริหารส่วนตำบลศิลา องค์การบริหารส่วนตำบลศิลา
๓. ยุทธศาสตร์การพัฒนา ด้านสาธารณสุขและอนามัย	๑. ส่งเสริมสาธารณสุข	องค์การบริหารส่วนตำบลศิลา
๔. ยุทธศาสตร์การพัฒนา ด้านการศึกษา	๑. พัฒนาด้านการศึกษา	องค์การบริหารส่วนตำบลศิลา
๕. ยุทธศาสตร์การพัฒนา ด้านทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	๑.พัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	องค์การบริหารส่วนตำบลศิลา
๖. ยุทธศาสตร์ด้านสังคม และชุมชน	๑. พัฒนาด้านส่งเสริมความ เข้มแข็งชุมชน	องค์การบริหารส่วนตำบลศิลา
๗.ยุทธศาสตร์ด้านวัฒนธรรม และประเพณีท้องถิ่น	๑. สนับสนุนและส่งเสริม ประเพณีท้องถิ่น	องค์การบริหารส่วนตำบลศิลา

สรุปได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลศิลา ผลการพัฒนาในระยะที่ผ่านมา มีการพัฒนาให้บริการแบบบูรณาการในทุกพื้นที่รับผิดชอบของตำบลศิลา จนเกิดผลสัมฤทธิ์ ต่อการบริหารจัดการ การบริการที่ดีการสร้างเมืองน่าอยู่ การเชิดชูคุณธรรม จริยธรรม นำประโยชน์มาสู่ประชาชน ดำเนินการในด้านต่างๆ เพื่อความสงบเรียบร้อยภายในตำบล ประชาชนตำบลศิลาประกอบอาชีพและผลิตผลผลิตได้ตลอดปี ผลผลิตมีความหลากหลาย มีโครงสร้างพื้นฐานที่ดี ไฟฟ้า-ถนน เข้าถึงทุก หมู่บ้านมีสถานศึกษาเพียงพอต่อการบริการด้านการศึกษาและส่งเสริมหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้กับประชาชนในตำบล

ตารางที่ ๒.๑๕ สรุปข้อมูลทั่วไปพื้นที่วิจัย

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	ข้อมูลทั่วไปพื้นที่วิจัย
สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลศิลา, (๒๕๕๘)	๑. องค์การบริหารส่วนตำบลศิลาพัฒนาอาชีพ และส่งเสริมอาชีพให้กับประชาชนดำเนินชีวิต ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ๒. องค์การบริหารส่วนตำบลศิลางานก่อสร้าง ขยาย พัฒนา ปรับปรุงระบบไฟฟ้าและไฟฟ้า สาธารณะระบบประปา

๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดการ องค์การบริหารส่วนตำบลศิลาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้ดังนี้

๒.๖.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ

การบริหารจัดการหรือกระบวนการของการมุ่งสู่เป้าหมายขององค์การจากการทำงาน ร่วมกันโดยใช้บุคคลและทรัพยากรอื่นๆ หรือกระบวนการออกแบบและรักษาสภาพแวดล้อมที่บุคคล ทำงานร่วมกันในกลุ่มให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขององค์การบริหารส่วน ตำบล โดยมีผู้ศึกษาไว้สามารถพิจารณาได้ ดังนี้

จินตนา กัลยาณพันธ์ ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานของ องค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลหนองรี อำเภอเมืองจังหวัด ชลบุรี พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองรี อำเภอ เมือง จังหวัดชลบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนเพศและอายุที่แตกต่างกัน ทำให้ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างกันอย่าง ไม่นัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๑ ส่วนอาชีพ ระดับการศึกษาและรายได้ที่แตกต่างกัน ทำให้ระดับการมี ส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕^{๕๔}

พระมหาศิรัชย์ สิริทญาโน (ศรีรัมย์) ได้วิจัยเรื่อง “การจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกล ยุทธ์ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์” ผลการวิจัยพบว่า ผลการ เปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรต่อ การจัดการทรัพยากรมนุษย์ เชิงกลยุทธ์ ขององค์การ บริหารส่วนตำบล จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และสังกัด พบว่า บุคลากรที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และสังกัด ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการ

^{๕๔} จินตนา กัลยาณพันธ์, “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วน ตำบล : กรณีศึกษาเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลหนองรี อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี”, วิทยานิพนธ์รัฐ ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีปทุม), ๒๕๕๙.

จัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอลำปลายมาศจังหวัดบุรีรัมย์ ไม่แตกต่างกัน^{๕๕}

พระคณพศ กิตติสารโร (ประกอบเสียง) ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักธรรมาภิบาล :กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัย พนักงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบางกรวยมีความคิดเห็นต่อการตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่าผู้บริหาร พนักงาน และลูกจ้าง ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบางกรวยมีความคิดเห็นต่อการ ตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน^{๕๖}

พัชรี ศรสุรินทร์ ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการภูมิปัญญาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์” ผลการวิจัย พบว่า การบริหารจัดการภูมิปัญญาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน คือ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุหรืออุปกรณ์ และด้านการจัดการเรียนรู้ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน^{๕๗}

พระมหาสาคร กุลวฑฒโน (หายัง) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอนเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี” ผลการศึกษวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอนเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี ทั้ง ๔ ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการบริหารงาน ด้านการติดตามประเมินผล และด้านการปรับปรุงผลการดำเนินงาน โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน มีการมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอนเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี ทั้ง ๔ ด้าน ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีการมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอนเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี ด้านการบริหารงานดาเนินงาน แตกต่างกันไป^{๕๘}

^{๕๕} พระมหาศิริชัย สิริทญานโน (ศรีรัมย์), “การจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์, **วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๗.

^{๕๖} พระคณพศ กิตติสารโร (ประกอบเสียง), “การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบางกรวยจังหวัดนนทบุรี, **วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๔.

^{๕๗} พัทรี ศรสุรินทร์, “การบริหารจัดการภูมิปัญญาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์”, **วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๖.

^{๕๘} พระมหาสาคร กุลวฑฒโน (หายัง), “การมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอนเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี, **วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๖.

สรุปได้ว่า การบริหารจัดการ คือ การจัดการ” (Management) จะเน้นการปฏิบัติการให้เป็นไปตามนโยบาย ตามแผนที่วางไว้ ซึ่งนิยมใช้ในการจัดการธุรกิจ “ผู้จัดการ” (Manager) จะหมายถึงบุคคลในองค์กรซึ่งทำหน้าที่รับผิดชอบต่อกิจกรรมในการบริหาร ทรัพยากรและกิจการงานอื่นๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ขององค์การบริหารจัดการ (Management) หมายถึงทิศทางในการใช้ทรัพยากรทั้งหลายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายขององค์กร การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

ตารางที่ ๒.๑๖ สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ

นักวิชาการ	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ
จินตนา กัลป์ยานพันธ์, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีปทุม, (๒๕๔๙)	๑. การมีส่วนร่วมของประชาชาติการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลหนองรี อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ๒. ทำให้ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๑
พระมหาศิริชัย สิริบุญญาโณ (ศรีรัมย์), วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, (๒๕๕๓)	๑. การจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ไม่แตกต่างกัน ๒. การบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความจัดการที่ดี
พระคณพศ กิตติสาโร (ประกอบเสียง), วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, (๒๕๕๔)	๑. พนักงาน และลูกจ้าง ขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความสุจริต ๒. การปฏิบัติและความโปร่งใสในขณะเดียวกันก็ยังคงให้ความสำคัญแก่การมีส่วนร่วม
พัชรี ศรสุรินทร์, วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, (๒๕๕๖)	๑. การบริหารจัดการภูมิปัญญาท้องถิ่นมีการเรียนรู้ ๒. การบริหารจัดการสร้างภูมิปัญญาให้ชุมชนมีความรู้ในการทำงาน
พระมหาสาคร กุลวฑฒโน (ท่ายัง), วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, (๒๕๕๖)	๑. การบริหารจัดการด้านการวางแผน ๒. การบริหารจัดการด้านการบริหารงาน ๓. การบริหารจัดการด้านการติดตามประเมินผล

๒.๖.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียงหรือแนวทางการดำเนินชีวิต และการปฏิบัติตนของประชาชนในทุก ระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ ดำเนินไปในทางสายกลาง ประกอบด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันที่ดี โดยมี เงื่อนไขพื้นฐาน คือ ความรู้ และคุณธรรม ซึ่งนำไปสู่การดำเนินชีวิตที่สมดุล ยั่งยืน สามารถรับการ เปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และ วัฒนธรรม โดยมีผู้ศึกษาไว้สามารถพิจารณาได้ ดังนี้

นายฐพชัย ทตันท ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการ ส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วน ตำบลบ้าน อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน” ผลการวิจัยพบว่า บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการ ส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน : กรณีศึกษาองค์การบริหาร ส่วนตำบลบ้าน อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน คือได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงส่งเสริมให้ ประชาชนในชุมชนได้นำไปปฏิบัติในระดับครอบครัวชุมชน ยังไม่ขยายกว้างออกไป ซึ่งสรุปได้ว่า ดังนี้ คือโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คือ ด้านความ พอประมาณ (รู้จักความพอดี อยู่พอดี กินพอดีตามอัตภาพ พึ่งตนเอง ไม่เบียดเบียนผู้อื่น มีคุณธรรม ด้วยความพอเพียง) ความมีเหตุผล (ความเข้าใจด้วยเหตุและผลอย่างเหมาะสมจากความรู้ ภูมิปัญญา สังคม วัฒนธรรมในท้องถิ่น มาปรับแก้ปัญหาและพึ่งตนเองให้ได้อย่างรอบคอบ) ด้านความมีภูมิคุ้มกัน (การเตรียมพร้อมรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นต่อโครงการกิจกรรมต่างๆ และการ ดำเนินงานของชุมชนเพื่อตอบสนองปัญหาโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ อย่าง แท้จริงที่คาดว่าจะเกิดในอนาคตทั้งใกล้และไกล) ด้านความรู้รอบรู้ (การมีความรู้ร่วมกันในการ จัดการดำเนินชีวิตเศรษฐกิจ หนี้สิน ดิน น้ำ ป่า ข้าวปลาอาหาร การออม การผลิต การบริโภค การ ลงทุน สุขภาพ สิ่งแวดล้อมทั้งด้านข่าวสารและเทคโนโลยี) ด้านคุณธรรม (การพึ่งพาช่วยเหลือกันมี ความซื่อสัตย์ สุจริต ความอดทน ความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต) พบว่าอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล กับการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน : กรณีศึกษาองค์การ บริหารส่วนตำบลบ้าน อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการ ส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วน ตำบลบ้าน อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน พบว่าประชาชนขาดความรู้ ยังไม่มีความเข้าใจหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงดีพอ กลุ่มต่างๆ ของแต่ละชุมชนยังมีความเข้มแข็งไม่เท่ากัน ขาดการติดตามผล และขาดงบประมาณ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้าน อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ควรจัดทำแผนงาน นโยบายส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาอำเภอ

แผนพัฒนาจังหวัด และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ขอเพิ่มงบประมาณให้เพียงพอ ให้
 อย่างเป็นรูปธรรม โดยมีการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง^{๕๙}

พระปรีญา ฐิตธมโม ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญา
 เศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่

๑.บทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหาร
 องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ ประชาชนมีความคิดเห็นโดยภาพ
 รวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน มีเพียง
 ด้านการสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจที่อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย
 ตามลำดับ คือด้านการสร้างและพัฒนารวมกลุ่ม ($\bar{X} = 3.74$) ด้านการพัฒนาเครือข่ายความ
 ร่วมมือในการขับเคลื่อนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 3.64$) ด้านการส่งเสริมการเกษตรทฤษฎี
 ใหม่ ($\bar{X} = 3.54$) และด้านการสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 3.32$) ๒) เปรียบเทียบ
 ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนว ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ
 ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามปัจจัยส่วน
 บุคคลได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อปี และ ตำแหน่ง พบว่า ประชาชนที่มี
 เพศ อายุ ระดับการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการ ส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญา
 เศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ ไม่
 แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีรายได้ ตำแหน่ง ต่างกัน มีความ คิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถี
 ชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง
 จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ ๐.๐๕ ๓) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ
 บทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วน
 ตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการ
 ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปลูกพืชผักสมุนไพร ปลอดภัย การแปรรูปผลผลิต
 การเกษตร ทั้งนี้ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้นำเสนอแนวทางการ ส่งเสริมปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 ในเรื่องประชาชนทางดงรักษ์สิ่งแวดล้อม การประชาสัมพันธ์และ การรณรงค์สร้างจิตสำนึกให้
 ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะเรื่องขยะในชุมชน ตลอดจนควรมีการ
 บริการจัดศูนย์การเรียนรู้ ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงของ พระสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
 รวมถึงการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่อย่างต่อเนื่อง และการจัดฝึกอบรม
 การป้องกันกำจัดโรคแมลงศัตรูข้าวให้กับประชาชน การดำเนินโครงการ จัดตลาดนัดเพื่อสุขภาพใน

^{๕๙} รุพชัย ทตันท, “บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลัก
 ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน : กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลสัน อำเภอดง จังหวัดน่าน”,
 วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย),
 ๒๕๕๖.

ชุมชน การส่งเสริมให้ประชาชนได้ฝากเงินออมทุกรูปแบบ และควรจัดให้มี นิทรรศการเกี่ยวกับจัดจำหน่ายสินค้าหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบล (OTOP) อย่างต่อเนื่อง^{๖๐}

มนูญ มุกขประดิษฐ์ ได้วิจัยเรื่อง วิเคราะห์ปรัชญาและแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง อันเนื่องมาจากพระราชดำริกับหลักธรรมในพระพุทธศาสนา ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาประเทศในช่วง ๕ ทศวรรษที่ผ่านมา ชี้ให้เห็นชัดถึงผลการพัฒนาที่ไม่สมดุล ทำให้เกิดความ เหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้เกิดปัญหาความยากจนและความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ความอ่อนแอของสังคมไทยภายใต้กระแสวัตถุนิยมและบริโภคนิยมยังก่อให้เกิด ปัญหาทางศีลธรรม จริยธรรม และค่านิยม ในวิถีชีวิตที่ต้งามของคนไทยอย่างรุนแรงอีกด้วย ขณะเดียวกันกับที่ โครงการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริกว่า ๓๐๐๐ โครงการที่มุ่งเน้นความพออยู่ พอกิน พอเพียงและคุณภาพชีวิตของประชากรที่ได้น้อมนำเอาหลักพระพุทธธรรมมาเป็นแนวทางการพัฒนาของพระองค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอันเนื่องมาจากพระราชดำริได้ก่อให้เกิดคุณูปการแก่ประชาชนและประเทศชาติ จนกระทั่งภาครัฐได้น้อมนำเอา ไปเป็นปรัชญานำในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ เพื่อเป็นแนวทางการ พัฒนาของประเทศไทย ผลของการศึกษาวิจัยจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ยังได้ขอสรุปด้วยว่า การพัฒนา ประเทศตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งมีรากฐานมาจาก หลักธรรมในพระพุทธศาสนานั้น จะทำให้สังคมและประเทศชาติ ดำเนินไปได้อย่างมั่นคง ยั่งยืน มีภูมิคุ้มกัน มีดุลยภาพและมีคุณภาพชีวิตที่ดี^{๖๑}

จตุพล ยะจอม ได้วิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน ในเขตเทศบาลตำบลปาย อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการวิจัยพบว่า

๑. ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลปาย อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะประเด็นหัวข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ ความเข้าใจมากที่สุดได้แก่ ประเด็นความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความมี ภูมิคุ้มกันในตัว รองลงมาได้แก่ ประเด็นการดำเนินชีวิตทางสายกลางถือเป็นเศรษฐกิจพอเพียง นอกจากนั้น ยังได้แสดงความคิดเห็นว่าเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำรัส ไว้เพื่อชี้แนะแนวทางในการดำเนินชีวิต ให้แก่พสกนิกรชาวไทย

๒. ระดับการดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลปาย อยู่ในระดับมาก โดยส่วนใหญ่จะเป็นการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ ในส่วนของการปลูกพืชผัก สวนครัวไว้กินเองในครัวเรือน อีกประการหนึ่งที่นำไปใช้ในการดำเนินชีวิตก็คือการประหยัดอดออม ใช้จ่ายอย่างประหยัดไม่ใช้จ่ายฟุ้งเฟ้อ

^{๖๐} พระปรีญญา ฐิตธมโม (จันทะมงคล), “บทบาพด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่”, วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (รัฐประศาสนศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๗.

^{๖๑} มนุญ มุกขประดิษฐ์, “วิเคราะห์ปรัชญาและแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงอันเนื่องมาจากพระราชดำริกับหลักธรรมในพระพุทธศาสนา”, พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๘.

๓. ระดับการ การมีส่วนร่วมกับชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงนั้น อยู่ใน ระดับ ปานกลาง โดยการเข้าร่วมรวมกลุ่มเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ สหกรณ์ออมทรัพย์ กองทุน หมู่บ้าน อื่นๆ มีระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด

๔. การดำเนินการของชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับปานกลาง โดยการรวมกลุ่มต่างๆ เพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อที่จะเพิ่มรายได้ให้กับชุมชน เช่น การรวมกลุ่ม อาชีพต่างๆ การรวมกลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน กลุ่มผู้สูงอายุ เป็นต้นมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และ ประเด็นที่ชุมชนมีความสามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ไม่ทอดทิ้งกันก็เป็นประเด็น ที่ ชุมชนใช้ในการดำเนินการมากเช่นเดียวกัน^{๖๒}

อินทรา สุภาแสน ได้วิจัยเรื่อง บทบาทผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการ ส่งเสริมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลป่าปง อำเภอสารภี จังหวัด เชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า

๑. บทบาทของผู้บริหารในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอสารภี จังหวัด เชียงใหม่ต่อการพัฒนาวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในพื้นที่ พบว่า องค์การบริหารส่วน ตำบลป่าปง ได้นำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาบรรจุในแผนพัฒนาสามปี ในยุทธศาสตร์ด้านการ พัฒนาส่งเสริมการเกษตร โดยมุ่งเน้นส่งเสริมสนับสนุนการประกอบอาชีพทางการเกษตรและ เศรษฐกิจพอเพียง ได้ดำเนินการส่งเสริม สนับสนุนให้มีการรวมกลุ่ม เครือข่ายภาคประชาชน โดย ส่งเสริมการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนขึ้น มีกิจกรรมที่มุ่งเน้นการใช้ประโยชน์จากที่ดิน ทำกินประกอบอาชีพเกษตรกรรม และปรับเปลี่ยนทัศนคติ แนวคิด และวิธีการผลิต โดยอาศัย ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใช้ภูมิปัญญา และวัตถุดิบที่หาได้ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในการประกอบ อาชีพ เป็นต้น

๒. ลักษณะการดำเนินวิถีตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชน พบว่า ประชาชน ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยเลือกซื้อของใช้ภายใน ครครัวเรือนและของใช้ส่วนตัวเท่าที่จำเป็นเท่านั้น มีการอบรมสั่งสอนสมาชิกในครอบครัวให้มีการวาง แผนการใช้รายได้เพียงพอ รายได้จากการทำงานได้ใช้จ่ายอย่างประหยัด เก็บออมไว้ และมีการ วางแผนในการใช้จ่ายเงินประจำเดือนของครอบครัวอย่างสม่ำเสมอ

๓. ปัญหาและอุปสรรคต่อการแสดงบทบาทของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นใน การพัฒนาวิถีชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ผู้บริหารยังขาดการพัฒนาองค์ความรู้ เกี่ยวกับการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนาชุมชน งบประมาณสำหรับการส่งเสริม และดำเนินกิจกรรมมีไม่พอเพียง และอัตรากำลังบุคลากรมีน้อย ตลอดจนระบบการประสานงานกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องล้าช้า เป็นต้น^{๖๓}

^{๖๒} จตุพล ยะจอม, “การประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนในเขตเทศบาล ตำบลปาย อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน”, **การค้นคว้าแบบอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต**, สาขาวิชาการเมือง และการ ปกครอง, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), ๒๕๕๒.

^{๖๓} อินทรา สุภาแสน, “บทบาทผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการส่งเสริมวิถีชีวิตเศรษฐกิจ พอเพียง : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลป่าปง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่”, **การค้นคว้าแบบอิสระรัฐ ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่) ๒๕๕๓.

พระมหาพุฒิสรรค์ ปญญาวชิโร (สมบุญ) ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านในการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในตำบลหมอ อำเภอบราสาท จังหวัดสุรินทร์” ผลวิจัยพบว่า เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านในการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในตำบลหมอ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ พบว่า ประชาชนที่มี อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านในการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในตำบลหมอ อำเภอบราสาท จังหวัดสุรินทร์ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ ส่วนประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านในการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในตำบลหมอ อำเภอบราสาท จังหวัดสุรินทร์ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕^{๖๔}

พระมหาประกาศิต สิริเมโธ (ฐิติปฐิทธิกร) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านคลองใหม่ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม” ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า การเปรียบเทียบ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านคลองใหม่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยสภาพแวดล้อมพบว่า โดยภาพรวมประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วม ในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมไม่ต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ขณะที่ประชาชนที่มี รายได้ต่อเดือนระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชน สถานภาพในชุมชน และการเข้าร่วมกลุ่มในชุมชน ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้^{๖๕}

กล่าวโดยสรุปว่า เศรษฐกิจพอเพียง เป็นพระราชปรัชญาซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาพระราชทานแก่พสกนิกรชาวไทย เพื่อให้สังคมไทยมีชีวิตดำรงอยู่ได้ อย่างมั่นคงและยั่งยืน ไม่ว่าเมื่อต้องเผชิญกับวิกฤตการณ์หรือการเปลี่ยนแปลงใดๆ บนพื้นฐานวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทยนำมาประยุกต์ใช้ และที่สำคัญการดำรงชีวิตจะต้องอยู่บนความพอเพียง มีความพอประมาณในการเป็นอยู่ ไม่โลภมาก ไม่เบียดเบียนผู้อื่นมีการดำรงชีวิตที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและวิถีชีวิตของชุมชน มีความรัก ความเอื้ออาทร มีความรู้รักสามัคคี รักชุมชนรักถิ่นแผ่นดินรักประเทศชาติที่ให้ความร่มเย็นแก่เราเองและลูกหลานของเราสืบไป

^{๖๔} พระมหาพุฒิสรรค์ ปญญาวชิโร (สมบุญ), “บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านในการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในตำบลหมอ อำเภอบราสาท จังหวัดสุรินทร์, **วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๗.

^{๖๕} พระมหาประกาศิต สิริเมโธ (ฐิติปฐิทธิกร), “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านคลองใหม่ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม, **วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๖.

ตารางที่ ๒.๑๗ สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

นักวิชาการ	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ฐพัชย์ ทตนนท์, วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, (๒๕๕๖)	๑. เศรษฐกิจพอเพียงได้แก่เศรษฐกิจที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของสามเหลี่ยม คือ ความพอดี พออยู่พอกิน พอใช้ ๒. พอใช้ เศรษฐกิจที่ สามารถอยู่ได้ด้วยตัวเองได้ ให้ความพอเพียงกับตัวเอง อยู่ได้โดยไม่ต้องเดือดร้อน
พระปริยญา ฐิตธมโม (จันทะมงคล), วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (รัฐประศาสนศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓)	๑. ประชาชนมีความคิดเห็นโดยภาพ รวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๕๘$) ๒. เพศ อายุ ระดับการศึกษา แตกต่างกัน มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน ๓. รายได้ ตำแหน่ง มีความคิดเห็นแตกต่างกัน
มนูญ มุกขประดิษฐ์, พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, (๒๕๕๔)	๑. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้ก่อให้เกิดคุณูปการแก่ประชาชนและประเทศชาติ ๒. จะทำให้สังคมและประเทศชาติ ดำเนินไปได้อย่างมั่นคง ยั่งยืน มีภูมิคุ้มกัน มีคุณภาพและมีคุณภาพชีวิตที่ดี
อรรถพล อุทุมพร, อีสรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, (๒๕๕๒)	๑. ผู้นำชุมชนทุกคนรู้จักและรับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงจากสื่อโทรทัศน์ วิทยุ เสียงตามสายของหมู่บ้าน ๒. เอกสารสิ่งพิมพ์ของทางราชการ และจากอินเทอร์เน็ตและเข้าใจเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลและครอบครัว
จตุพล ยะจอม, การค้นคว้าแบบอิสระ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, (๒๕๕๒)	๑. ประเด็นความพอเพียง คือความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความมี ภูมิคุ้มกันในตัว ๒. การดำเนินชีวิตก็คือการประหยัดอดออม ใช้จ่ายอย่างประหยัดไม่ใช้จ่ายฟุ้งเฟ้อ
อินทรา สุภาแสน, การค้นคว้าแบบอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, (๒๕๕๓)	๑. ได้นำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาบรรจุในแผนพัฒนาสามปี ๒. มีการวางแผนในการใช้จ่ายเงินประจำเดือนของครอบครัวอย่างสม่ำเสมอ

นักวิชาการ	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
พระมหาพุฒิสรรค์ ปญญาวิชโร (สมบุญ), วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง กรณราชวิทยาลัย, (๒๕๕๗)	๑. ประชาชนที่มี อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และ อาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาททำนุ ผู้ใหญ่บ้านในการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามแนว ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในตำบล ๒. การส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงในตำบลทมอ อำเภอบราสาท จังหวัดสุรินทร์ ไม่แตกต่างกัน
พระมหาประกาศิต สิริเมธ (ฐิติปสิทธิกร), วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง กรณราชวิทยาลัย, (๒๕๕๖)	๑. การพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง โดย ภาพรวมไม่ต่างกัน ๒. รายได้ต่อเดือนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจ พอเพียง โดยภาพรวมต่างกัน

๒.๖.๓ งานวิจัยที่เกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลหรือการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น มีฐานะเป็นนิติบุคคลและ
ราชการส่วนท้องถิ่น จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.
๒๕๓๗ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๓๘ องค์การบริหารส่วนตำบล อบต. นับเป็นองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นระดับพื้นฐานตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีความเจริญน้อยแต่มีความสำคัญต่อการพัฒนา
การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีจำนวน
มากที่สุด แต่กว่าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทนี้จะปรากฏรูปร่างเช่นในปัจจุบัน นับว่ามีการ
พัฒนาการที่สนใจเป็นอย่างยิ่ง โดยมีผู้ศึกษาวิเคราะห์พิจารณาได้ ดังนี้

ภัทรมาศ จริยเวชวัฒนา ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิ
บาล : กรณีศึกษา เทศบาลตำบลบ้านฉาง” เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหารตำบล
บ้านฉาง พนักงานเทศบาล และผู้นำชุมชน จำนวน ๖ คน ผลการศึกษา พบว่า ในการบริหารจัดการ
ของเทศบาลบ้านฉางตามหลักธรรมาภิบาล ได้จัดทำโครงการตามนโยบายและเทศบัญญัติในด้าน
ต่างๆ แต่ยังมีปัญหาในเรื่องโครงสร้างพื้นฐานการทำงานในเทศบาลยังไม่เป็นระบบ โดยพนักงานส่วน
หนึ่งยังคงยึดติดกับระบบงานแบบเก่า ไม่ยอมรับระเบียบกฎเกณฑ์ใหม่ๆ ทางด้านกระบวนการนำหลัก
ธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารเทศบาลตำบลบ้านฉาง พบว่าเทศบาลตำบลบ้านฉางมีความเสมอภาค
และการกระจายพัฒนาอย่างทั่วถึงไม่มีการเลือกปฏิบัติและได้จัดตั้งคณะกรรมการชุมชนร่วมกันจัดทำ
แผนพัฒนาการจัดซื้อจัดจ้าง กระบวนการต่างๆ ส่วนใหญ่มีความเปิดเผยตรงไปตรงมา พบว่า
คณะกรรมการชุมชนที่ได้รับการแต่งตั้งเข้ามานั้นบางคนไม่เห็นแก่ประโยชน์ชุมชน แต่จะเข้ามาเพื่อ
ผลประโยชน์ให้กับตนเอง^{๖๖}

^{๖๖} สุภัทรมาศ จริยเวชวัฒนา, “การบริหารจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษา
เทศบาลตำบลบ้านฉาง”, วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (มหาวิทยาลัยบูรพา), ๒๕๕๗.

พระธีระพงศ์ ธีรปัญญา (จันทนา) ได้วิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช” ผลการวิจัย พบว่า ๑) ประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช บุคลากรมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับ คือ ด้านการบริหารวัสดุอุปกรณ์ ($\bar{X} = 3.81$) ด้านการบริหารทั่วไป ($\bar{X} = 3.84$) ด้านการบริหารงานบุคคล ($\bar{X} = 3.75$) และด้านการบริหารงบประมาณ ($\bar{X} = 3.73$)

๒. เปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรต่อประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน พบว่า บุคลากรที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ไม่แตกต่างกัน

๓. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า การจัดตำแหน่งบุคลากรไม่ตรงกับตำแหน่งของงานที่ทำ สืบเนื่องจากการใช้ระบบอุปถัมภ์ ด้านการบริหารงบประมาณพบว่า งบประมาณจัดสรรจากรัฐน้อยเกินไปไม่เพียงพอต่อภาระงานที่เพิ่มมากขึ้นในการบริการประชาชนและมีข้อจำกัดในการใช้งบประมาณในการบริหารงาน ต่างๆ ด้านการบริหารทั่วไปพบว่า ขาดการประสานงานที่ดีทำให้การทำงานไม่ราบรื่นและล่าช้าและการทำงานมีความซับซ้อนและด้านการบริหารวัสดุอุปกรณ์ พบว่า วัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอต่อการบริหารงานต่างๆ และวัสดุอุปกรณ์ไม่ค่อยมีความทันสมัย ส่วนข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ควรคัดสรรบุคลากรให้มีความเหมาะสมกับงานที่ทำ โดยใช้ระบบการคัดเลือกบุคลากรโดยใช้ระบบคุณธรรมในการคัดเลือกบุคลากร และควรจัดให้มีการพัฒนาบุคลากรอยู่เสมอ ควรจัดสรรงบประมาณให้เกิดความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์ต่อการบริหารงานและประชาชนมากที่สุด และเน้นการประสานงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อความรวดเร็วในการบริหารงานและควรปรับปรุงระบบการบริหารให้มีความยืดหยุ่น และให้มีความชัดเจนและการบริหารวัสดุอุปกรณ์องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดหาอุปกรณ์ ที่มีความทันสมัยสะดวกรวดเร็วต่อการบริการประชาชน^{๖๗}

ณทพงษ์ วิยะรัตน์ ได้วิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองช้างคอก อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี” พบว่า ๑. ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองช้างคอก อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับปานกลาง ๒. ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล หนองช้างคอก อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ระหว่างเพศชายกับเพศหญิง ไม่แตกต่างกัน ระหว่างผู้มีรายได้ ๕,๐๐๐ บาทและต่ำกว่ากับตั้งแต่ ๕,๐๐๑ ขึ้นไป ไม่มีความแตกต่างกัน อายุ ๖๐ ปี

^{๖๗} พระธีระพงศ์ ธีรปัญญา (จันทนา), “ประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช”, วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๖.

ขึ้นไป มีความคิดเห็น มากกว่าอายุ ๑๘-๓๐ ปี และ ๓๑-๕๕ ปี ระหว่างอาชีพเกษตรกร ค้าขาย พนักงานบริษัท ห้างร้าน โรงงานอุตสาหกรรม และรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ ไม่มีความแตกต่างกัน และที่อยู่อาศัยหมู่ที่ ๑, ๒, ๓, ๕, ๖ และหมู่ที่ ๗ มีความคิดเห็นมากกว่าหมู่ที่^{๖๘}

พระมหาจันเต็ม มะเตือ ได้วิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหาร ส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร” พบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วน ตำบลโดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยความคิดเห็น จากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ ด้านการปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายองค์การ ด้านการจัดหาข้อมูลตกลงเพื่อให้รับรู้ถึงเป้าหมาย ด้านการกำหนดตัวชี้วัดการบรรลุ เป้าหมายและผลการปฏิบัติงาน ด้านการจัดวางกลไกการตรวจสอบ ด้านการจัดระดับเทคโนโลยี สารสนเทศ ด้านการวัดและการประเมินผลงาน และด้านการให้รางวัลและการยกย่องตามลำดับ

สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีอายุ ๓๖-๔๕ ปี และอายุ ๔๖-๕๕ ปี เห็นว่า สมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบลมีประสิทธิภาพเกี่ยวกับในการบริหารงาน ด้านการจัดทาระบบเทคโนโลยี สารสนเทศ ด้านการปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง ด้านการวัดผลและการประเมินผล ด้านการจัดกลไกการ ตรวจสอบมากกว่าสมาชิกที่มีอายุ ๒๕-๓๕ ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ และสมาชิกองค์การ บริหารส่วนตำบลที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น-ปลาย เห็นว่าประสิทธิภาพใน การบริหารงานโดยรวม ด้านการจัดทาระบบเทคโนโลยี สารสนเทศมากกว่าสมาชิกองค์การบริหารส่วน ตำบลที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ และสมาชิกองค์การบริหาร ส่วนตำบลที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาเห็นว่า ประสิทธิภาพในการบริหารงานด้านการปรับปรุงงาน อย่างต่อเนื่องมากกว่าสมาชิกที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการ บริหารงาน โดยรวม และเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน

ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวม พบว่า พนักงาน/ลูกจ้าง/สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลขาดความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ขาดความเข้าใจ กฎระเบียบ ข้อบังคับ มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีความขัดแย้งระหว่างผู้บริหารสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งส่วนใหญ่อันเนื่องมาจากการปฏิบัติงานที่ทุจริตและมีการบริหารงานที่ไม่มีความโปร่งใส มุ่งเข้าไปเพื่อที่จะแสวงหาผลประโยชน์มากกว่าการที่จะพัฒนาท้องถิ่นของตนเองให้เจริญอย่างแท้จริงและประชาชนในพื้นที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจที่เกี่ยวกับ

^{๖๘} ญทพงษ์ วิยะรัตน์, “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองข้างคอก อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี), ๒๕๔๘.

รูปแบบโครงสร้างและอำนาจหน้าที่มีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นอย่างจำกัดทั้งทางด้านการติดตามและตรวจสอบ^{๖๙}

พระจรรณ อธิปญโญ ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพยนต์ อำเภอดงพิกุล จังหวัดนครสวรรค์” ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพยนต์ อำเภอดงพิกุล จังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ด้านหลักความโปร่งใส อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านอื่นๆ คือด้านหลักนิติธรรม, ด้านหลักคุณธรรม, ด้านหลักการมีส่วนร่วม, ด้านหลักความรับผิดชอบ, ด้านหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน^{๗๐}

สมเด็จ ปินทะยา ได้วิจัยเรื่อง ทักษะคติของประชาชนต่อการบริหารเทศบาล ตำบลจอมทอง อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า “ทัศนคติของประชาชนต่อการบริหารงานในภาพรวมมีประสิทธิภาพดี แต่ในอนาคตอันใกล้เทศบาลจอมทอง จะต้องมีการตามอำนาจและหน้าที่ที่เพิ่มมากขึ้นตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ฉะนั้น คณะผู้บริหารที่มีนายกเทศมนตรีและเทศมนตรี จะต้องเป็นผู้มีความรู้ และมีขีดความสามารถในการปฏิบัติและบริหารงาน เพื่อรองรับการถ่ายโอนบริการสาธารณะและการจัดสรรงบประมาณที่มากขึ้น โดยเฉพาะโครงการหรือบริการของเทศบาล จะต้องตอบสนองความต้องการของคนทุกระดับการศึกษา โครงการที่ตอบสนองความต้องการของผู้มีการศึกษาน้อย ที่เห็นว่ามีประสิทธิภาพดีอยู่แล้ว ก็ให้คงไว้และปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น และจะต้องจัดทำโครงการหรือวิธีการบริหารที่จะสร้างความพึงพอใจให้กับคนที่มีการศึกษาสูง เพราะคนกลุ่มนี้ยังต้องการเห็นการพัฒนาเทศบาลจอมทองมากกว่านี้ โดยคณะผู้บริหารจะต้องตระหนักถึงการบริหารจัดการเทศบาลที่สอดคล้องกับผลประโยชน์ของชุมชนท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้น โดยการรับฟังข่าวสารข้อเสนอแนะ ของประชาชนและยอมรับการตรวจสอบการใช้อำนาจทั้งจากประชาชนและสภาเทศบาล ซึ่งการกระทำดังกล่าวจะนำไปสู่การพัฒนาที่ดียิ่งขึ้น และจะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อประชาชนในเขตเทศบาลจอมทอง^{๗๑}

กล่าวโดยสรุปว่า การปกครองมาจากประชาชนในท้องถิ่น รัฐบาลของท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีองค์กรของตนเอง อันเกิดจากการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลาง โดยให้องค์กรอันมิได้เป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาล มีอำนาจในการตัดสินใจและบริหารงานภายในเขตอำนาจของตนโดยชอบ โดยองค์กรหรือสถาบันท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีอำนาจในการปกครองร่วมกัน มีอำนาจในการตัดสินใจและบริหารภายในเขตอำนาจของตน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เกิดการปกครองส่วน

^{๖๙} พระมหาจันทิม มะเตือ, “ประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะ กรณีอำเภอดงพิกุล จังหวัดนครสวรรค์”, **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย มหาสารคาม), ๒๕๔๖.

^{๗๐} พระจรรณ อธิปญโญ, “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพยนต์ อำเภอดงพิกุล จังหวัดนครสวรรค์”, **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**, (รัฐศาสตรศาสตร์), (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๓.

^{๗๑} สมเด็จ ปินทะยา, “ทัศนคติของประชาชนต่อการบริหารเทศบาล ตำบลจอมทอง อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่”, **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : เชียงใหม่), ๒๕๔๘.

ตารางที่ ๒.๑๘ สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล

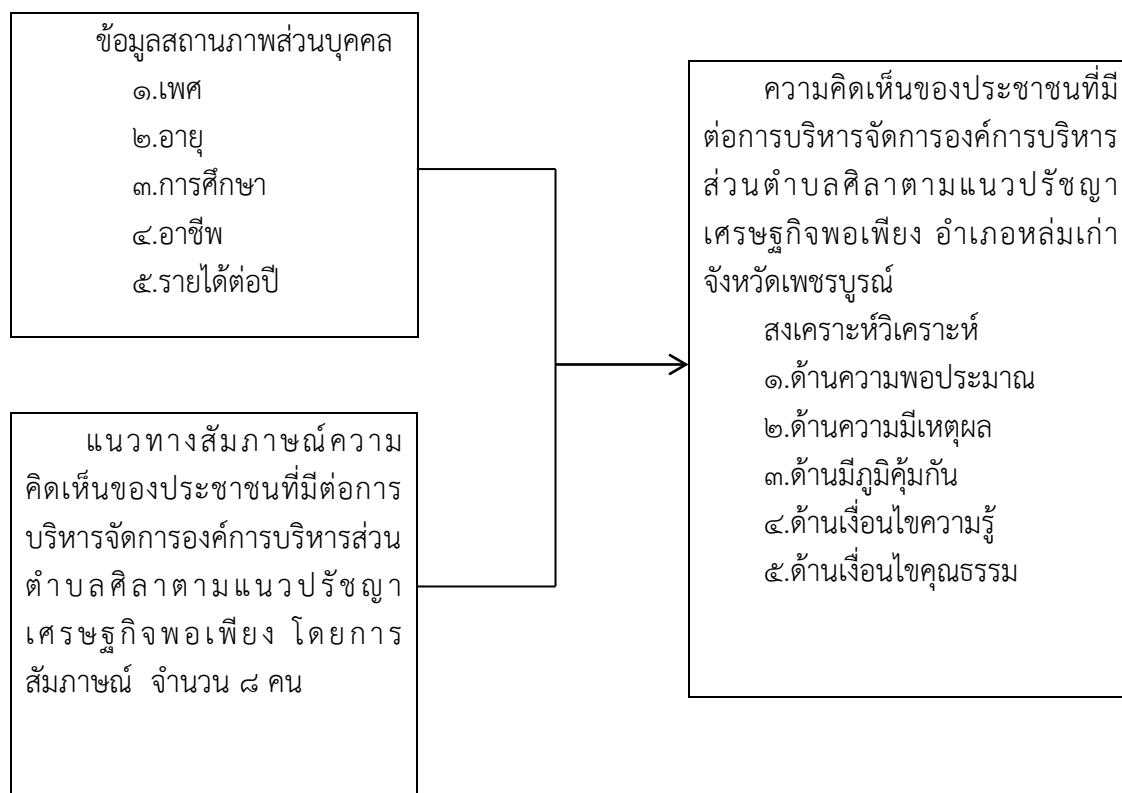
นักวิชาการ	งานวิจัยที่เกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล
สุภัทรมาศ จริยะเวชวัฒน์, วิทยานิพนธ์ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา, (๒๕๔๗, หน้า ๓๙)	๑. เทศบาลตำบลบ้านฉางมีความเสมอภาคและ การกระจายพัฒนาอย่างทั่วถึงไม่มีการเลือกปฏิบัติ และได้จัดตั้งคณะกรรมการชุมชนร่วมกันจัดทำ แผนพัฒนาการจัดซื้อจัดจ้าง กระบวนการต่างๆ ๒. ส่วนใหญ่มีความเปิดเผยตรงไปตรงมา ๓. คณะกรรมการชุมชนที่ได้รับการแต่งตั้งเข้ามา นั้นบางคนไม่เห็นแก่ประโยชน์ชุมชน แต่จะเข้ามา เพื่อผลประโยชน์ให้กับตนเอง
พระธีระพงศ์ ธีรปญโญ, วิทยานิพนธ์ ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิต วิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ ราชวิทยาลัย), (๒๕๕๖)	๑. เกิดประโยชน์ต่อ การบริหารงานและ ประชาชนมากที่สุด ๒. เน้นการประสานงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อความ รวดเร็วในการบริหารงาน ๓. การปรับปรุงระบบการบริหารให้มีความ ยืดหยุ่นและให้มีความชัดเจน
ณทพงษ์ วิยะรันดร์, วิทยานิพนธ์รัฐ ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิต วิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีปทุมวิทยาเขต ชลบุรี, (๒๕๔๘)	๑. ความคิดเห็นของ ประชาชนที่มีต่อการ บริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนอง ข้างคอก อำเภอมือเมือง จังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับ ปานกลาง ๒. ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล หนองข้างคอก อำเภอมือเมือง จังหวัดชลบุรี ระหว่างเพศชายกับเพศ หญิง ไม่แตกต่างกัน
พระมหาจันเต็ม มะเตือ, วิทยานิพนธ์รัฐ ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิต วิทยาลัย : มหาวิทยาลัย มหาสารคาม, (๒๕๔๖)	๑. สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การ บริหารส่วน ตำบลโดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ๒. สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพใน การบริหารงานโดยรวม และเป็นรายด้านไม่ แตกต่างกัน

นักวิชาการ	งานวิจัยที่เกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล
พระจรรณ ชีรปัญญา, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (รัฐประศาสนศาสตร์), (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, (๒๕๕๓, หน้า ๑๑๙)	๑. ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพยนต์ อำเภอดงขี้เหล็ก จังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ๒. ด้านหลักความโปร่งใส อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านอื่นๆอยู่ในระดับมากทุกด้าน
สมเด็จ ปินทะยา, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : เชียงใหม่, (๒๕๔๘)	๑. ทศนคติของประชาชนต่อการบริหารงานในภาพรวมมีประสิทธิภาพดี ๒. ในอนาคตอันใกล้นี้เทศบาลจอมทอง จะต้องมีการระตามอำนาจหน้าที่ที่เพิ่มมากขึ้นตามพระราชบัญญัติกำหนดแผน

๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย

ดังแผนภาพที่ ๒.๓

ตัวแปรต้น (Independent Variables) ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

แผนภาพที่ ๒.๓ แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย